

poštnina plačana v gotovini!

Domoljub

Ljubljani, 22. decembra 1937

Leto 50 • Štev. 51

ZA PRAZNIK ODREŠENJA

Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, marveč, da bi se svet po njem zveličal. Kdor vanj veruje, ne bo obsojen; kdor pa ne veruje, je že v obsodbi, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega.

NAROCNIKI!

Če bo izžrebana številka, ki je tu natisnjena, boste dobivali »Domoljub«
prihodnje leto brezplačno.

Vesele praznike želim uredništvo in uprava

Začetki slovenske politike

Slovenci smo začeli politično živeti šele l. 1848. Sicer smo imeli že za časa Francozov (okrog l. 1800) par mož, ki so se bolj ali manj zavedali svoje slovenske narodnosti in pa tega, da je slovenski narod samostojno telo, ki mu pritičejo gotove pravice, toda to so bili le redki posamezniki, dočim so bile široke plasti ljudstva politično še popolnoma mrtve in nazadnjaški absolutizem cesarja Franca I. je skrbno pazil na to, da se ljudstvo ne bi prebudiло ter zahtevalo svojih pravic. Zato ni dovoljeval ne društev, ne časopisja. Približno take razmere so vladale tedaj tudi po večini ostale Evrope.

L. 1848 je končno počilo, najprej v Franciji, nato pa tudi po mnogih drugih državah; v Avstriji že meseca marca. Glavne zahteve revolucije so bile: politična svoboda, narodna enakopravnost in kmetška odveza (osvobodjenje izpod graščinskega jarma). Velikanskega pomena revolucije so se v Avstriji zavedali le Nemci, Čehi, Madžari in deloma Hrvatje, dočim smo bili Slovenci nanjo popolnoma nepripravljeni. Redki narodno zavedni izobraženci v domovini niso prav za prav niti vedeli, za kaj gre, kmečko ljudstvo se pa sploh ni brigalo za drugo kot za kmečko odvezo. Zato smo Slovenci tudi izšli iz revolucije praznih rok.

Edino skupina na Dunaju in v Gradcu živočih slovenskih izobražencev, ki je bila v nepoprednejši zvezi z duhovnim valovanjem tedanje Evrope, je spoznala pomen revolucije in začrtala našemu narodu tudi naš prvi politični program, ki je obsegal zahteve: 1. združitev vseh slovenskih pokrajin v zedinjeno Slovenijo, 2. popolno enakopravnost slovenskega jezika v šoli in uradih, 3. odpor proti vstopitvi Avstrije v Veliki Nemčiji. Toda te zahteve so našle v domovini še premalo razumevanja in podpore, da bi jih bili mogli dovolj krepko uveljaviti, nezrelo kmečko ljudstvo pa v svoji kratkovidnosti sploh ni zapalo izobraženstvu. Zato smo tudi poslali v tedanji državni zbor poslance, da se Bog usmili. Kar je bilo izobražencev, so vlekli vsak na svojo stran, kar je bilo kmetov, so bili pa popolnoma nesposobni celo za zastopanje kmečkih koristi. »Program« enega izmed takih kmečkih poslancev je bil n. pr.: »Ena država,

en cesar, ena vera, samo tiaka in desetina naj se odpravi; tudi na pute, jajca in sir. Sicer naj pa ostane vse pri starem.«

No in k ostaremu se je res kmalu vrnilo. Revolucija je bila kmalu zadušena in v par letih odpravljene tudi vse njene pridobitve razen kmečke odveze. Toda kolo časa gre naprej in se ne more ustaviti. »Stara« Avstrija je bila nemogoča in absolutistični režim je doživljal od l. 1850—1860 take polome na vseh poljih, da se je l. 1860 zrušil sam od sebe brez nove revolucije. Cesar je bil prisiljen avstrijskemu narodu vrniti ustavo, toda trajalo je še 8 let, preden je Avstrija naša svojo končno obliko z ustavo iz l. 1867, ki je bila potem v veljavi do konca svetovne vojne.

Tudi v tej prevažni dobi, ko se je za cellega pol stoletja krojila usoda avstrijskega naroda, smo pokazali Slovenci še svojo popolno politično nezrelost. Na edino pravični program iz l. 1848 smo nekako pozabili, oziroma si nismo upali odločno ga zastopati, drugega pa ustvariti nismo znali, zato smo tavali kot izgubljene ovce, ki ne znajo ne naprej in ne nazaj. Zato je seveda tudi samo ob sebi umevno, da so odločevali o naši usodi drugi brez nas in proti nam.

Vodstvo države je prehajalo v teh letih iz ene roke v drugo. Borila sta se za premoč dva tabora: federalistični in centralistični. V prvem taboru je bilo plemstvo in večina Slovanov, v drugem pa zlasti nemško meščanstvo. Zmagalo je končno to. Poprej skupna Avstrija je bila razdeljena v dve državni polovici (avstrijsko in ogrsko). V ogrski polovici naj bi dobili vso oblast Madžari, v avstrijski pa Nemci. Zato je nosila tudi avstrijska ustava iz l. 1867 mnogo centralističnih teženj, čeprav se ni upala čisto zadušiti avtonomije posameznih dežel. Federalistični tabor je imel konservativni in pretežno katoliški značaj, centralistični pa izrazilo liberalni in nemško nacionalni. Tako je bila l. 1867 avođena v avstrijsko politiko liberalna centralistična in nemško nacionalna smer, ki se je ni mogla potem popolnoma otresti Avstrija prav do svojega konca in ki je je tudi — pokopala.

Kakor smo že povedali, smo se pokazali Slovenci v tej dobi politično popolnoma nezrele, kar tudi ni čudno, če pomislimo, da je bila ljudska izobrazba še na jako nizki stopnji, da je bila večina našega izobraženstva nemškega mišljenja, da smo bili še brez društev in drugih organizacij in da stoletja nismo imeli nobene narodne samostojnosti. In ta naša politična nezrelost se je nad našim narodom bridko maščevala na vseh poljih, ker smo morali pozneje z neznanjskim trudom iztrgati vsako drobtinico naših pravic iz nemških in centralističnih krempljev.

Vodil je v vsej tej dobi, to je od l. 1848 do 1867 našo politiko dr. Janez Bleiweis, taj-

-Veramon je moderno zdravilo, ki hitro olajša bolečine. Ozdravlja, a ne škoduje.

VERAMON
Schering

Cevka z 10 ali 20 tabletami.

Oglaš. reg. pod št. 47 od m. l. 1935.

nik Kmetijske družbe in urednik tedaj edinega našega lista, t. j. »Novice. Bleiweis je bil počlen mož in iskren rodoljub, ki se je skušal opirati kolikor toliko na ljudstvo, oziroma na njegov najveljavnejši stan, t. j. na duhovščino kajti drugih narodno zavednih stanov tedaj Slovenci itak imeli nismo. Ker je bila pa večina tedanje duhovščine še jako konservativna, je imela tudi Bleiweisova politika čisto konservativen značaj. To bi še ne bila toliko nesreča, a bili smo Slovenci tedaj sploh brez vsakega jasnega vsenarnodnega programa. Zato v naši politiki tudi ni bilo nobene odločnosti, nobene jasnosti, nobene doslednosti, temveč smo politično živeli iz rok v usta. Nismo razumeli, kakor še tolikokrat pozneje, glavnih vprašanj dobe, temveč smo se pehali enkrat za eno drobtinico, drugič za drugo, dosegli pa nismo navadno — nič.

Kakor doma, tako je bilo tudi na Dunaju. Naši poslanci niso tvorili enotne skupine, ki bi izsilila našemu narodu potrebne pravice in svobode, temveč je vlekli vsak na svojo stran, vsak je nastopal na svojo pest, večina je bila pa sploh nesposobna in je pridno — molčala.

Le par jasnih duhov smo imeli tedaj Slovenci, ki so jasno videli značaj dobe in naloge Slovenskega naroda in slovenske politike v njej, toda tedanji »narodni prvaki« jim niso pustili do besede. V prvi vrsti bi bilo omeniti tu velikega in nesrečnega pisatelja Franca Levstika in koroškega duhovnika Andreja Einspielerja. Skušala sta v neštevilih časopisnih člankih kazati našemu narodu pravo politično pot, toda do širokih plasti politično še popolnoma neprebujenega in nezrelega kmečkega ljudstva njiju glas sploh še ni segal. Vso politiko je tedaj vodilo le par ljudi; kako to smo povedali spredaj. Zavedli smo se svojih napak šele, ko je bilo že prepozno.

„Domoljuba“ zastoj!

Propagandnemu oddelku »Domoljub«
Ljubljana.

Podpisani naročnik »Domoljub« sem bil izreban, da imam v letu 1938 pravico do brezplačnega pošiljanja lista.

Naročnino za »Domoljub« za leto 1937 sem plačal (po pošti), (pri poverjeniku).

List prihaja na ta-le naslov:

Ime:

Kraj: št.

Pošta:

Opomba:

GOSPODARJI GOSPODINJEI
MANUFAKTURNA TRGOVINA

Janko Češnik
LJUBLJANA - LINGARJEVA UL.

Vam nudi vsakovrstno oblačilno blago po najnižjih cenah. Velika izbira blaga za nevestine opreme!

Najnovejše svilene rute in šerpe!

Položnice

prilagamo danes za vse poštne naročnike, ki dobivajo »Domoljuba« naravnost na svoj naslov brez posredovanja poverjenišva. Naročnino 38 Din za vse leto ali 19 Din za pol leta naj odpošlje vsak kar največ mogoče že v **božičnih dneh**, zanesljivo pa do **31. januarja**. Skupni naročniki plačajo Domoljub (Din 36) pri svojem poverjeniku. Na tem mestu vnovič in prav posebno povdarjamo, da je od pravočasne obnovitve naročnine odvisna ugodna rešitev prošenj za požarno podporo, kot jo določa »Pravilnik« tudi za leto 1938. Naj bi ne bilo med našimi naročniki nikogar, ki bi mu v slučaju požarne nesreče moral tudi »Domoljub« odreči svojo pomoč!

Na hrbtu srednjega dela položnice se lahko napišejo morebitne spremembe v naslovu ali v načinu pošiljanja lista v novem letu.

Upravi lista je tudi zelo ustrezno, če zapiše posamezni naročnik vrhu srednjega dela besedico »star« ali »nov«, ker se s tem pospeši in poenostavi vknjiževanje naročnin. Vsem in vsakemu še enkrat:

Ne odlašajte z naročninol

„Domoljuba“ - eno leto brezplačno

Uprava »Domoljuba« je sklenila, da bo ob zaključku jubilejnega letnika pošiljala list celo leto 1938

500 naročnikom zastoj

Naročnike bo določil žreb. Naročniki »Domoljuba« bodo prejeli današnjo številko za znamovano s tekočo številko, ki je natisnjena na prvi strani lista.

V prihodnji številki »Domoljuba«, ki bo izšla dne 29. decembra, bomo objavili izžrebane številke. Kdor izmed naročnikov bo imel na svojem listu številko, ki bo kot izžrebana objavljena, naj del lista s številko izreže, napiše nanj razločno naslov, na katerega list prihaja, in vsaj do 6. januarja pošlje na ta-naslov: Propagandni oddelek »Domoljuba«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Izžrebani naročniki, ki prejema list pod skupnim naslovom pri poverjeniku, naj naprosijo poverjenika, da odrezek odpošlje in potrdi, da so res naročniki lista.

Do brezplačnega »Domoljuba« nimajo pravice oni izžrebani naročniki, ki de 29. decembra ne bodo imeli plačane naročnine za leto 1937. Ako je kdo izmed izžrebanih naročnikov že plačal naročnino za leto 1938, mu bo uprava že plačano naročnino vpisala v dobro za leto 1939, ali pa bo na izrecno željo poleg »Domoljuba« pošiljala tri mesece brezplačno naš popoldnevnik »Slovenski dom«, ki smo ga pred enim tednom poslali vsem »Domoljubovim« naročnikom na ogled.

260.000 dinarjev

je izplačala doslej »Domoljubova« uprava zvestim in točno plačujočim naročnikom, ki jim je ogenj uničil stanovanjske hiše. Požarne podpore bomo izplačevali tudi v letu 1938 na podlagi pravilnika, ki ga danes vnovič objavljamo.

Prosimo vse naročnike, pa tudi gospode poverjenike, da naročnino poravnajo pravočasno, to je do konca januarja, kajti le tisti naročniki, ki bodo do konca januarja imeli plačano celoletno naročnino za »Domoljubac«, bodo imeli pravico do naših požarnih podpor v slučaju nesreče.

V letu 1937 so prejeli požarne podpore sledeči »Domoljubovci« naročniki:

1. Frančiška Miklavčič, Brobovnica, župnija Lučine; 2. Valentin Križaj, Zgor. Bitnje,

župnija Šmartin; 3. Marija Kolar, Kovača vas, župnija Slov. Bistrica; 4. Lovro Krmelj, Sp. Nova vas, župnija Slov. Bistrica; 5. Franc Mlakar, Pance, župnija Lipoglav; 6. Marija Pipan, Škofja Loka; 7. Ivan Prebil, Ihan; 8. Alojzij Bistan, Vače; 9. Ana Gojmerac, Griblje, župnija Podzemelj; 10. Franc Jerina, Blatna Brezovica, župnija Vrhnika; 11. Jožef Rogolin, Skopice, župnija Cerklje ob Krki; 12. Anton Vovk, Mislinja, župnija Št. Ilj; 13. Marija Kodrič, Dobe, župnija Kostanjevica; 14. Urban Srnak, Zloganje, župnija Skopecjan p. Mokronogu; 15. Neža Larisi, Grapče, župnija Gorje; 16. Albert Kovačič, Zelimlje; 17. Valentin Oblak, Žirovski vrh, župnija Trata; 18. Pavla Vesel, Sodražica; 19. Marija Smrke, Breza, župnija Trebnje; 20. Jera Muhvič, Mala Subotica; 21. Franc Zorko, Ravni, župnija Sv. Duh pri Krškem; 22. Franc Zupančič, Gornja Slivnica, žup. Smarje-Sap; 23. Franc Brandstätter, Sp. Jablane, žup. Cirkovce; 24. Janez Vodnik,

Brode, župnija Škofja Loka; 25. Jernej Bitenc, Sostro pri Ljubljani; 26. Andrej Snaj, Crna vas v Ljubljani; 27. Anton Malovič, Metlika; 28. Jože Prime, Zalisec, župnija Žužembek; 29. Anton Setnikar, Polhov gradec; 30. Janez Vodnik, Šutna, župnija Zabuica; 31. Matija Lindič, Gabrijela, župnija Tržiče.

Pravilnik za naše požarne podpore

I. Vsak »Domoljubov« naročnik, ki je v mesecu januarju poravnal celoletno naročnino za leto 1938, prejme od uprave »Domoljubac« podpore v znesku 1000 Din, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, pogori, če v njej ni mogoče več stanovati. Naročnikom, ki nimajo lastnega stanovanja, pa jim ob požaru pogori stanovanjska oprava, se povrne resnična škoda do 1000 din.

II. Naročnik »Domoljubac« je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kdor je vpisan pri poverjeniku, neglede na to, kdo je dal denar za naročbo lista.

III. Naročniki, ki prejema list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da bosta seznan narročnikov in naročnina pravočasno odposlana »Domoljubovic« upravi v Ljubljani.

IV. Naročnik - pogorelec naj naznanilo o požaru priloži potrdilo županstva in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela stanovanjska hiša ali stanovanje, in da je — če prejema list pri poverjeniku, res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto 1938.

V. Požarna podpora se ne izplača, četudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelec - naročniku, ki je požar sam povzročil;

2. naročniku, ki mu pogore samo gospodarska postopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnica, kozolec itd.;

3. stanovanjskim podnajemnikom;

4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje. Če pogori hiša moža, čigar žena je naročena na »Domoljubac«, ali hiša očeta, čigar sin ali hči prejema »Domoljubac«, pogorelec nima pravice do podpore.

Uprava »Domoljubac« se bo tega pravilnika točno držala in prošenj neupravičencev ne bo uvaževala.

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pive najbolj

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

č Na povratku iz Anglije se je ustevil v Beogradu grški kralj Jurij II. in je bil več dni gost kneza-naměstnika Pavla.

d 39 let že župnikaje v Soteski g. Alojzij Vole. Katoliška organizacije so mu privedle lepo proslavo. Bog živi gospoda jubilarca še mnogo let!

d Nova slovenska misijonarka. V misijon v Siam je odpotovala urušilnica s. Marije Deodata (Franja) Hudevar. Njena prednica tem ho v Vrniki. Odpeljala se je iz Marsella v družbi g. p. Pokorna, ki je šel v misijon na Kitajsko. S Marije Deodata je rojena v Mokronogu, študirala je v Ljubljani, kjer je stopila v urušilniški red. Za misijone se je pripravljala na Francoškem. Novi misijonarki želimo obilno božjega blagoslova!

d Iz škofijskega letopisa. Imenovan je bil za dekana dekanije Vrhnika in hkrati za škof. duh. svetnika Janez Burnik, župnik na Vrhniki. — Umešeni so bili: Alfonz Jare, žup. upravitelj na Sv. Planini, dne 28. oktobra 1937 na župnijo Stari trg ob Kolpi; Janez Kete, župnik in dekan na Vrhniki, dne 15. novembra 1937 na župnijo D. M. v Polju, in Janez Burnik, župnik v Zg. Tuhinju, dne 15. novembra 1937 na župnijo Vrhnika. — Podeljena je bila župnija Leskovec Jožetu Kapusu, kaplanu v Dolih pri Litiji. — Imenovani so bili: za župne upravitelje: Martin Račič, župni upravitelj v Starem trgu ob Kolpi, za Nemiško Loko in Spodnji log (ekskurendo); Ivan Sladič, žup. upravitelj pri D. M. v Polju, za Mokronog; Jožef Klemečič, kaplan na Vačah, za Leše; Anton Stanonik, kaplan v Vodiceh, za Zg. Tuhinj; dalje za ekskurendo-upravitelje: Franc Markež, župnik v Zagorju ob Savi, za Sv. Planino; Alojzij Zupanec, žup. upravitelj v Smihelu pri Zuzemberku, za Zagradec, in Anton Gole, ekspozit na Grosupljem, za Rt. Jurij pri Grosupljem. — Premešeni so bili: Ivan Knafelj, žup. upravitelj v Lešah, za kaplana v Črnomlju; dalje kot kaplana: Srečko Huth iz Črnomlja k D. M. v Polju in Ivan Dolžina iz Moravč v Vodice.

DOMACE NOVICE

d Obvezno pokojninsko zavarovanje za sebnih nameščenec, ki je odobrila sedanja vlada, je ta mesec glavni predmet, s katerim se bavi vse jugoslovansko časopisje. Ljubljanski Pokojninski zavod, ki mu je organizacija zavarovanja po vsej državi poverjena, je že razposlal potrebne obrazce, s katerimi se morajo v poštev prihajajoči nameščenec prijaviti do 1. januarja prihodnjega leta. Posebno veliko razgovorov se vodi o izvajanju zavarovanja med zagrebškimi in splitskimi nameščenec, zlasti pa med zagrebškimi, ki jim ni prav, da je organizacija poverjena izključno ljubljanskemu Pokojninskemu zavodu. Sedaj se oglašajo zagrebška nameščenca bolniška blagajna »Merkure in zahteva organizacije zavarovanja za nameščenec na področju bodočega zagrebškega zavoda zase, zra-

ven tudi zahteva, da se takoj imenuje predsednik tega zavoda s potrebnimi pomočniki za izvedbo uredbe. Poleg tega zahtevajo Zagrebčani, da se uredi vprašanje zavarovanja tistih nameščenec, ki so že dovršili 55. leto starosti ter jih zaradi tega uredba ne upošteva. Radi bi izpostavili možnost, da si stari nameščenec odkupi leto. Nekatera podjetja podjetja bodo za nameščenec dokupila leta na ta način, da se bodo do konca tega mesca prijavila v prostovoljno zavarovanje in še pred uveljavljenjem nove uredbe dokupila za nameščenec določeno število let.

d Važno za železnice in druge državne nameščenec. Minister pravde je odločil, da velja do 31. oktobra 1924 leta završena I. osemrazredna osnovna šola v Sloveniji toliko kot završena meščanska ali nižja gimnazija. 2. 8 let, dovršenih na pet- ali šestrazrednici, toliko kot 2. razreda meščanske ali srednje šole, in 3 osem let na eno- do štirirazrednicah, toliko kot dovršena štirirazredna osnovna šola. S tem je preklican odlok P. br. 10.952/43 z dne 14. februarja 1935.

d K zakonu o najnižjih mezdah. Za južne dele naše države je znano, kako poceni je tam delovna sila. Prej. preden je stopila v veljavo uredba o najnižjih mezdah, so tam industriji plačevali neverjetno malo, za naše pojme slabše kot beriško. Tako poročajo časopisi, da so morale delavke v tekstilni tovarni v Bogojini v Bosni delati dnevno po dvanajst do petnajst ur, za kar so prejemale, recí in piši, po tri do deset dinarjev plačila. Kljub tako brezvestnemu izrabljanju s strani industrijcev so se na delo javljale ženske v velikem številu, ker so mislile, da je bolje zaslužiti vsaj nekaj di-

Škof in šest misijonarjev ubitih

Iz Kitajsko je prišla strašna novica, da je bil v mestu Cengtingfu ubit misijonski škof in 6 misijonarjev. Imena teh so: škof Franc Schraven, duhovniki Lucijan Charny, Tomaž Češka, Evgen Bertrand in Gerhard Wouters in misijonska brata Anton Geerts in Ladislav Prinz. Vsi so člani misijonske družbe lazarištov. Kratko poročilo pravi, da so jih napadli kitajski roparji 10. oktobra in jih pobili. Nato so zvelikli njihova trupla na trg in jih tarj zažgali. To se je zgodilo neposredno, preden so Japonci zavzeli mesto. Najbrž so ta zločin napravili razkaženi Kitajci iz sovraštva do tujcev, ko so videli, da mesta ne bodo mogli ubraniti pred Japonci.

Mesto Cengtingfu je sedež apostolskega vikariata istega imena, katerega oskrbujejo lazarišti. Vikariat leži v provinci Hope, južno od glavnega mesta Peipinga in Kjeje okrog 50.000 katoličanov, prebivalcev pa 4 milijone. V vikariatu deluje 36 lazarištov, izmed teh je 17 kitajskega rodu, pomaga pa jim 25 kitajskih svetnih duhovnikov. Vikariat je bil ustanovljen že l. 1856. Pokojni misijonski škof se je rodil l. 1873 v Holandiji. Za apostolskega vikarja in škofa je bil imenovan l. 1920.

Misijonar Tomaž Češka, ki je tudi med umorjenec, je skoro naš rojak. Njegov oče je bil slovec Čeh, toda bil je železničar in je pred

Naznanilo

»V splošnem je lahko rečen, da so bili rezultati poklicnega »Peckat in »Osmar« zelo zadovoljivi in Vas prosim, da mi čimprej pošljete nujen in zalog od 4½ kg »Peckat in 5 kg »Osmar« za Dan I. »—

Po-ekno dober uspeh sem dosegel pri dobi mladih, po 1 leto starih in kuh. krmil sem 47 dni, ter sta po preteku 42 dni pridobila v teži 1. osonca 9 kg več kakor druga teletca, ki sem jih krmil s isto hrano, toda brez dodatka preparata. Ni glavno, da sta dosegla precej večjo težino ampak je glavno tri pomenitve: da sta postala zelo lepa, lepša svetlega in polnega trupa, kar pridobila v eni najmanj 3 do 5 Din pri kg višje ceno.

S pokla našim »Peckat in »Osmar« dvema možema kravama, v starosti 5 in 8 let, sem dosegel, da je mlajša krava dosegla pridobila na m. etu 1½ litra starejša (boljša mlečarica) na 1½ l. Krav s sem tehtala. — Janez Brodar, posestnik iz Hrasta pri Kranju.

Vsem Slovincem je znana g. J. Brodar, podpredsednik Kmetijske zbornice in načelnik Kmetijske zveze.

Oskrbite se z izkušnjavo naprednih gospodarjev. Z našim izdelkom boste dosegli velik dobiček. Pri svojih in proti rabištem preparati enako sigurno in hitro učinkujejo.

Navodila in strokovne navzete da e zastopstvo: »KAMTEL« d. d., Zagreb 6, poštni predal 60

narjev, kakor pa posedati brez dela doma. Za te nezadržane ljudi je pomenila uredba kar pravi blagoslov.

d Ljubljana naj dobi tržnico. Mnogo pred vojno je že sedanji senator Ivan Hribar opozoril na nujno potrebo, da dobi Ljubljana svojo veliko tržnico. Mnogokrat je bila kasneje ta potreba znova poudarjena, a tržnice nimamo še danes. In vendar ni stvari, ki bi se dala tako zlahka in tako hitro izvesti. Kajti za tržnico se dobi denar najlaže in najhitreje. Vsi oni, ki hočejo imeti v novi tržnici svoje prostore, naj postanejo delničarji družbe, ki bo zgradila novo tržnico.

vojno skoro stalno bival na Hrvaškem in Kranjskem. Tako se je pokojni misijonar rodil v Brdovcu pri Zagrebu, njegova brata, od katerih je eden misijonski škof na Japonskem, drugi pa duhovnik misijonske družbe na Dunaju, pa sta se rodila na Kranjskem. Na Kitajsko je odšel že kot 26 leten novomašnik in je tam požrtvovalno deloval do svoje mučeniške smrti. Že kot misijonar je dvakrat obiskal Ljubljano in si ogledal misijonišče v Grobljah, zadnjič l. 1933, ko je prišel kot odposlanec na občni zbor misijonske družbe v Parizu. Mnogo je moral prestati na Kitajskem, saj je bil prič boksarske vstaje l. 1900 in vseh vojnih in povojnih zmed in nevarnosti, toda ni se dal oplašiti. Ljubil je Kitajsko in Kitajce kot svojo drugo domovino in z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo delal za njeno resnično srečo. Dočakal je 85 let starosti. Naj Bog nakloni njemu in njegovim tovarišem šim lepšo dvojno nebeško krono, krono misijonskega dela in krono mučeništva! Upajmo, da se našima misijonarjema Jerebu in Ruperju, ki delujeta blizu tam ni zgodilo nič hudega.

Pozivamo vse misijonske prijatelje, da molijo za umorjene misijonarje in prosijo Boga, naj obvaruje misijone vsakega nadaljnjega zla in nakloni ubogi Kitajski kmalu lepših in mirnejših časov!

Občina pa bi seveda tudi imela primerno množino delnic. V enem letu bi se dala na ta način zgraditi nova tržnica in če bo občina količkaj dobro organizirala vso zadevo, ji bo nova tržnica tudi nov vir dohodkov.

d Samo kdor pravilno kuha, kuha dobro in varčno! To velja za vsako jed, posebno pa še za belo kavo. Kadar kuhate kavo, mislite na tole: Za dobro belo kavo je treba dodati dobro mero »Pravega Francka« — rajši malo več kakor pa premalo!

d 12 letni muslimanski duhovnik. Ves koran (tursko sv. pismo) zna menda na pamet 12 letni Smail Prnjavorac iz Tešnja pri Derventi v Bosni. Fantič je sin zidarskega mojstra. Ima čudovit spomin in neverjeten dar za gotove jezike. Poleg vsega korana zna na pamet tudi veliko arabskih izrekov. Pred dnevi je oče poslal mladega Smaila pred posebno koteljico, da se je o njegovem stanju prepričala in nato Smaila proglasila za hafiza, to je za muslimanskega svečenika. Smail je tako najmlajši muslimanski svečenik v naši državi.

d Osamosvajamo se. Železarna v Zenici se neprestano širi. Pred 2 mesecema so začeli postavljati še četrto Martinovo peč, ki bo največja izmed vseh. Dosedanje tri peči so omogočile letno proizvodnjo 50 tisoč ton jekla, dočim bo četrta sama dala 35.000 ton. Tako se bo celotna proizvodnja povečala na 85.000 ton letno. Kljub temu pa Zenica ne bo mogla oskrbovati z jeklom vseh jugoslovanskih železarskih tovarn ter se bodo Martinove peči gradile tudi še v državnih rudnikih Vareš in Ljubiji. Kranjska industrijska družba na Jesenicah pa bo za lastno potrebo tudi zgradila nekaj Martinovih peči.

d Nov železobetonski most. Leseni most pri Založu čez Ljubljano je že vzdržal hude povodnji dolga desetletja. Saj je star in zgrajen od pamtiveka. Velik promet in druge tehnične okolnosti pa nujno zahtevajo, da se zgradi čez Ljubljano namesto lesenega moderen, železobetonski most. Načrti so že izdelani. Nedavno je bil tudi od banske uprave določen komisijski ogled. Dela za železobetonski most so preračunana na milijon dinarjev. V proračunu ljubljanskega okrajnega cestnega odbora je bila za prihodnje leto vnešena postavka 500 tisoč dinarjev. Pričakujejo, da bodo že prihodnje leto pričeli z graditvijo.

d Udeleženci skupnega potovanja v Badimosto se bodo lahko udeležili poleg vseh prireditelj 3. mednarodnega kongresa tudi slavnosti ob 900-letnici smrti I. ogrskega kralja sv. Stefana, raznih izletov, predstev, iger, razstav, sprevedov itd. Zahtevajte brezplačna pojasnila še danes od Turjsko-prometne sekcije Kluba Esperantistov, Ljubljana, Dvorakova ulica 8.

d Dve lepi zmagi. V nedeljo 19. dec. so bile občinske volitve v dveh občinah in sicer v Ljutomeru in Mozirju. V L j u t o m e r u je bilo volivnih upravičencev 1467. Glasovalo jih je 1049 ali 71,5%. Kandidatna lista JRZ (nosilec Franc Slavič) je dobila 850 glasov in 28 odbornikov. Nosilec liste JNS Lovro Kuharič je dobil 199 glasov in 2 odbornika. V M o z i r j u je bilo volivnih upravičencev 790. Glasovalo jih je 427 ali 54%. Vložena je bila samo ena kandidatna lista JRZ, katere nosilec je bil Jošt Josip, ki je dobila vseh 427 glasov in 18 odbornikov.

d Splav je uničil mlin. V vasi Križnicah na Dravi, blizu Virovitice, je nek splav, ki je prihajal iz Slovenije, porušil mlin mlinarja Čerkezija ter ga popolnoma uničil. Na splavu so bili Slovenci Karel Verbnik, Milan Krek, Josip Franje in Anton Dugovni. Splav je vodil Karel Verbnik. Splavnik je še ob

VIM

čisti vse

Malu Vima na mokro krpo,
dobro zmiti in vse v hiši se bo
svetilo od čistote.

pravem času opazil nevarnost nesreče, toda voda je bila prehuda in ko je skušal Verbnik splav zavreti, ga je nov val vode prisilil, da se je epustil po toku vode. Splav je z vso silo butnil v mlin, ki se je podrł in utonil. K sreči pa ni prišlo do človeške žrtve.

d Za gradnjo stanovanjske hiše uradnikov Poštne hranilnice v Ljubljani je PH v Belgradu odobrila 4.300.000 din. Prav tako je kmetijsko ministrstvo odobrilo Pašni zadrugi na Čošnjici pri Železnikih podporo 6000 dinarjev. Oba zneska sta bila odobrena na posredovanje ministra dr. Kreka.

d Delavstvo kamniške smodnišnice dobi pokojnino. Odkar je krmilo države prijala v roke sedanja vlada, se je pričelo takoj od strani naših voditeljev neumorno delo za neodložljivo rešitev pokojnin delavstva tukajšnje smodnišnice. Vse akcije dela naših političnih voditeljev JRZ je tudi krepko podprl sedanjji upravnik kamniške smodnišnice general Vladimir Krstič. Pred kratkim je prejel general VI. Krstič sklep gospodarsko finančnega odbora ministrov, da se prizna pravica do pokojnine onim delavcem, ki so bili člani zavarovalnega zavoda za civilne nameščence bivše avstro-ogrške vojne uprave na Dumaju. Ta sklep je bil javljen delavstvu a posebno naredbo gospoda upravnika.

d Plašče sta kradli. V zadnjem času so se množile tatvine zimskih plaščev po šolskih zavodih v Ljubljani, pri čemer je bila zlasti prizadeta ženska realna gimnazija v Ljubljani. V sedmih primerih so izginili plašči učenk in ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je storilec. Tudi po nekaterih drugih zavodih je zmanjkalo nekaj plaščev. Stvar ne bi prišla na dan, če ne bi

ljubljanska policija prišla včeraj na Resljevi cesti dveh deklet, Stefie Fr. in Znidaršič Julijane, ki sta prodajali ženske plašče sumljivega izvora. Plašče, ki sta jih prodajali, sta pobrali sicer neke drugje. Pri zaslišanju pa sta priznali, da sta v zadnjem času opravili kar deset tatvin plaščev na šolskih zavodih.

d Trgovskega potnika so okradli. Neznani uzmoviki so vlomili v stanovanje trgovskega potnika Aleksandra Watzeka v Mariboru in mu odnesli vložno knjižico Prve hrvatske štedionice, glasečo se na 107.000 din, potem pa razne zlatnine v vrednosti 70 tisoč dinarjev. Med zlatnino so bili večinoma stari zlatniki, in sicer: jubilejni avstrijski za 100 kron, 1 navaden avstrijski za 100 K, 1 madžarski za 100 kron, 1 avstro-madžarski za 100 kron, 3 USA po 20 dolarjev, 1 za 10 dolarjev in 2 po 2 dolarja, 2 avstrijska suverejna, 10 turških zlatih funtov, 3 angleški funti, 10 avstro-madžarskih po 20 kron in 39 po 10 kron, 3 belgijski zlatniki po 20 frankov, 1 kanadski zlatnik Jurija V. za 5 dolarjev, 1 nov avstrijski zlatnik za 25 šilingov, 1 zlatnik kralja Milana za 20 dinarjev. Poleg tega so bili nekateri novci in predmeti muzejske vrednosti, tako 1 bizantinski zlatnik cesarja Teodozija, 1 zlatnik albanskega vladarja Skenderbega, zlat starinski kitajski prstan, zlat venecianski prstan, strainska moška srebrna ura in razni drugi zlati in srebrni predmeti. — Pa menda niso vsi trgovski potniki tako dobro založeni.

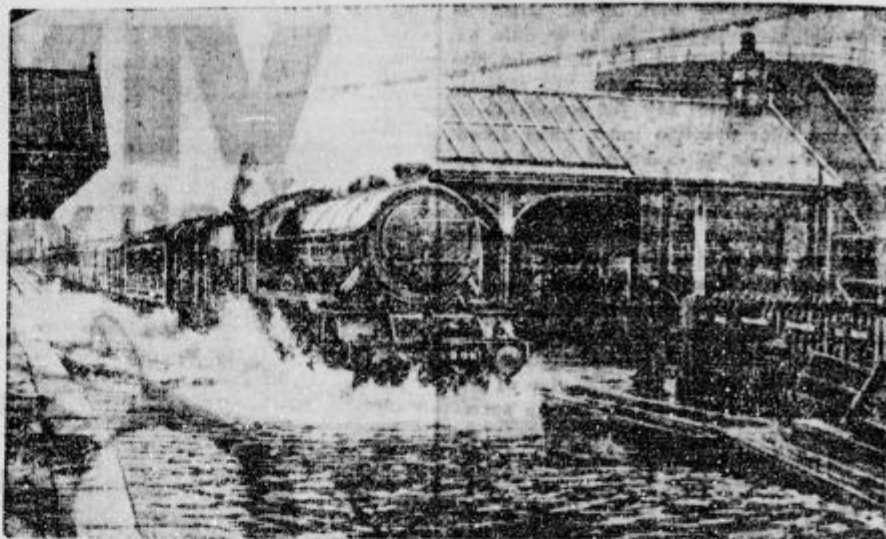
d Zopet roparski umor. Na Pristavi pri Mengšu je bil ono noč izvršen roparski umor, katerega žrtve je postala 73 letna Marija Šimenc, njena neč Marija, stara 37 let,

pa je hudo ranjena. Morilec je odnesel okoli 2000 dinarjev gotovine in pobegnil. Ko se je zjutraj ob 7 vrnil z dela Jože Simenc, sin umorjene, ki je zaposlen v pekarni Jenčič kot kurjač, se mu je čudno zdelo, da mati in sestra še nista vstali. Trkal je na zaklenjena vežna vrata. Iz veže se je čulo vzdihovanje, kakor da je nekemu silno hudo. Klical je sestro in mater, na kar mu je prišla sestra odpret vsa okrvavljena in še vsa zbegana od strahu in bolečin, da mu takoj ni mogla povedati, kaj se je zgodilo. Takoj, ko je stopil v vežo, je opazil, da leži na tleh vsa okrvavljena mati. Zaslutil je, da se je zgodilo nekaj strašnega. Poklical je sosede, ki so takoj poklicali duhovnika, zdravnika in orožnike. Vsakdo je takoj spoznal, da je bil izvršen zločin, katerega žrtev je postala 73-letna Marija Simenc, ki je hudim poškodbam kmalu podlegla. Hudo ranjena in že prej bolehnna sestra je mogla iz sebe spraviti le toliko, da je šla zvečer ob 8 spat, da je zaspala in da jo je v spanju nekdo močno udaril. Kaj se je zgodilo z materjo, ni vedela nič povedati. Grožniki so začeli s preiskavo. Sumijo nekega delavca, ki je izgubil neznanokam.

d Pri zaprtju ali pa pri motajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnih »Franz-Josef« vode

d Poldruho leto za oko. Ljubljansko sodišče je obsodilo samskega delavca, v Trzinu stanujočega, Ivana Simenca zaradi zločina telesne poškodbe na 18 mesecev robije, ker je 23. maja ponoči v Mengšu napadel z nožem Josipa Skrlepa in ga močno ranil v desno oko, tako da je izgubil popolnoma vid, ker je bil na levo oko že poprejš. Plačati ima poškodovancu 10.000 din za oko. Zdravnik dr. Ješe je izjavil, da bo Skrlep ostal trajno slep.

d Pošljite jim učitelja! V izseljenskem vestniku »Rafael« čitamo dopis iz Gladbecka v Nemčiji. Podpisani so starši, slovenski otroci in vsa tamošnja slovenska društva. Prošnja se glasi: Eno leto smo imeli v Gladbecku jugoslovansko šolo. Vsi otroci te šole in vsi starši teh otrok so bili zadovoljni z učiteljem g. Šibarjem. Nemška oblast nam

Na Angleskem so bile te dni take povodnji, da so vode zalile tudi železniško progo

je dala dovoljenje, da nismo imeli nobenih ovir. Zdaj smo zopet brez učitelja. Vsi podpisani starši in otroci prosimo: Pošljite nam učitelja nazaj.

d Oblast, kje si? Kmetje v ljubljanski okolici so v decembru podražili mleko za eno krono (25 par) pri litru. Kdor pozna težak položaj našega kmeta, temu povšku gotovo ne bo nasprotoval. Omeniti pa hočemo sledečo gorostasnost: zadnje velikonoč, ko je bilo mleko po 2 din liter, so prodajali v Ljubljani surovo maslo po 26 din za kg, zdaj, ko se je mleko podražilo samo za 25 par, pa so trgovci s surovim maslom in to zdaj pred prazniki dvignili ceno kar na 40 din. To je pa vendar že od sile!

d Dober tek. 10 jajc z lupino vred je za borih deset dinarjev pojedel Jovan Gačša iz Grmlja pri Banjaluki. Iz šale se je rodila stava. Jovan je dejal, da bo v desetih minutah pojedel deset jajc z lupino in zraven zaslužil še četrtil kilograma soli. Udarili so v

roke in Jovan je začel. Se prej ko v desetih minutah je pojedel deset jajc. Jovan ima pač dober želodec in dober tek.

d Dalmacija boče biti pri Ljubljani. Dalmatinci se na noben način ne morejo sprijazniti z odločitvijo socialnega ministra, ki je z novo uredbo za obvezno zavarovanje zasebnih nameštencev razdelil ozemlje Dalmacije pod dva Pokojninska zavoda, namreč pod ljubljanskega in nekaj pod sarajevskega. Ko so zborovali splitski zasebni nameštenci, so soglasno sklenili poslati ministru protestno brzojavko, v kateri zahtevajo, da se vsa Dalmacija še naprej podredi ljubljanskemu Pokojninskemu zavodu, kakor je bila do sedaj. Nočejo, da bi dubrovniško okrožje padlo pod upravo Pokojninskega zavoda, ki bo imel sedež v Sarajevu.

d Drzen napad n. župnišče je bil nedavno izvršen v Tunju pri Karlovcu. Razbojniki so se utihotapili v župnišče ter se lotili župnika in njegove kuharice. Oba so davili, ker so hoteli od njiju spraviti priznanje, kje se nahaja denar. Nazadnje so razbojniki sami našli denar (okrog 46.000 din), ga pobasali. Župnika in kuharico pa pustili zvezana in z zamašenimi ustmi ležati. Roparji so vdrli še v klet in celo uro popivali. Orožniki so naslednjega dne prijeli dva roparja, tretji pa je pobegnil. Roparja sta doma iz bližnje okolice.

d Pravilno. Ker so odstopili predsednik in šest članov odbora za postavitve spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani je poveril ban dr. Natlačen tozadevno skrb za postavitve spomenika izr. univ. prof. dr. Steletu kot upravitelju, za njegove svetovalec pa je imenoval: upravnika Nar. gledališča Ottona Župančiča; predsednika Zbornice za TOI Ivana Jelačina; predsednika zdravniške zbornice dr. Meršola; odvetnika dr. Egon Stareta, inšpektorja Jesipa Westra in prof. Silva Kranjca.

d Maribor dobi zrakoplovno pristajališče. Dolga leta se že poteguje Maribor, da bi bil upoštevan v našem letalskem prometu. Mariborčani so bili prav za prav v naši državi sirtelji jadranskega letalstva, prvi so začeli tudi v Sloveniji s propagando za zgradbo letališča, vendar so bila vsa njihova prizadevanja doslej zaman. Z lastnimi sredstvi je mariborski Aero klub postavil na Teznu velik lešen prostor za

Sovjetska volilna komedija

Izšlo je sovjetsko uradno poročilo o izidu volitev in o razdelitvi zastopniških mest v vrhovnem svetu sovjetske države. Ta vrhovni svet bosta tvorili dve zbornici, ki bosta nadomestili dosedanji osrednji izvršilni odbor komunistične stranke, ki naj predstavlja najvišjo oblast v Zvezi sovjetskih republik. V tem starem odboru je bilo še precej zastopnikov, ki jih ni postavil Stalin sam, dočim bodo v novi zbornici izključno ljudje, ki jih je izbral in potrdil on. Od starega izvršnega odbora, ki je imel 757 članov, jih bo v novo zbornico prišlo samo 98, ki so znani kot popolnoma zvesti Stalinovi. Pri nedeljski volilni komediji so volilci potrdili vsega skupaj 1143 članov novega vrhovnega sveta sovjetske države. Teh 1143 članov je z ozirom na stan in skupino, kateri pripadajo razdeljenih takole: 320 poslancev v novem vrhovnem svetu pripada komunistični stranki, strankarskim voditeljem ter visokemu državnemu uradništvu. Ta skupina, ki je številčno najmanjša v državi, je dobila največji odstotek zastopnikov, to je 30%. Pokrajinske komunistične, strokovne, mladinske organizacije so dobile 218 poslanskih mest, to je 20%. Rdeča vojska 95 mandatov ali 83%. Industrij-

ske delavstvo, v čigar rokah je po trditvi komunističnih prerokov vsa oblast v Sovjetski Rusiji, je dobilo le 63 poslancev, to je 5% od celotnega števila. Kmetje v Sovjetski Rusiji, ki jih je 140 milijonov ali skoraj 90% vsega prebivalstva, bodo imeli vsega 144 poslancev ali 12% in pol. Sovjetska tajna policija GPU, ki predstavlja pol odstotka prebivalstva, je dobila 66%, torej skoraj polovico toliko, kakor vse kmečko ljudstvo. V novi sovjetski zbornici, ki bo odločala o usodi boljševoške države, ne bosta kmeti in delavci kljub svoji ogromni številčni moči imela nikakega vpliva, saj bosta predstavljala s svojimi poslanci neznatno manjšino. Odločevali bodo državni uradniki, voditelji stranke, tajna policija in podobni »ljudski« zastopniki. Razdelitev poslanskih mest na posamezne stanove in dejstvo, da kmečki in delavski stan, ki tvorita ogromno večino prebivalstva v sovjetski državi, najbolj zgovorno in najbolj jasno priča o tem, kakšen je položaj kmeta in delavca v sovjetski državi, kakšna je demokracija, ki jo obeta nova sovjetska ustava, in kakšne politične ter človeške pravice ima v tej državi mali človek. Nobenih, dobesečno nobenih!

motorna in jadralna letala, ni pa mogel uspeti, da bi bila država dala primerna sredstva za ureditev letališča na Teznu. Naletel je na nerazumljivo prizadevanje odločujočih krogov in eden najbolj pogostih izgovorov je bil, da leži Maribor preblizu meje. Zdi se pa, da je sedaj tudi v tem pogledu prevladalo drugo mišljenje. Uprava Aerokluba je bila te dni obveščena, da je določena primerna vsota za zgradbo moderne stavbe za aeroplane na Teznu. Za prihodnje leto je v ta namen določeno 500.000 din ter bo ta denar tudi kmalu nakazan.

d Povišanje temeljnih delavskih plač. Na predlog prometnega ministra je ministrski svet sprejel sklep o povišanju temeljnih delavskih mezd pri državnih prometnih ustanovah. Po tem sklepu bodo temeljne mezde povišane za približno 10% in veljajo za vse delavce pri državnih prometnih ustanovah od 1. novembra t. l. Denar za to povišanje je vzet iz presežka dohodkov državnih prometnih ustanov. Zdaj zbirajo in urejajo potrebne podatke, da bi mogli povišanje izplačati še pred prazniki.

d Božično zborovanje Slomškove družbe bo 27. in 28. decembra v Franciškanski dvorani v Ljubljani.

d 40 vasi je poplavlila Sava, ki je pri Slavovskem Brodu razdrila na dolgo in široko zaščitni nasip. Ljudje so morali s čolni na hitro reševati svoje premočnine in živino ter se prepeljati na varnejše kraje. Voda je preplavila tudi že del železniške proge. Pričakujejo pa še hujšo nesrečo, ker Sava neprestano narašča dalje. Tudi del Mostarja je pod vodo. Močan dež in vmes toča je padala tam zadnje dni, da je Neretva nenavadno hitro narasla in se razlila čez strugo. Ban primorske banovine dr. Jablanovič je podelil za mostarske poplavljenice prvo pomoč v znesku 10.000 dinarjev.

d Delu slava, delu čast! Na Jesenicah je te dni 80 delavcev praznovalo vse časti vreden jubilej: po 40, nekateri celo do 60 let so zaposleni v jeseniški železarski industriji, ki je danes združena v KID. To so najbolj ponosne priče naše podjetnosti in vsega našega pota do tehnične izpopolnitve. Obenem pa nam taki moške morejo biti tudi zgled zvestobe, vestnega dela in možatega značaja. Bog jih ohrani zdrave in zadovoljne še mnogo let!

d Socialno zavarovanje naših delavcev v Franciji. Med drugimi vprašanji, ki sta jih za časa zadnjega bivanja francoskega zunanjega ministra Delbosa v Beogradu razpravljala dr. Stojadinović in Delbos, je bilo tudi vprašanje odobritve francosko-jugoslovanskega dogovora o socialnem zavarovanju delavcev, ki je bil sklenjen med Jugoslavijo in Francijo 29. julija 1932 in ki ga je naša država ratificirala dne 11. novembra 1933. Francija tega dogovora še danes ni uzakonila ter je zaradi tega naša vlada ta, za naše delavstvo v Franciji važen sporazum vnovič poudarila. Ta dogovor je sicer že bil pred francoskim parlamentom ter je bil tudi imenovan odbor in poročevalec. Toda na dnevni red ni prišel, ker se vladna večina boji ugovora od strani kapitalistov, ki se upirajo končni odobritvi sporazuma, češ da ima Jugoslavija v Franciji okrog 50.000 delavcev, Francija v Jugoslaviji pa samo okrog 1000 delavcev. Naša država je sedaj naprosila tudi naše poslarništvo v Franciji, naj sproži to vprašanje, za katero se bo zavzel tudi naš minister za socialno politiko in narodno zdravje.

d Progo Varaždin.—Koprivnica so odprli dne 16. decembra 1937. Navzoče so bile razne odlične osebnosti, med njimi tudi kraljev odposlanec gen. Antič, ministri dr. Krek, Vrbanič

»Bayer?«

Kaj je

Že 50 let proizvaja »Bayer« zdravila.

Od tega časa »Bayer« vztraja v borbi proti trpljenju človečanstva. Danes je »Bayer« svetovno podjetje. Čigar glas sega na vse kontinente sveta.

Med mnogimi neogibno potrebnimi zdravili, ki so raznesla slavo firme »Bayer« je tudi Aspirin kot popularen preparat proti revmatizmu, prehlajenju in bolečini. Aspirin je zadnjih 40 let v obliki tablet najbolj razširjena zdravilo na svetu.

ASPIRIN

PROIZVOD ZAUPANJA!

Oglaš je registriran pod Sp. br. 751 od 17 avgusta 1937

in Letica. Blagoslov je izvršil zagrebški nadškof dr. Stepinac. Ludbreški župan se je zahvalil vladi za zgradbo železnice, nakar je minister dr. Krek povedal tudi sledeče: Dragi Podravci! Dragi hrvatski narod! V imenu kraljevske vlade in v imenu nas vseh udeležencev otvoritve nove proge vas najlepše pozdravljam in se vam zahvaljujem za lep sprejem. Železnica ni vprašanje politike (vzkliki: Tako jel), vsi se moramo veseliti, da imamo zdaj v lepi Podravini nov železniško progo, ki veže krasne podravske kraje z našo Slovenijo, da imamo novo možnost za trgovinski promet z našimi severnimi kraji. To je gmotna pridobitev vseh teh krajev, pridobitev za vse Jugoslovane. Bodite pozdravljeni v vašo in našo srečo! Živeli!

d Pri motnjah v prebevi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Joselove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Joselova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. št. br. 30471/33.

d Novo torpedovko dobimo. V četrtek, 23. decembra, so v francoskem Nantesu spustili v morje našo novo torpedovko »Beograd«. Novi ladji naše vojne mornarice je kumovala soproga predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra g. dr. Stojadinoviča. Navzoče so bile pri tej svečanosti tudi mnoge druge jugoslovanske in francoske osebnosti. Svečanost so prenašale radijske postaje v našem in francoskem jeziku. Od naših osebnosti so bili med drugimi navzoči tudi poveljnik vojnega brodograjskega admirala Polič Marjan, beograjski župan Vlada Ilić, naš kraljevi poslanik v Parizu dr. Božidar Purić in ravnatelj splitske ladjedelnice.

d Tudi na jugu ne manjka Butalceve. »Zakleto« blago je za tri jurje kupil kmet Marko iz Popovače pri Klošter Ivančiču. Marko, praznoveren kakor je bil, se je dal zapeljati od

neke ciganke, ki mu je prorokovala bodočnost. Ciganka je govorila, da se nahaja v bližnji okolici zakopan bajen zaklad, ki ga pa cigani ne smejo izkopati, pač pa le drugi beli ljudje. Marko, ki bi rad postal bogat, je prinesel ciganki zahtevanih 3000 dinarjev, nakar je ciganka začela čarati in mrmrati čudne besede. Mrak je bil, ko je ciganka čarala okrog Markove hiše in iskila pravo mesto, kjer bi naj bil zakopan zaklad. Ko je ciganka začela glasneje »čarati«, so prišli k hiši še neki drugi cigani in se začeli — seveda po dogovoru — pripraviti in pretepati. Tako se je ustvarila prilika, da je eden izmed ciganov pograbil tri jurje, ki jih je Marko položil pred ciganko in jih odnesel. Z njim vred so jo potegnili še ostali cigani, nazadnje pa še ciganka. Šele takrat se je Marko zavedel, da so ga cigani spravili na led in ga oiganili za lepe denarce, ki si jih je bil izposodil. K sreči so orožniki takoj naslednji dan cigane prijeli in Marku vrnili ugrabljene jurje.

d Nekaj števil iz proračuna ljubljanskega okrajnega cestnega odbora. Osnutek proračuna navaja v splošnem za 5 milijonov 174.730 din izdatkov. Za vzdrževanje banovinskih cest in raznih objektov, kakor mostov, je določena vsota 1.915.000 din, za dovodne ceste, za katerih vzdrževanje prispevajo železniška uprava, banovina in cestni odbor po eno tretjino, je preračunan izdelek 47.050 din. Prispevek mestne občine ljubljanske je preložen na 80.000 dinarjev. Za takozvane podpirane ceste je v proračun vnešen znesek 345.000 din in občinam za vzdrževanje občinskih cest znesek 250.000 dinarjev. Za preureditev, razširitev in preložitve banovinskih cest in za gradnjo novih mostov je določen znesek 1.500.000 din kot izreden izdelek. Dohodki so v proračunu predvideni na prav tolik znesek kakor izdatki. Prispevek banovine je določen na 2.000.000 din.

Primanjkljaj 1.952.460 din naj se krije s pobiranjem 10% doliade na državne davke, kakor je to bilo lani. Davčna osnova je računana na 19.524.599 din.

d Ena vesela za tobakarje. Uprava državnih monopolov je sklenila znižati doseadanje cene nekaterim tobačnim vrstam. Tako se tobak za pipo — Amerikanec — ki so ga prodajali po 150 din za 1 kg. ukine in pride v promet na njegovo mesto nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo prve vrste«. Zavitek (100 g) tega tobaka bo stal 10 din. En kilogram bo stal na ta način 100 din. Cena bo znižana na eno tretjino. Hkratu se ukine doseadanje dunavski tobak, ki so ga prodajali po 100 din za 1 kg. Na njegovo mesto pride v promet nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo druge vrste«. Zavoj bo stal 1 dinar (20 g), kar pomeni 50 din za 1 kg. Cena temu tobaku se zniža na ta način za polovico. Te tobačne vrste pridejo v promet v kratkem. Ker kadilci pri kupovanju vžigalic niso imeli posebne izbire, bo državní monopol prišel v kratkem prodajati novo posebno obliko vžigalic. Izdelovali jih bodo pri nas doma. Na vsaki škatlici bodo sličice v različni narodni nošami. Škatlica bo stala 1 din.

d Maslo sodniškega letopisa. Stiri najvišja sodišča imamo v naši državi: Kasacijsko sodišče v Belgradu, Stol sedmorice v Zagrebu, Vrhovno sodišče v Sarajevu in Veliko sodišče v Podgorici. Apelacijska sodišča se nahajajo v Zagrebu, v Ljubljani, Novem Sadu, Skoplju, Splitu, Sarajevu in v Podgorici. Dalje je v državi 69 okrajnih sodišč s trgovskimi sodišči ter 372 okrajnih sodišč. Pri okrajnih sodiščih se nahajajo tudi zemljiški uradi, ki jih je 316. V vseh sodiščih je uslužbenih: 2232 sodnikov, 1218 tajnikov, sodnih pristavov in pripravnikov, 4618 ostalega pisarniškega uradništva ter 2008 pomožnega osebja (dnevničarji, služitelji itd.). Državnih tožilcev je v vsej državi 97 ter štetejše osebja: 212 državnih tožilcev, 155 uradniških moči ter 123 ostalega pomožnega osebja. Upravnih sodišč imamo v državi 6: v Belgradu, Zagrebu, Celju, Skoplju, Sarajevu in Splitu. Osebja v teh sodiščih je 111.

d Umazano perilo iz mestne zastavljavnice. Oni torki se trajala glavna obravnava proti magistratnemu uradniku Francu Kramarju ves dan z opoldanskim odmorom. Zaslišanih je bilo nad 25 prič, ki so deloma obtožence razbremenjevale, druge pa so navajale sicer nebitvene, toda obtežilne okolnosti. Splošno pa je obravnava razgalila prav čedne, svoj čas pri mestni zastavljavnici vladajoče razmere. Državni tožilec dr. Julij Fellahar in branilec dr. Franc Lokar sta predlagala še nove dokaze. Sodišče je deloma ugodilo predlogom tožilstva in obrambe. Zato je bila obravnava preložena na nedoločen čas.

IZ DOMACE POLITIKE

d Za stara prijateljstva. Potovanje ministra Delbosa preko Varšave in Bukarešte v Belgrad in Prago potrjuje rastoče francosko zanimanje za zavezniške države. Franciji je mnogo na tem, da zoperstavi nemškim koristim na evropskem vzhodu svoje in angleške cilje. To se ji je nedvomno tudi posrečilo, ker je zunanji minister nosil seboj tudi stvarne obljube svoje vlade. Časi pa, ko so bile srednje in male države zgolj privesek velesil, so minuli.

d Slovenski železničarji so se zbrali v nedeljo, 19. decembra, da se organizirajo v okrilju vsedržavne JRZ. Izbrali so si odbor s predsednikom visjim kontrolorjem Pavlom Mašičem na čelu. Navzočni minister dr. Krek je burno pozdravljen obljubil v imenu JRZ železničarjem in njih željam vso svojo pomoč.

d Politična šola za mladino JRZ. V Belgradu se je dovršil prvi tečaj politične šole za mladino JRZ. Svečanost je otvoril predsednik glavnega odbora mladinske organizacije JRZ Bojan Pirc. Svečanosti sta prisostvovala tudi predsednik stranke, predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, ki sta imela tudi kratke govore. V imena tečajnikov so govorili Vlada Milović s Cetinja, Zelimir Pezelj iz Splita in Melihar iz Maribora. Ob zaključku je predsednik stranke dr. Stojadinović tečajnikom razdelil diplome o njihovem uspešnem sodelovanju pri tem tečaju in jim k uspehom čestital. Tečaja se je udeležilo večje stevilo mladeničev iz vse države.

d Važni predlogi nar. poslanca dr. Kočeta. V finančnem odboru nar. skupščine je poslanec JRZ dr. Koče najprej predlagal, naj se vsaj tisti dnevačarji, ki so prebili v državni službi 10 let in imajo dobro kvalifikacijo, postavijo za zvanjčnike in sluga. Predlaga, da se »Putnik« kot ustanova za pospeševanje tujskega prometa oprosti vseh davkov. Glede kmetaskih dolgov prasi finančnega ministra, da da nalog davkarjem, da počakajo s prisilno izterjavo. Nato govori o davku na poslovni promet pri kmetih, ki morajo zaradi nesreč klati živino, in prasi, da bi se takšni kmetje oprostili tega davka. Govornik se je zavzel za ukinitov točnine in za spremembo pristojbinsko-vozninskega pravilnika.

d Pravljica o sijajnem shodu. Poslanec Mravlje je priredil v Hotinji vasi in v Hočah dva shoda pristašev JNS, ki sta po poročilu »Jutra in »Mariborskega večernika« sijajno uspela. Kakšen pa je bil ta sijaj v resnici, je dokaz shod v Hočah, katerega se je udeležilo s posl. Mravljetom ter voditelji JNS iz Maribora in sosesčine vred samo 16 ljudi!

d Zanimiva oprostilna sodba. Pred novomeškim okrajnim sodiščem se je pretekli teden razvijala razprava, ki je pač le nalahno osvetlila delovanje raznih »nacionalnih skupin«, ki skušajo celo z nasiljem ustrahovati bivalstvo na deželi. Mirenski magnat, znani dolenski orjunaški vodja France Bule, drugi L. Ogrizek iz Hruševja pri Postojni in tretji Engelbert Strah so bili obtoženi zločinstva po 1. zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker so nameravali lani decembra poskusiti atentat na g. bana dr. Marka Natlačena, ko se je bil udeležil slovesne napeljave elektrike v št. Rupertu. Drugi obtoženec kot begunec iz Italije je bil dolga leta zaposlen pri Buleu. Naposled je odpo-

Mestna hranilnica v Radovljici

zvišuje z novim letom 1938 obrestno mero za 1% in se uvršča med zavode, ki nudijo najvišje obrestovanje pri

popolni varnosti vlog.

Za vse vloge jamči namreč Mestna občina Radovljica z vso svojo davčno močjo in hranilnica v vsem svojim nepremičnim premoženjem.

S 1. januarjem 1938 oprošča vse vloge, ki so bile 1. decembra 1937 vredne do 1000 din. Te vloge so vsak čas v celoti izplačljive, odnosno se smatrajo kot nove vloge.

Za vse ostale vloge se je hranilnica poslužila § 11. bran. pravil in so odgovorni roki razvidni v hranilničnih poslovnih prostorih.

Hranilnični odbor želi povečati likvidnost zavoda. Ker pa je zaščita v kvar vlagateljem, zato prosil odbor vse lastnike večjih vlog, da se gotovo zglase z vložnimi knjižicami najkasneje do dne 20. januarja 1938 v hranilnici v svrhu dogovora glede izplačil.

Novo vloge so vsak čas izplačljive, za kar jamči občina Radovljica in Uprava hranilnice po svojih članih osebno, zato

ringajte

vsaj denar v Mestno hranilnico v Radovljici, kjer je varni in vam donša gotove obresti.

dal Buleu službo. To je Buleca silno razjarilo. Tožarita se za velike vsote. Naposled se je Ogrizek odločil naznaniti orožnikom, kako je nagovarjal Bule njega in Straha, da bi napravila atentat na g. bana. Pred velikim senaom novomeškega sodišča so se toraj val trije obtoženci zagovarjali. Ogrizek in Strah sta sodnikom preprosto pripovedovala, kakšne naklepe jima je Bule usodne noči razodeval. Bule pa je vse zanikal in skušal ovreči sumnibenja prvih dveh. Sodišče je vse 3 obtožence zaradi pomanjkanja dokazov v smislu § 280 k. z. oprostilo. Državni tožilec je proti oprostitni sodbi prijavil ugovor.

d Glede koristi pogodbe med Jugoslavijo in Italijo priobčuje dr. Korun, ki gotovo ni naš pristaš in prijatelj sedanje vlade, v nekem časopisu aledeče ugotovitve: 1. odvrtnena je neposredna nevarnost oboroženega spopada med našo državo in Italijo; 2. pomirilo se je revizionistične težnje sosedov (za spremembo mej v našo škodo); 3. nemoteno gospodarsko sodelovanje bo prineslo koristi naši zunanji trgovini; 4. prijateljstvo z Italijo zamore ugodno vplivati na položaj jugoslovanske manjšine v Italiji; 5. naše nestrnje politične spore bomo mogli izgladiti brez vmešavanja tujecev; 6. ker sta se politika Italije in Vatikana napram nam v preteklosti v marsičem krili, obstoji možnost povoljnije ureditve odnosov med našo državo in Vatikanom.

d Francozi odobravajo dr. Stojadinovičovo zunanjo politiko. Francoski listi pišejo po obisku francoskega zunanjega ministra Delbosa v Belgradu, da Francija priznava posebni zemljepisni in gospodarski položaj Jugoslavije, ki ji narekuje čisto svojevrstno politiko. Glavno je, da je pri tem Jugoslavija zvesta starim prijateljem in da izpolnjuje svoje mednarodne obveznosti. To pa Jugoslavija dela in zato ni Francija zaradi zboljšanja jugoslovansko-italijanskih odnošajev niti najmanj razburjena. Nekateri listi pa celo pišejo, da bi bilo zelo nevarno, če bi se vse države zbirale le po svoji strogi pripadnosti temu ali onemu državnemu bloku. Ves mednarodni položaj bi bil potem nevarno napet. Dobro je, da imajo nekatere države dobre odnošaje z demokratičnimi in s totalitarnimi

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLA PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MNEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENC«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ...
LISTA NA OGLED.

(naštitničnimi) državami. Iz vsega tega pisanja tujih listov se vidi, da se po svetu priznava, da vodi dr. Stojadinović zunanjo politiko Jugoslavije zelo spretno.

d Dolg čas jim pestaja. Zagrebški »Jutarnji list« poroča, da je zadnje dni zasedala v Beogradu skupina poslancev in senatorjev JNS, med njimi Jovo Banjanin, Grga Angelinovič, dr. Svetislav Popović in dr. Kumanudi. Pojavili sta se dve struji. Prva Banjaninova je za to, da JNS vodi neizprosno borbo proti sedanji vladi, druga Kumanudijeva, pa ni za tako ostro borbo, temveč je zelo naklonjena sodelovanju z vlado, odnosno celo pripravljena atopiti v JRZ. »Jutarnji list« pravi, da se spor ni poravnal ter še traja, čeprav ga vodstvo JNS skrbno prikriva javnosti.

d Laši-patriotje. Pred sodnikom poedinem dr. Lobetom sta se zagovarjala ono dopoldne na okrožnem sodišču v Celju Kačič Stanka in Hlebec Karel iz Laškega, ki sta ob priliki svečanosti razvitja prapora Slomškovega prosvetnega društva v Laškem raztrgala in oskrunila državno zastavo. Razprava je bila tajna, zaradi česar javnost ni smela prisostvovati razpravi, za katero je bilo veliko zanimanje. Slovenska javnost je že davno obsodila grusno dejanje, ki sta ga izvršila voeta pristaša laških laši-patriotov v noči med 19. in 20. junijem. Sodišče je obsodilo Kačiča Stanka na 20 dni zapore in 200 din denarne kazni, njegovega prijatelja Hlebca Karla pa na 30 dni zapore in 100 din denarne kazni, oba nepogojno. V primeru neiztirjivosti denarne globe bosta odslužila še nekaj dni v zaporu. Zločin, ki se je odigral v Laškem, nam daje dovolj jasno sliko jeenosarske podlosti, zločinov in skrunidb.

NESREČE

d Hiša je zgorela posestnici Mariji Sraj nad Stransko vasjo pri Novem mestu.

d Sreča v nesreči. Kar 20 ljudi bi te dni kmalu utonilo blizu Petrinje na Hrvatskem. Zagrebški avtobus je vozil skozi Petrinje in prevozil pravkar most nad Kolpo, ko je avtomobil zadel ob rob mostu in zdrknil po bregu proti strugi. 20 potnikov v avtobusu se je nenadoma znašlo v hudi nevarnosti, da z avtomobilom vred zdrknejo v vodo, odkoder bi ne bilo več pomoči. K sreči je imel šofer toliko prisebnosti, da je avtomobil brž zavrl; največja sreča v nesreči pa je bil kup kamenja na bregu reke, v katerega sta se zarili obe zadnji kolesi vozila, da je avtomobil obtičal tik pred vodo. Potniki dolgo niso mogli priti do sapa, tako so se bili nevarne vožnje v strugo prestrašili.

d Pozor na električno žico! V nedeljo, na dan zadnjih občinskih volitev, je šel v družbi volivcev iz Smartnega v Litijo Anton Kastelic, po domače Stenar, iz Jablanskih Lazov na volišče. Bilo je ob 7 zjutraj, ko je bilo še temno, pa ni opazil električne žice, ki jo je sneg odtrgal od glavnega voda. Z roko se je dotaknil, pa ga je namah obžgala, obrnil se je hitro, pa je že z glavo prišel v dotik z žico. Na klic nesrečneža in tovarišev je prihitel mesar Sodnik in z leseno palico odstranil žico. Če bi bil električni tok močnejši, bi bil Kastelic gotovo mrtev.

d Ko se je vračal s premovanja. V sredo, 15. decembra je bilo v Gornji Radgoni premovanje žrebec. Na to premovanje je bila priglašena tudi večja množina žrebecov iz tu-

kajšnje okolice. — Ko se je p okončanem premovanju vračal posestnik Franc Koler iz Spodnje Ščavnice s svojim 18 mesecev starim žrebcom, se je v Podgradu dogodil hud karambol. Proti Gornji Radgoni se je vračal iz Maribora večji tovorni avtomobil, last tvrdke Benko iz Murske Sobote, ki je vozil s precejšnjo brzino. Posestniku Kolerju se je isti hip, ko je avto vozil mimo njega, splašil mladi žrebec ter skočil proti avtomobilu. Vozilo je žrebeu ob udarcu zlomilo nogo ter so ga morali kmalu ubiti. Posestnik Koler trpi nad 8000 din škode, kar pomeni za kmeta dandanes pač veliko zgubo.

d Že tretja snežna nesreča je zadel naša kraje v kratkih razdobjih. Veliko škode nam je povzročil sneg na Martinovo, nato na Miklavžovo in zdaj še 15. decembra. Zlasti velika je škoda na telefonu in brzojavu, pa tudi drevje je trpeko.

d Zopet smrtna žrtev avtomobilske nesreče. Huda nesreča se je zgodila v Soštanju. Z avtomobilom sta potovali iz mesta trgovka iz Most v Ljubljani Justina Rojčeva ter so-proga šoštanjskega mesarskega mojstra ga. Ema Kozlevčarjeva. Vozilo je vodil Anton Kranjc iz Ljubljane. Ker pelje cesta blizu kolodvora čez železniški prelaz in so zapornice zapirale pot, je šofer nameraval na drugem mestu voziti čez železniško progo in sicer na prelazu s Primorske ceste. V hipu, ko je vozil čez ta prelaz, pa se je lokomotiva zalepela v avto, in to s tolikšno silo, da ga je še nad 100 m vlekla po progi, preden se je ustavila. Udarec je bil strahovit. Ljudje, ki so iz bližine pritekli na pomoč, so z veliko težavo izvlekli obe potnici iz zvitega ogrodja, ki je ostalo od avtomobila. Zdravnika sta nudila prvo pomoč ponezarečencem, od katerih je Rojčeva dobila notranje poškodbe ter ima prebito lobanjo. V manjši meri, pa tudi hudo, je poškodovana Kozlevčarjeva, kateri je zlomilo desno nogo in ima poškodovana desna rebra. Rojčeva je v bolnišnici v Slovenjgradu že podlegla poškodbam.

d Razne nesreče. V kuhinji je padla in si zlomila nogo kuharica Marija Modičeva v Ljubljani. — V Lošperku pri Vitanju si je na lovju prestrelil s puško levi kazalec 41 letni Jevnišek Franc. Prst so mu morali v celjski bolnišnici odrezati. — V steklarni pri Sv. Križu v Rogoški Slatini si je pri delu prerezal s steklom ustnice in nos 18 letni steklarski delavec Sojko Franc. — Oskrbnik Vurja Dagobert v Rogatcu je padel in si namolil več reber na levi strani.

d Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravno »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborno urejuje funkcije črev.

Reg. po mla. soc. pol. in zdr. zbir. S-br 15453, 25. V. 35.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

KULTURNI KOTICEK

Romantika

Sedaj je nastopila v slovenski literaturi (slovstvo) nova doba, ki je trajala od Vodnikove smrti (1819) do velikega prelomnega leta politične evropske zgodovine, to je do l. 1848. Kakor smo videli, so v prejšnjih stoletjih zajemali snov in obliko iz grške in latinske kulture in umetnosti. Redkokdaj je kdo sem pa tje pogledal v domačo življenje, v svoje ljudstvo, nikdo ni iskali vzorov doma. Vsi so se naslanjali na prejšnja stoletja. Kakšna razlika je nastala sedaj? V ospredje je stopilo zanimanje za domačo preteklost, za narodno preteklost, za lepoto narave, za slikovite pokrajine. Pa ne samo to, vzbudilo se je tudi zanimanje za kraje in ljudi, ki imajo nenavadno preteklost. V delih zapazimo sedaj nekaj več življenja, pravega življenja, zapazimo pa tudi, da imajo pisatelji bujno domišljijo. Saj so jo tudi potrebovali, če so hoteli pisati o preteklosti. V spisih vidimo velike berbe in življenjske zaplete. Čuvstvo je stopilo tudi v ospredje. Prej so pisali očitoma v latinskem jeziku, pozneje v nemškem. Jezik teh pisateljev prejšnjih stoletij ni imel nič živega v sebi, suha in mrva slovnica; s neštetiimi paragrafi o jeziku je bila vodilo teh pisateljev. Sedaj je postal ljudski govor, to je jezik, kakor ga ljudstvo govori, osnova knjižnega jezika. Zbiranje izrazov in iskanje besede med ljudstvom je bogatilo knjižni jezik, dobili smo mnogo izrazov ravno iz ljudstva, za katere prej nismo vedeli, nastopilo je zanimanje za razvoj jezikov, ki se govorijo, ne pa, ki se samo pišejo, kakor je latinščina. Začeli so proučevati jezik in v tem jeziku tudi pisati. Pri nas so nastopili najprej ti slovniciarji. Ti so trdili, da je ljudstvo zakladnica in bogastvo besede. Prvi, ki je to pri nas razpravljaval, je bil Jernej Jopitar. Rojen je bil v Repnjah za Šmarno goro pri Ljubljani l. 1780. V Ljubljani je dokončal gimnazijo. Nekaj časa na to je bil pri baronu Zoisu domači učitelj njegovega nečaka, pozneje pa tajnik in knjižničar. Potem je odšel na Dunaj in se posvetil slovanskemu jezikoslovju. Postal je uradnik dvorne knjižnice na Dunaju. L. 1809 je izdal svojo slovnico. Bila je prva naša znanstvena slovnica in jo postavil na osnovo narodnega govora in podlago razvoja našega jezika. V slovnici se je zavzel za novo abecedo. On je hotel, da bi vsak glas imel svojo črko, ne pa kakor dosedaj, ko so imeli nekateri glasovi za znak dve črki. Pisal je mnogo. V vseh svojih spisih je seznanjal druge narode o Slovanih, o njihovi zgodovini in o njihovem slovstvu. Glavno njegovo delo pa je delo Glagolita Clozianusa. Tu je izdal tudi Brzišnske spomenike, prvo našo napisano besedo. Na Dunaj je prišel takrat tudi Srb Vuk St. Karadžić. Tega je Kopitar pridobil, da se je začel zanimati za svoj srbski jezik. Ta je po prigovarjanju, vzpodbujanju in dobrem pouku Kopitarja es začel zbirati narodne pesmi, pripovedke in drugo narodno blago. Izdal je tudi slovnico in pesmarice. Lahko rečemo in trdimo, ko bi ne bilo Kopitarja, bi tudi ne bilo velikega začetnika in ustvarjalca srbskega knjižnega jezika, Karadžića. L. 1844 je umrl. Njegov učenec je bil poznejši vseučiliški profesor na dunajski univerzi, Franc Miklošič, eden prvih poznavalcev slovanskih jezikov prejšnjega stoletja.

RAZGLED PO SVETU

Vojna na Daljnem vzhodu

Po padcu Sangaja so zmagoviti Japonci v neprestanem prodiranju proti kitajski prestolnici Nankingu na kopnem, z bombardiranjem iz zraka in z bojnimi ladjami, ki so pomagale pehota s svojo kanoado z velike reke Jancekiang, — zavzeli Nanking. Žrtve so bile na obeh straneh strašne. Mesto je branilo 50.000 Kitajcev, japonske čete pa so štejele nad 200.000 mož. V bojih za Nanking je padlo baje 30.000 Kitajcev in prav toliko Japoncev. V glavnem mestu Japonske, v Tokiju, so seveda na najslavesnejši način proslavili zavzetje Nankinga. V sprevedu po Tokiju, je bilo menda kar 800.000 ljudi. Kitajci izjav-

ljajo, da bodo tudi po zavzetju Nankinga boj nadaljevali. Japonci pa zatrjujejo, da pojde njih armada naprej v kitajsko ozemlje, dokler Kitajci ne sprejmejo ostrih japonskih pogojev za mir. Nekoliko neprijetno za Japonce je dejstvo, da so te dni njih bojuje ladje streljale na ameriške in angleške ladje in pri tem potopile ameriško topovsko ladjo »Paney«. Amerika zelo ostro ugovarja, in angleški zunanji minister Eden je izjavil v parlamentu, da je položaj tako resen, da ne bi želel dati o dogodkih na Daljnem vzhodu nobenega pojasnila...

Bratomorna vojna v Španiji

V Španiji je zapadel precej debel sneg, ki pač v veliki meri onemogoča nameravano veliko ofenzivo nacionalističnega generala Franca.

Zadnje dni opažajo na španskih bojiščih nekaj več gibanja. Nacionalistični zrakoplovi so bombardirali Madrid in seveda povzročili veliko škodo. Vladni komunisti pa so pričeli z večjim napadom pri Teruelu. Pišejo celo,

da so to utrjeno mesto zavzeli. Nacionalistični general Queipo de Llano po radiu oporeka tozadevnim vestem komunistične vlade. On trdi da so komunisti sicer napadli nacionalistične postojanke pri Teruelu, vendar so nacionalisti komuniste krvavo odbili, pri tem so komunisti izgubili nad 2000 mož. Bomo kmalu videli, komu je bolj verjeti.

Vse ustanove morajo služiti svobodi

Pariški nadškof, kardinal Verdier, je ob izidu svoje knjige »Cerkev in osebna svoboda dandanes« imel predavanje in v dvorani gledališča Ambassadeurs. Predavanje je poslušalo nad 3000 ljudi iz vseh pariških krogov, med njimi veliko osebnosti iz političnega in kulturnega sveta.

Cerkveni knez je v svojem predavanju zavrnil vse nauke, ki zanimajo osnovne pravice človeške osebnosti, zlasti svobodo po edinega glede ravnanja v stvareh, ki niso strogo določene po cerkvenem nauku in pravstvenosti. Naloga Cerkev dandanes je, da to svobodo, proti kateri se z vseh strani dviga toliko sovražnikov, varuje, kakor je to delala vedno. Naloga Cerkev je tudi, da gre z roko v roki z demokratskimi načeli. Naj bo politična ali socialna vladavina kakršnakoli, Cerkev ne bo nehala oznanjati evangelija in pa resnice, da so vsi ljudje enaki, ker so sinovi istega Očeta.

Cerkev je dolžna braniti s svojim naukom in življenjem pravice človeške osebnosti.

Glede šolske vzgoje, ki se nanaša na otroke različnih ver, je kardinal poudaril, da mora dati vsaj resnično navstveno vzgojo, in biti do vsake veroljupnosti dobrohotna.

Cerkev želi, naj se povsod, posebno tudi v političnem življenju, spoštuje človekova osebna svoboda. Človekova osebnost je nad političnimi oblikami strank in držav. Zal smo še daleč od tega. Posamezniki in skupnosti morajo biti vedno služabniki človeške svobodne osebnosti. Katoliški nauk je s tistimi nauki, ki jemljejo svobodo posamezniku in obožujejo kak razred ali pleme, popolnoma nezdržljiv.

Kardinal je govoril tudi o odnošjih pos-

meznika do države ter povedal, da Cerkev pričakuje od države naslednjih stvari: demokracija mora pod kakršnokoli politično vlado varovati dostojanstvo človeške osebnosti in svobodo. Članom vsake družabne skupnosti je treba dati priliko za spoznanje vseh človeških pravic, da bodo vedeli zanje in za dolžnosti, ki ne sme postati žrtev nobene nove nasilne miselnosti. Vse državne ustanove morajo služiti svobodi.

Kardinalovo predavanje in njegova knjiga sta zaradi važnega predmeta, ki ga obravnava, vzbudila v Franciji in v Evropi ogromno pozornost.

ITALIJA

s Ob izstopu Italije iz Zveze narodov je Mussolini ob navzočnosti mnogo desetisočev Rimljanov povedal tudi sledeče: »Obratoma hrbet razpadajočemu templju, kjer se pripravljala vojna... Oboroženi smo na suhem, morju in v zraku in smo prežeti junaškega duha naše revolucije, katerega ne more strati nobena sila na zemlji«, to so stavki iz Mussolinijevega proglasa. — Z izstopom je črta Berlin—Tokio—Rim dovršena, odprto ostane le še vprašanje, kdo bo dal prvi povod za vojno.

s Drobil. Poslopje slovenskega Alojzijevešča v Gorici je bilo pred kratkim menda prodano vojaškimi oblastem. — Slovenski nabožni list »Sveta Gorac« začne baje izhajati z novim letom v Gorici. List bo omejen le na strogo versko vsebino. — Papeški nuncij Pellegrinetti, ki je odpotoval iz Beograda pred kratkim, se je ustavil tudi v Gorici. Med potjo v

Rim se je hotel ustaviti tudi v naših Brdih. Med vojno se je namreč seznanil v Brdih z mnogimi našimi ljudmi, ki so bili kot begunci v notranjosti Italije. Tedaj ga je neka naša učiteljica tudi učila slovenščine. — Začetkom decembra je v Rabeljskem rudniku zasulo rudarja Jožefa Kavsa, starega 45 let in še enega delavca, katerega pa so rešili smrti, dočim je prvi rudar umrl. V zadnjem času je to že tretja nesreča, ki se zgodila v tem rudniku. — Ščolni se vozijo v Črnem vrhu v Zalogu. Pred kratkim je zapadlo 70 cm snega, potem pa je prišel dež, ki je skupaj s tajanjem snega povzročil, da je v nižini okrog Zaloga nastalo pravečo jezero. Ljudje se vozijo po tem jezeru kar s čolni. — Pokrajinski odbor je odobril občini Št. Vid na Vipavskem, da sme pri goriški hranilnici najeti posojilo za nekatera nujna javna dela.

KATOLIŠKA CERKEV

s Papežev govor o sedanjih strahotah. Ob uradni proglasitvi novih kardinalov je imel sv. oče govor, v katerem je najprej izrekel svoje veselje nad uspehom nedavnih evharističnih kongresov. Poudaril je, da so bili ti kongresi »prekrasni prizori vere in enotnosti katoliške cerkve in katoliških vernikov«. Preden je imenoval imena novih kardinalov, se je sveti oče spomnil imen umrlih kardinalov. V drugem delu svojega govora je papež dejal: Če pogledamo Daljni vzhod, vidimo, da so nosilci evangelija spet v nevarnosti. Videli bomo, da ustvarjajo ti boji velike nevarnosti. Če pogledamo v Evropo, moramo z žalostjo priznati, da se dogajajo v Rusiji in na Španskem strahotne stvari. Videli bomo, da španski narod, ki nam je tako drag, krvavi, čeprav smemo pričakovati boljše dni.

NEMCIJA

s Veliko povečanje nemške vojne mornarice. Nemčija je v letu 1937 zgradila 1 veliko križarko, 1 ladjo za letala, 2 lahki križarki in 15 podmornic. Na programu pa je še zgraditev dveh lahkih križark, 6 topovskih ladij in 10 podmornic. Nemška mornarica ima danes 2 veliki križarki (štiri se grade), 3 križarke po 10 tisoč ton, 2 matični ladji za letala, 2 manjši križarki, 6 lahkih križark, 7 rušilcev, 12 topovskih ladij in 36 podmornic.

RUSIJA

s Nepopoljšljivi sovjetski mogotci. Moskovska brezbožna organizacija pripravlja ostro propagando proti praznovanju božičnih praznikov, katere je ljudstvo lani obhajalo z velikimi svečanostmi. Organizacija je pozvala svoje člane, naj sodelujejo pri 28.000 napovedanih brezbožnih prireditvah. Nadalje namerava pritegniti kino, radio in časopise, da ljudstvo odvrnejo od božiča. — Očividno se sovjetskih brezbožnikov polšača vedno večji nemir, ker se ljudstvo le malo zmeni za njihove protiverške skomine.

AVSTRIJA

s Habsburžanom so vrnilo posestva. Avstrijski ministrski svet je pod predsedstvom kanclerjevem sprejel nekatere zakonske osnutke, ki se tičejo Habsburžanov. Razveljavljena je postava, po kateri so bili Habsburžani prisiljeni bivati izven države. Vrnjena jim je nadalje njihova zasebna lastnina, do katere dr-

In njegovi ga niso sprejeli...

Noč vseh noči. Zadnja adventna noč. Južno od prenapojnega, nemirnega mesta se razprostirajo pašniki Beth-Sahur, kjer je imel nekdanj Booz svoja pšenična in ržena polja, kjer je Ruta, Moabitinja, nabirala klasje in kjer ves dan cingljajo zvonci pašoče se živine, odmeva meketanje ovac in jagnjet, kjer pastirji tekmujejo na piščalke s petjem drobnih ptičic.

Večerni mrak in praznični molk sta zagrnila poljane. Najgloblji molk je objel okoličje špilje pri Abrahamovem hrastu. Veter zadržuje svoj duh, studenec šumljanje svojih valčkov, drevesa šum svojega listja.

Da, ta ubogi hlevček, ki služi ob slabem vremenu živini za stajo, je v tej noči središče vsega sveta!

Ali ne igra nadzemski sijaj okoli njega? Ali ne bleste sneznobela angelska krila iz teme?

Ali mar ni hrepenenje tisočletij zdrknilo pred hlevčkom na kolena in kliče zdaj: »Gospod, pošlji nam, ki si ga obljubil poslati, da utešiš našo hrepenenje!«

Pa tudi vso naravo prešinja nemirno pričakovanje... Morda je narava bolj rahločutna kot zakrknjena človeška srca. Terebinte, jerebiko in sikomore si ne upajo zamigati z vejicami; tisočletni Abrahamov hrast, ki je videl prihajati in odhajati rod za rod in je videl Izraelovo srečo in nesrečo, se je stresel in skrivnostno šepetajo njegovi vrhovi.

Noben vetrič se ne gane. Noč zadržuje sapo in čaka na največji čudež vseh časov.

In ko pride polnočni čas, se zgodi skrivnost, neizreklija in ves svet obsegajoča, ves svet odrešujoča.

Tiha noč, sveta noč, biazna noč... V hlevčku kleči Devica-Mati in zavija v plenice novorojeno dete, božje Dete. »Luč, ki je prišla, da razsvetli ljudstvo, ki sedi v temi in senci smrti.«

Ali se ni razveselil svet? Ali ne prihajajo ljudstva, da počaste Odrašenika in se mu poklonijo, Kralju vesoljstva? — Ne; — luč je svetila v temi, a tema je ni razumela. V tej najsvetejši noči so v obljudenem mestu nemoteno spali dalje, ali so še sedeli p.i. bo-

gatih posameznikih ter se naslajali ob vinu, pami in plesu, ali so hodili svoja nočna grešna pota dalje, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. In drugi dan so hodili dalje in živeli v delu in vsakdanjih skrbeh, kakor vse druge dni. Nihče se ni brigal za novorojenega otroka; za to ni bilo časa.

>V svojo lastnino je prišel, a njegovi ga niso sprejeli.<

Ali ni bil to znak vsega njegovega življenja? Niti doma v Nazaretu ni prišel na svet; na potovanju kot tujec, kot otrok potujočih staršev, izven človeških bivališč.

In nekaj tednov potem mora novorojenček s starši bežati vnovič v tujino, daljino, neznano, pogansko deželo. — Kako trda in grenka so bila leta v sončnem mešču Helio-

Božična pesem

*Ali smo skromni kakor pastirci
zdaj, ko je soeti božični čas,
ali se res nocoj veselimo,
da bo prišel sam Jezus med nas?*

*Kakšna so srca, kakšne so misli
na ta skrivnostni soeti večer,
ali ljudem smo ose odpustili,
da bo zavladal v dušah nam mir?*

*Ali se zvezda jasna božična
tudi v naših srcih blesti,
da so osa čista kakor kristalna
sredi te čudežne polnoči?*

*Glasno nas vabijo vaški zvonovi,
kot bi nas klicala naša mladost,
spet se budijo lepi spomini,
spet se poraja nedolžna radost.*

*Jaslice sijejo, Jezus na slami
v hlevcu lesenem tiho leži,
ali ga čutimo? Živo je med nami
in nas neviden blagoslovi!*

G. Strniša.

polis, leta beguncev, polna grenkega domotožja!

Po letih se družinica vrača v domovino. Tiho in nepoznano življenje, polno odpovedi in trdega dela preživlja deček Jezus. Nihče razen Matere in Jožefa ne vé za njegovo božje poslanstvo; saj bi ga bili morda že takrat zavrnil.

In ko je začel svojo učeniško pot, se je vnovič slišalo o njem: »Njegovi ga niso sprejeli!«

Nazarenčani so se zasmehljivo smebljali: »Kaj ni tesarjev sin?« In oni iz drugih mest so izpraševali: »Kaj more iz Nazareta dobrega priti?«

Tri nemirna, trpljenja polna leta so bila to! Nikjer doma, vedno na poti iz kraja v kraj; skozi puščave in doline, preko hribov in gora, čez reke in jezera, v Tiberiji in Kafarnavmu, v marmornatih preddvorih jeruzalemskega templja, v sinagogah manjših mest, v predmestjih, na poljih in travnikih: povsod hodi, uči in dobrote deli.

Niti ob smrtni uri nima doma; kakor bi ga zemlja ne marala, ljudstvo suvalo od sebe in svoji mu ne morejo zatisniti trudnih oči. Res je prišel k svojim, ki ga pa niso sprejeli!

Ali ga pa to morda ni bolelo? O pač; saj je imel človeško čuteče srce. Morda je bila to ena izmed največjih notranjih bolezni, ki jih je brez vsake tožbe prenašal. Le enkrat je iz njegovih ust prišla bridka pritožba: »Lisice imajo brloga in ptice gnezda; sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil.« Dokaz, da ga njegovi res niso sprejeli!

Moj neznan brat, ki si ob nobenem ognjišču ne moreš ogreti rok in srca; moja samotna sestra, ki zagrenjena sedi v mrzli sobici — ko si to božično premišljevanje do sem prečitala, ti je omahnila roka in si se zamislila in nekaj te je zagrabilo v grlo in solze so ti stopile v oči. Ko sem ti govorila o božjem brezdomcu, si začutila svojo samoto in zapuščenost še bolj živo kot sicer. Tudi ti si brez doma in svojcev!

O, koliko takih je danes okoli nas! Brez doma je oni, ki nima doma v resnici, ali po katerem nihče ne vpraša, ga nihče ne potrebuje, ki nima roke, ki bi se je oprijel, ne srca, ki bi z njim čutilo. Brez dvoma vsi sami in

Sveti večer v kmečki hiši

Lepi so božični prazniki s svojimi obredi in navadami. Žal, da se te navade marsikje že opuščajo. Novodobni človek, ki vse kar je starega prezira in omaložuje, rad s posmehom gleda na stare družinske in narodne navade.

Prav je, da se naš narod otresa raznih vraž in praznoverja, ki pri razumnem človeku res nima mesta. Treba pa je ločiti praznoverje, pa tudi vraže od lepih družinskih navad, ki temelje na naših verskih resnicah.

Zanimivo bi bilo vedeti, od kdaj je v navadi pri nas kropljenje in zaigiranje kadila na vse tri Božiče. Najbolj so domači obredi pomenljivi na sveti večer. Res je, da se odrasli človek ne more tako vsiveti v priproste jaslice kakor mali otroci, ki jim je preprosti mah in zlata pena enako dragocena kakor pravo zlato in svila, pastirci iz papirja enako dragi kakor najlepše izrezljani kipi. Ljuba otroška priprostost gleda vse drugače kakor pa odrasli človek, posebno tak, ki misli, da je kdove kako izobražen in napreden, pa je samo domišljav.

Lepa je navada, da hišni gospodar ali pa mati vzame na sveti večer krožnik z blagoslovljeno vodo, oljkovo ali rožmarinovo vejico, če ni drugače tudi smrekovo, pa gre kropiti. Otrok ali drugi družinski član ima posodico z žerjavico, na katero dene kadila, drugi družinski člani pa spremljajo kropilec in glasno molijo. Hišni gospodar gre po vseh hišnih prostorih: kleti in hleve ter okrog gospodarskih poslopij, kropi in prosi božjega varstva. Ko pride končno nazaj v hišo, kjer je na mizi božični kruh tudi tega pokropi z gorečo željo, naj ga blagoslovi Bog.

Tukaj ni nič praznoverja ali vražarstva, ampak vse je lepa molitev polna hvaležnosti in zaupanja v Boga. Škoda, če bi ta lepa navada zginila iz naših kmetijskih domov samo radi nespametnega napuha in napačne prosvitljenosti.

Da se ta navada opušča že marsikje, je resnica. Opušča se radi komodnosti in pa ker se zdi preveč — kmečka. Tako se tudi marsikje opuščajo ljubke jaslice, ki so nekaj slovenskega, pa se postavlja božično drevesce, ki je nekaj tujega, ki se pa zdi moderno. Vsak hoče biti kar se da moderen. Pred nekaj desetletji še nismo poznali na kmetih božičnih drevesc. Sedaj pa že vsaka hiša hoče imeti božično drevesce. Vendar so jaslice vse

nekaj drugega kakor pa drevesce. Mi Slovenci vse premalo cenimo svoje dobrine, in tako radi gledamo okrog tujih narodov in se pre-radi poprimemo njihovih navad. Isto velja glede našega jezika. Naša slovenska govornica bi nam morala biti vse bolj draga in ljuba, pa ne bi tako hitro posnemali tuje.

Ljubke naše jaslice so naša narodna last. Zato pa jaslice ne sme spodrivati nobena tuja navlaka magari je še tako bogato okrašena. Jaslice so tako tesno povezane z našim družinskim življenjem, da so postale narodova last. Zato spadajo v slovensko hišo, čeprav so le iz papirja.

Če pa imamo jaslice in smo na sveti večer kropili in kadili, si ne moremo misliti poštene družine, ki bi bila ta večer brez molitve sv. rožnega venca. Do sedaj je še malo družin na kmetih (dobijo se pa že, ampak v takih družinah je razdejanje!), da bi ne molile rožnega venca. Ko se oglasijo zvonovi, ki oznanjajo sv. večer, se zbere vsa družina k

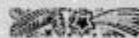

molitvi. Če se to sleherni večer spodobi, se to toliko bolj spodobi na ta večer, ki nam zbuja toliko lepih misli in spominov. Če je ob drugih večerih molitev površna, vsaj ta večer naj bo iskrena. Ko gorijo sveče pri jaslicah, se razliva luč in gorkota tudi v srca družinskih članov, ki se ta večer tako radi zberejo pod domačo streho.

Lepa slika sv. večera je tudi, ko gredo ljudje k polnočni maši. Sneg pokriva pokrajino in zvezde svetlo miglajo na nebu. Po potih pa miglajo luči in baklje, s katerimi ljudje svetijo po potu v cerkev. Cerkev se vidi od daleč vsa razsvetljena, ravno tako je razsvetljena vsaka hiša. Čudna in mrtva se zdi hiša, ki ni razsvetljena na sv. večer. To je zopet lepa navada našega črnega ljudstva. Ni to znak mračnjaštva ali nevednosti, kakor misli mnogo na pol izobražencev, ki vidijo v kmetu maso, ki se da slepo voditi duhovnikom. Le žal, da se zadnje čase vsiljujejo v praznovanje sv. večera grde razvade, pijančevanje, ponočevanje in še druge nedostojnosti, ki bi jih ne smelo nikdar biti, kaj šele na sveti večer!

Drugi narodi svoje navade in šege skrbno čuvajo in ohranjajo. Mi Slovenci dostikrat še ne vemo, kaj imamo, zato pa vse to premalo cenimo. — Kar je naše in vemo, da je dobro, čuvajmo kot svojo narodno last. Ne glejmo, kaj imajo ali hočejo drugi, ker če se oprijemljemo drugih šeg in navad svoje pa opuščamo, omadežujemo zgodovino svojega naroda.

Božični običaji in navade so tako nekaj lepega in domačega, da se nam jih ni treba pred nikomur sramovati. Po različnih krajih imajo tudi različne navade. Vse take navade moramo presoditi s pravim razumom. Kar je zdravega in lepega moramo obdržati, če je pa kje kaj praznovskega, pa zavreči in opustiti. Pokažimo vedno in povsod, da smo zrel narod, ki se zaveda, kar je njemu lastnega. Naš jezik, naša zemlja, naše običaje in navade ohranimo!

Franjo Neubauer:

Rajski darovi Jezusu

Zletajo v hlevček
zbori duhov,
nosijo Tebi
rajskih darov.

Prvi prinasa
krono Ti v dar,
v bisernih, v zlatu
sije njen žar.

Z žezlom kraljevim
drug priletel:
Kralj boš vesoljstva,
Jezusček Ti!

Tretji pa daje
bridki Ti meč,
Tvojim sovragom
strašno grozeč.

Jezus, krotak si,
miren in blag.
meč pa Tvoj vajen
slavnih je zmag.

Ves Ti pokoren
zemlje je krog,
Dete si revno
Kralj naš in Bog!

samotni, pozabljeni, nadštevilni, izrabljeni... Kje jih najdemo? — O, ob vseh naših potih jih naletimo, kjer stoji s tihim znakom hrepenenja v očeh. Če bi jih le razumeli! V socialni bedi naših mest, v ozkih ulicah, v prenapoljenih kasarnah, barakah, podstrešjih in podzemljih in kletih; v bornih bajtah na podeželju in morebiti tudi v — bogati palači; kajti tudi bogastvo in blesk je večkrat okvir za samotnega zapuščenega človeka, ki zastoj išče toplote in čutečega srca.

Tu so stari starši, ki v tihih bolestit sede v samotni kamri in iz vsega čutijo, kako so na poti otrokom in mladini pri hiši. Tam je bolhen starček ali starka, ki v tesnem stanovanju dela napotje in predolgo živi. Ali morebiti postarno dekle, ki je svojo mladost

žrtvovala bratom in sestram in se odpovedala lastni sreči, da so jo oni dosegli... a je zdaj odveč. Ali je na kmečkem domu bolehen, pohabljen brat gospodarjev, ali gospodinjin, nepotreben jedec ga imenujejo. Ali izčrpana in izrabljena dekla, doslužen hlapec, ki jih težko in neradi gledajo v kotu pri peči. O, v skritih koticih joka sto in sto oči!

Ali si morda ti, ki te vrstice bereš, eden izmed samotnih, žalostnih brezdomcev? Ki v svetih božičnih praznikih svojo samoto in bedo dvakrat huje čutiš?

Glej, poklekni k jaslicam z menoj! Tu ti bo vnovič zaživel zaupanje in betlehemska zvezda bo tolažljivo zasijala v tvojo bedo. Odpri božji tolažbi, ki veje iz jaslic, srce in dušo na stečaj!

Dih noči naših mest

I.

Mestne ceste in ulice! Žive mreže ožilja, prekinjene z živim življenjem mesta, ki nemirno hiti, bega, prehiteva samega sebe. Večkrat je ta beg in ta razgibanost vsa razburkana, če se odpro vrata tovarn in delavnic, sol, kinov, ki bruhajo iz sebe stotine in tisoče.

Na večer se razgibanost poveča. Hlepečni nemir mesta vibra po razsvetljenih cestah in ulicah, po mračnih stranskih uličicah. Kričeča svetlobna reklama gledališč in kinov vabi, godba iz zabavišč vleče. Kakor v soncu bleste izložbe, se lesketajo dragi kamni in zlatina, svila brokat, kristal.

Uživanje, zabava. — siromaštvo, beda se srečujejo po cestah. Od bede zlomljeni ljudje gredo po svojih potrebnih opravkih. Pohota in greh se prerivata po napolnjenih zabaviščih in plesiščih in se izgubljata po cestah. Dobrotno usmiljenje hiti po karitativnih potih. Kakor da jim ta težki vzduh mesta zastira pogled, mežikaje zvezde na nebu.

Uro za uro se dvigajo in padajo valovi nočnega mestnega življenja, pozno v noč, v zgodnje ure novega dne. Za par ur preneha razburkan utrip noči. Električna železnica prekine za nekaj ur svoj dir, godbe zamro, blesteča reklama ugasne. Le s kolodvora se še slišijo signali prihajajočih in odhajajočih vlakov in koraki zadnjih vračajočih se, še samotno odmevajo po mestnem tlaku. Končno mesto zaspi. —

Vse in povsod? Ne. — Tu in tam v temnih vratah hiš še sveti luč, morda v odličnem domu, ali v skromnem stanovanju, v podstrežju ali v kleti še bde stanovalci. Kaj jim odganja spanec? Morda krivda, boleat, kesanje, skrb, uživanje, bolezen, obup? Ali morda mati bdi ob zibelki svojega otroka? Ali osvetljuje luč skrito kotičke greha? Ali učnjek sloni nad knjigami?

Počasi se razgledajo tudi zvezde nad mestom. Pa že blede svetloba zaznamuje vrste hiš.

Nočni veter pihlja: vé o tajnah greha in o skrivnostih božjega usmiljenja...

II.

Grmovje v parku bele vile profesorja R. v nočnem vetriču vztrepetava. Dve okni spalnice, jasno razsvetljeni, srepo gledata v temo. Znameniti in iskani kirurg še bdi. Nemirno hodi po razkošno opremljeni sobi. Od časa do časa seže njegova nervozna roka k čelu, — ta roka, ki tako sigurno vodi nož pri operacijah, ki je vsa točna, ko je od nje odvisno človeško življenje. Nemir pa se zrcali tudi na licu, ki je sicer vse mirno in v oblasti.

Hojo prekine, da sede na z dragoceno kožuhovino pregrnjen divan, a že v naslednjem trenutku zopet vstane. Nemir ga ne pusti.

Zakaj nocoj ne more k počitku? Ali mu je dopoldanski dogodek res vzel ves mir, ko mu je zbudil spomin na preteklost?

Prisiljeno se zasmeje. Neumnost! To in tako se vsak dan dogaja; je pač usoda taka. Kdor hoče kvišku, ne sme izbirati potov.

Hitro zvrne kozarec vode vase in dvigne glavo. — Sploh, kaj ga briga preteklost? Saj

je že daleč za njim! Takrat ni mogel drugače. In njegov uspeh opravičuje njegovo ravnanje.

Pa kljub temu te sence iz preteklosti pode spanec. In vedno iznova vstajajo spomini in slike, katerih se ne spominja rad.

Prav nič rad ne misli na svojo mladost, ta gospod profesor. Seveda, razloček med ubogim študentom in sedanjim uglednim profesorjem, ki ga njegovi učenci obožujejo, je res velik. Njegov spomin se je proti volji, hočeš — nočeš, pomudil v žalostni mladosti, s premnogimi odpovedmi, z neutешljivo častihlepnostjo, potem jo je zakrila pozaba, vsaj za nekaj časa, četudi je bila ta mladost najlepši del njegovega življenja. Ta doba lepe in nežne ljubezni do Doro... Ta ljubezen ga je varovala marsikaterih zablod. — Še jo vidi, svojo Doro, s kako prostodušno, samo po sebi umevno, mu ponudi svoje skromno premoženje: »Kar je moje, je tudi tvoje, dragi! Ne rabim mnogo in si še pomorem; tebi pa je potrebno, da si ustvariš eksistenco...«

Saj ni hotel sprejeti, vsilila mu je Saj je hotel njeno požrtvovalnost bogato poplačati. — Rdečica sramu ga obliva pri misli na vse to — in ono, kar je še prišlo.

Še se vidi, mladega zdravnika, ki se bori z bedo življenja, ki se mu noče in noče posrečiti, da bi si ustvaril eksistenco, a jo hoče in mora.

Vedno redkeje obiskuje svojo nevesto Doro, katere obledeli obrazek mu je bil en sam očitek. Njeno prigovarjanje mu je neznošno, njena ljubeznivost nevzdržna; bili so trenutki, ko je obžaloval, da je navezan na njo...

Naskrat pa je prišel preokret. Na nedoljskem izletu je bil priča avtomobilske nesreče; kot zdravnik je moral nuditi prvo pomoč ponesrečeni gospodični. Njen oče, bogat industrijec, ga je rotil, naj za vsako ceno reši njegovo edinko. Ko so jo prenesli

v bližnjo gostilno, se je opogumil za hitro operacijo, ker bi bila izkravela, preden bi bil avto popolnoma uničen. Oče mu je oddal vse skrb zanjo tudi v nadaljnjem zdravljenju, mulu se je pokazalo, da je lepi in bogati Eleonori več kot zdravnik.

Istočasno je tudi nekaj njegovih spisov v zdravniškem časopisu vzbudilo splošno pozornost, saj je nekdo — on — odprl nova vrata v zdravstvu. Njegovo ime je zaslovelo. Še par posređenih operacij in dr. R. je bil sloveč zdravnik - specialist. Njegov poklic je dobil tudi gmotno ugodna tla. Tedaj ga je zavedel še zli duh pohlepa: slaven je; še bogat hoče biti za vsako ceno. — Udane sinje Eleonorine oči so mu to obetale in zato — je moral prenehati s preteklostjo in z...

Predolgo je zavlačeval. Kaj naj ga še veže na nevesto brez sredstev, ki bi bila njegovemu dvigu le na poti, saj je njena lepota že ovenela v brezupnem čakanju in mu je njena potrpežljiva zvestoba že dolgočasna; saj tudi ne spada v krog, v katerega se je povzpel.

In — podlegel je skušnjavi, izdal svoje svete prisage Dori.

Profesor R. si je obrisal potno čelo. Ti spomini v pozni noči s oneznosni in ga mučijo vsako noč.

Proč s temi spomini! Saj so le spomini, on pa je bogat in srečen...

Lepo in bogato ženo ima in dva ljubka otroka...

In vendar: pred par urami...

V bolnišnico so prinesli nezavestno bolnico, kakih pet in trideset let, z globoko rano na glavi, ki je smrtna, a on bi jo mogel z naglo operacijo rešiti. Rešila je otroka, da ga ni povozila električna železnica, a sama je smrtnonevarno ranjena.

Ko so odstranili zasilne obveze, se je profesor R. opotekel, prebledel...

Kaj je to, o Bog? Te zrane poteze... Bolnica je odprla oči; zastrt pogled, ki se

Pastirji hitijo...

je ob spoznanju zjasnil, a ga je zopet zakrila nezavest, je zadel profesorja, da se je stresel. Začudeno so pogledeli zdravniki-asistenti.

»Oprostite, gospodje, — slabo mi je, domov moram. — Izvršite operacijo sami!«

Tovariš-zdravnik ga je podprl in odpeljal do avtomobila in domov. Prestrašeno ženo je odklonil; sam je hotel biti in se je zato zaklenil v sobo. Mir, samo mir!

A tega ni in ni. Do pozne polnoči ga zasleduje pogled bolnice, žalostni, očitaški pogled. In spomin na veliko in neodpušljivo krivdo njegovega življenja...

Odprl je predalo pisalne mize in iz predala vzel sliko ter jo gledal dolgo, dolgo.

»Da, ona je bila, Dorac...«

Na duši ga je peklo, vest ga je priganjala: »Popravi svojo krivdo! Odpustila ti bo!«

Ponos ga je odvrčal, sramoval se je; toda odvrčel krivdo in doseči mir...

To ga je premagalo —

»Zjutraj grem k nji in jo prosim odpuščenja... Samo, če bo še živela...«

Kmalu nato je ugasnila luč za obema oknomi dr. R. —

III.

V bolnišnici, kjer sto in sto bolnikov zdihuje in čaka rešenja, so motno razsvetljena skoro vsa okna.

V tej hiši smrt ni redek gost. Ima kar zaupne poteze; kajti če jih večkrat vidimo, so nam mnogo manj strašne. Navadno prihaja tiho in neopaženo, ne glasno, kakor drugi obiski. Večkrat niti ne slutimo, da je ta gost v sosednji sobi.

Na postelji leži samotni mož; drobna lučka gori za njegovim zglavjem.

»O pač, niti ne vemo, da se v naši neposredni bližini, par korakov od nas odigravajo življenjske tragedije; slutimo njih bližino, njih skrivnost, a ne razmišljamo o njih...«

V nemirnih nočeh, ki jih je v bolnišnici več kot mirnih, se zdi bolnikom, da slišijo različne korake božje dekle smrti. Skrivnostni strahovi jo spremljajo. Srce pa nemirno tolče v skritem strahu.

Tudi ta noč hodi po hodnikih velike bolnišnice. Kako psi tulijo!

Samotni mož prisluškuje. O, saj res: psi tulijo, mrlič bo. Potem bi morali tuliti vsako noč. Morebiti so videli le kako senco v luninem svitu?

»Senco? — Srce mu razbija, mrzaz ga spreletava. — Bledo sije mesec v sobo in riše na tla križ v okna.

Pa, če bi bilo kaj resničnega s pasjim tuljenjem? Če pa morebiti le kaj čuti in slutijo?

In že sliši, bolje: čuti, na hodniku tihe korake, zavlačujoče in skrivnostne. Ves se strese. Ali ne gleda blede obraz skozi okno v sobo in ga opazuje iz votlih oči?

Hvala Bogu, da je okno blizu: hitro zagrne okno in obraz izgine in tudi križ na tleh...

Veter zatuli okoli hiše in zopet je vse tiho.

Koraki prihajajo spodaj po pesku; že je nekdo pri hišnih vratih — — — že na stopnicah in na hodniku. — O, smrt, smrt! Nje ne zdrži ključ in zapah. — Po hodniku drsajo težke noge.

Samotni mož sedi na postelji in upira

Božič revnega delavskega otroka v predmestni stanovanjski kasarni

svoj pogled v vrata. Mrzel pot ga je oblil. — Ali velja obisk njemu?... Ali komu njegovih dragih?...

Kako mu tolče v sencih in v vratu! Skrivnostni prišlec se je ustavil pred vrati njegove sobe. — — — Z vsemi čuti mož prisluškuje, gleda, sluti in se boji.

Ne. — Je že mimo! Samo za ltip je obstal pred vrati in že odhaja tajinstveni gost po stopnicah in na gornji hodnik.

Mnogo vrat je ob njegovi poti. Kam se bo obrnil?

Samotni mož na postelji sklene roke k molitvi brez besed. —

Prisluškuje, posluša... Zdi se mu, da sliši globok vzdih — daleč zgoraj nekje. Sliši, da sestre tekajo... in zopet vse tiho. In psi še vedno tulijo...

Ves prepoten slednjič zaspi v nemirno spanje... Lučka še brli...

V jutranji uri se zbudi, ko stoji sestra ob njegovi postelji. Vprešujoče oči. —

»Dva sta nocej na našem odelku umrla,« pripoveduje sestra mirno in vsakdanje; ker smrt je sestram dobra znanka. »Otrok, ves re, ven in nebogljien in starca okoli osemdeset let, ki je mnogo hudega prestala na svetu in je zda; rešena. Tako mirno spi.«

Zgodnji jutranji mrak je ugasnil luči v bolniških sobah in dih noči je prešel v dan...

IV.

Trdo ob reki, ki svojo vodo vali mimo predmestja, so potisnjene na kup hišice malih ljudi. Revna stanovišča. Bližina vode jih napravlja še bolj nezdrava. Znotraj revščina, vlaga in mnogokje podrtija; zunaj megla in vlaga zaradi vode.

Iz ene teh hiš je stopila slabo oblečena žena, s katere lica se je dal razbrati reva in beda njenega življenja. Prislubnila je v noč za znanim korakom. A trd molk ji je bil v odgovor. Le na mostu korak stražnika in s stolpa sem udarci pozne ure.

»Spet ga ne bo,« je spregovorila sama

sebi. Potem je prislubnila nazaj v hišo, kjer je bilo vse mirno.

»Zdaj vsi mirno spe,« je zasepetala. »Od lakote in joka so zaspali, ubogi črvčki. On pa sedi v gostilni in zapravlja; doma pa že dva dni nismo toplega jedli. Niti skorjice nimam več.«

Naslomila se je na vogal hiše. »Pa, da bi le prišel!« A vendar se je tresla pred njegovim prihodom.

Kako lepo in prijetno so živeli pred časom! Ničesar jim ni manjkalo. On je bil dober delavec in je lepo zaslužil. Odkar pa se je spajdašil z nekaterimi sodelavci — in s to žensko —, pa gre vse navzdol.

Če je bil pijan, je morala s lastnim telesom varovati otroke pred njegovo jezo in trdo pestjo. Otroci se ob njegovem prihodu skrijejo, kamor morejo.

Zopet je prislubnila. Ko je bilo vse tiho, se je odpravila zdema in je odtavala v temo.

Po raznih krivih ulicah je prišla končno do razsvetljene hiše, odkoder je bilo slišati godbo, smeh in krik. Ozrla se je in splazila skozi vežo na dvorišče do stranskega okna gostilniške sobe, ki jo je iz svojega skrivališča neopažena lahko pregledala. Od slabosti se je komaj držala na nogah; saj danes še ni nič jedla, kar je še imela, je dala otrokom.

Spočetka ni mogla ničesar videti: prah in dim sta se valila po sobi nad plesalci, ki so v divjem tempu plesali. Iz množice plesalcev se je en par izločil in sedel k mizi ob oknu. Bil je njen mož in kričeče oblečena natakariča.

»Vina! Najboljšega!« je zaklical in vrgel z glasnim žvenketom denar na mizo, potem pa pritegnil žensko k sebi in sta pila. — Uboga žena ob oknu ni nadaljnega pogovora razumela, videla je le smejoč obraz ženske, ki ji je trgal srce. Obrnila se je od okna in odšla po isti poti, kakor je prišla.

Mimo stanovanja je šla, kakor da ji ni nič znano in se je obrnila k reki. Ob mostu, kjer so delavske žene prale, je stal stražnik;

zato se je skrila za stober in čakala, da odide. Nato se je spustila po bregu nizdol k vodi. Tam je mirno, tako mirno! In miru si želi in pozabljenja. Domov ne more, ker ne more otrokom dati ničesar, a so lačni, tako lačni. Ali naj jih gleda, kako od gladu umirajo, dočim oče zapravlja denar? Ne, umreti, rajši umreti! Ne more dalje prenašati! Za otroke umreti; potem se bo oblast zanje zavzela, da lakote ne pomrje. In on, njen mož? — Kaj ima še z njim skupnega? — Umreti, samo umreti! —

Sklonila se je nad vodo; ali ne šepetajo glasovi iz nje? »Nikar! On, ki brani ptice pod nebom...«

Toda ona vse bolj slíši drug glas: »Mama, kruha, kruha — — —«

Planila je po konci — kriknila in za težkim padcem je pljusnila kvišku voda...

In dalje so se zibali umazani valovi reke, kakor bi se ne bilo nič zgodilo ter so nesli s seboj izgubljeno človeško življenje.

S črnega neba pa so gledale srebrne zvezde na umazano vodo z usmiljenimi očmi in šepetale: »Kdor je brez greha, naj vrže prvi kamen vanjo!«

V.

Gole veje so skozi tanke zastore gledale v sobo in trkale: »Pojdi že vendar spat, mladi mož!«

Toda ta, ki je že ure sedel pri pisalni mizi, ni slišal tega šepeta. Zamišljen sedi in gleda na nepopisan list, na katerem sta napisani samo dve besedi: »Ljubi oče!« Danes ne more pisma napisati; to je že tretji list, ki ga je pričel in raztrgal. Kako bo oče, ki mu je ves ponos in vsa ljubezen starih dni, to prenesel? Predobro ve, da mu bo vest, da je sin padel v dvoboju, raztrgala srce.

V predalu na pisalni mizi stoji zabojček, iz katerega gledata dve pištoli, zraven ležita dve pismi: eno z naslovom njegovega predstojnika, drugo z napisom: »Po moji smrti naj odpre dr. A.«

Ura je cingljajoče odbila dvanajst. — Zdrznil se je. Samo šest ur ima še časa preden nastopi pot, s katere se vrne, ko je uničil človeško življenje, ali pa se sploh ne vrne. In še toliko ima dotle urediti!

Z vso močjo se sili k miru in že mu teče pero po papirju: »Odpusti mi, ljubi oče, a ne morem drugače! Ti veš, da imam ista načela, kakor Ti in da presojam in obsojam dvoboj, kakor Ti. Toda družabna pravila so močnejša kakor moja volja. Ali sprejemem dvoboj, ali pa sem za vse nadaljnje življenje obdan od sramote in bi mi bilo življenje nezno. — Oče, oče, tega ne zmorem! — Odpusti in z Bogom!«

Ko je zaprl pismo, mu je omahnila glava. Ali poslušaj svoji notranjosti, ki mu pravi, da je bolj pogumno, če se ustavi plehkim predsojdom družbe in se vda božjemu zakonu, ki vlada človeškemu življenju? Ali odgovarja vprašanju, ki je s tem v zvezi: »In potem? In tam na onem svetu?«

Ure hite, noč se umika dnevu...

Dih tihotne noči je prinesel spoznanje in — pravi pogum.

VI.

Dih noči plove nad mestom; noč sanja sanje bede in krivde. V kletnem stanovanju velike stanovanjske hiše, kamor vodijo vlažne

in izbojene stopnice, stoji borna bolniška postelja. Ob zidu kaplja vlaga, vzduh vlage lega na prsa.

»Pijače!« kliče bolnik. — Mehka roka usmiljenke dvigne glavo varno in mu daje piti. Toda bolnik udari po kozarcu, da se razleti po tleh.

»Zganja, pravega žganja hočem! Kaj me gledate? Kdo vas je klical. Ne potrebujem vaše pomoči! Ali veste, kdo sem? Izgubljenec, ki mu nihče ne more pomagati. Ha, ha.« Glas mu odpeve, zdrkne nazaj na ležišče.

A že je sestra z novim kozarcem in pijačo tu ter ga nagovarja, naj pije, kakor bi se prej ne bilo nič zgodilo. Opazuje bolnika bolj natančno in se strese ob spoznanju. — Ali je mogoče, da kdo tako globoko zabrede? Saj je to njen tovariš iz mladih let, sosedova otroka sta bila, skupaj sta hodila v šolo, pred daljnimi leti sta si bila blizu.

Vse to razmisli sestra v nekaj trenutkih in spozna, da jo je Bog poslal k zadnjemu poglavju njegovega življenja, da reši njegovo dušo. In prav ona sme biti orodje, ki pripelje Dobrega Pastirja k njegovemu pravemu delu. To nalogo hoče vesno izvršiti.

V zgodnjih jutranjih urah hiti sestra po ulicah k svojemu zavodu. Sestre so že zbrane pred Najsvetejšim k jutranji pobožnosti. Sestra-strežnica siromaka v kletnem stanovanju poklekne v ozadju in z vsem zaupanjem trka na božje Srce za rešitev in usmiljenje zakrnjenemu in zapuščenemu možu tam v samotnem kletnem stanovanju.

Zdi se, da je noč napravila svoj zadnji dih in že, zbujajoča se, odpira oči prihajajoči zarji.

Močan je Gospod in poln dobrote; tudi v kletnem stanovanju vzhaja jutranja zarja rešitve izgubljene duše.

Utrip noči v mestnem nočnem življenju je res mnogovrsten in ves drugačen, kakor v idilični tihoti podeželja...

Popotnikov film

Tri leta zapored sem v božično številko »Domoljubac« nanizal nekaj misli. Naj mi bo dovoljeno še v četrto leto nekaj napisati. Morebiti je to zadnjič. Ure mojega, največ na cestah pretočenega življenja se stekajo. Malo še, pa nas ne bo. Marsikaj bi rad povedal, pa vsega še ne smem. Preveč bi bilo zamero na vse strani.

Pravijo, naj vsak pometa pred svojim pragom. Jaz sem pred svojim že pred leti pometa, zato bom letos šel drugam.

Pot me je zanesla skozi Vače. Tam so pripovedovali o raznih tatvinah. Najbolj žalostno pri tem poglavju je to, da so med tatiči tudi člani iz premožnih in uglednih družin. Starše tu in drugod bi rad pri tej priliki nekaj vprašal: Očetje in matere, ali res ne znate, ali morebiti neravnost počete več vzgajati svojih otrok? Odkod steer taka podivjanost?

Bil sem tam okrog Kamnika nekje. Na Gorenjskem torej, v kulturnem in tujskoprometnem kraju. Pozdravljaj sem mimoidoče, pa ni bilo nobenega odziva. Prijazni besedi se spodobi prijazna beseda, prijaznemu činu bi se spodobil prijazen odziv.

Prav v istem okraju sem se bolj na noč bližal nekemu župnišču. Že od daleč so mi letete na ušesa psovke: Prekleti far! Prekleti far! Oprostite, če povem, da sem dvakrat pogledal okrog sebe, kje sem. Prav za gotovo sem mislil, da sem tam nekje med Culukafri. Narod, ki svojih duhovnikov ne spoštuje, ni vreden, da jih ima!

Bom pa pokazal še eno lepo sliko. Hodil sem tam nekje okrog Zaplane, Petkoveev, Rovta in Št. Jošta. To so vasice, oddaljene od takozvanih kulturnih središč, vendar bi jih lahko postavil za vzgled nekaterim našim krajem, tudi tistim tam v bližini Kamnika... Tu bi se mnogi lahko marsikaj naučili. Ne trdim, da bi bili ti ljudje do zadnje nitke olikani in omikani, vem pa, da je tam pri njih doma res prava srčna izobrazba. In kakšne urejene hlevne, kakšno vzorno gospodarstvo vidiš tam v tistih krajih!

Kakšna je pa pesem o komunizmu? Toliko se piše in govori o tej pošasti. Tole zdravilo bi jaz dal svetu zoper njega: Odpravite revščino pa bo izginil komunizem sam od sebe in še pol jetike zraven. Pred par leti sem zapisal besedo: Če se razmere ne izboljšajo, bomo imeli v desetih letih celo armado komunistov, tatov in vlomilcev. Kakor vidite, še deset let ni bilo treba čakati, saj imamo že sedaj vse polno te nelepe zalege.

Morebiti želite še par besedi o brezposelnosti. Resnica je, da se je to leto že precej zmanjšala. Vendar pa je še zmiraj globoko zevajoča rana na telesu vsega človeštva. Delajte, delajte in izvršujte javna dela in zaposlujte predvsem dela željne in dela potrebne domačine.

Vesel Božič in srečno novo leto želi vam vsem eden izmed tisočerihi.

Malo politike

Ko je pred dvema letoma nastopila sedanja dr. Stojadinovičeva vlada, je našla za prejšnjimi državnimi upravitelji kaj žalostno zapuščino: blagajne so bile prazne, korupcija na višku, pravice nikjer, ljudstvo je zdihovalo pod pezo davkov in pod udarci samoderžnega tiča in besedo svoboda so poznali samo še pristaši nasilnega režima.

Jugoslavijo so obkrožale skoraj same sovražne države, s katerimi sicer nismo bojevali prave vojne na krvavih bojiščih, vendar pa smo bili z večino sosedov v neprestanih, zlasti gospodarskih sporih, ki so resno grozili, da prej ali slej upropastijo našo mlado Jugoslavijo.

Dr. Stojadinovičeva vlada je krepko zgrabila za državne vajeti. Najprej je v ljudstvu dvignila zavest, da ni v naši državi vse tako slabo, kot govorijo nasprotniki. Nato je dala narodu toliko svobode, da je v mejah veljavnih zakonov tako v časopisju, kakor pri sestankih in volitvah lahko odkrite in svobodno povedal, kaj ga boli in česa si želi. Vodilni krogi naše države so za tem uravnovesili državni proračun, začeli z velikimi javnimi deli, ki so zmanjšala število brezposelnih. Dr. Stojadinovičeva vlada je znižala kmetom zemljiške davke in povzročila z dobrimi trgovskimi dogovori znaten porast cen kmetiskim pridelkom. Sedanja vlada je izvršila velikansko socialno delo z ureditvijo kmetiskih dolgov. Druge države so pri ureditvi tega vprašanja segle naravnost po vlogah upnikov in jih odpisale v isti meri, kot so odpisale dolgove dolžnikov. Drugo so morali denarni zavodi v mnogo večji meri kot pri nas v denarju žrtvovati za ureditev kmetiskih dolgov. Pri nas pa smo čutili vloge in zaščitili zavode do visoke mere, tako da so zlasti zadruga z manjšimi rezervnimi vsotami bolj zaščiteni, kot v katerikoli podobnem zakonu drugih držav.

Važne pridobitve sedanje vlade za kmetški stan so tudi: nov združni zakon in oživitorenje kmetških zbornic. Dobili smo po zaslugi slovenskih ministrov 7½ milijonov za javna dela, 11 milijonov din za vloge v dunajski poštni hranilnici, preuredila so se galska društva, ki štejejo samo v Sloveniji nad 23.000 članov in pripravljeno je vse, da doseže telesna vzgoja naroda svoj pravi pomen in da se dvigne iz političnega ozračja.

Delavstvo je dobilo za dr. Stojadinovičeve vlade socialne zakone, za katere se je vso povojno dobo zamaj potegovalo. Svedča vsi ti zakoni niso taki, da bi si ne mogli želeli boljših, vendar je gotovo, da celo francoska Blumova socialistično-komunistična zveza ni storila za delavstvo primeroma toliko dobrega, kot naša vlada. Naj navedemo zakon o minimalni mezdi, o pomirjenju in rabsodišču, zakon o delavskem starostnem zavarovanju in uredbo o ozdravitvi Bratovskih skladnic. Ali se še spominjate, v kakšni nevarni krizi je bilo rudarsko zavarovanje pod prejšnjimi nacionalniimi vladam? Dr. Stojadinovičeva vlada je rešila rudarske rentnine in pokojnine, ki so jih smatrali že za izgubljene.

Po zaslugi slovenskih ministrov dr. Korošca in dr. Kreka ostane naš Pokojninski zavod samostojen in se bo kapital, zbran v Sloveniji, lahko uporabljal v tej pokrajini za

graditev javnih del in tudi za nove bolnišnice in druge dobrodelne naprave. Zavarovanja zasebnih nameštencev se je razširilo na vso državo in so poverili z ureditvijo te važne delavske pridobitve slovenske strokovnjake. Kakor rečeno, navedeni zakoni niso brez napak, oziroma odredbe niso popolne, pomenijo pa v obeh poštenijskov srečen začetek iskrenega socialnega dela sedanjih državnih voditeljev za naše delavstvo. To priznavajo na samo pristaši JRZ, temveč tudi poštenijski iz opozicije in ne nazadnje nekatere vodilne osebnosti iz socialističnih krogov.

Poglejmo še naše šolstvo! To je naša najbolj občutljiva rana, ki nas vsak dan bolj vznemirja, zakaj strašno je, kako daleč smo padli v tem pogledu pod liberalnimi režimi v povojni dobi. Vendar, kar pod prejšnjo vlado ni bilo mogoče, je mogoče sedaj. Ali ni že lepo število brezposelnih učiteljev in profesorjev dobilo službe? Pod katero vlado se pa zopet zidajo lepe šolske palače in dviga veličastno poslopje ljubljanske vseučiliške knjižnice in še marsikatera druga koristna stavba?

Vprašanje konkordata s sv. stolico nas boli. Rečeno še ni, kar pa ni krivda dr. Stojadinovičeve vlade, saj so bili za sporazum tudi pravoslavni ministri. Nedvomno pa bi vprašanje konkordata bilo lažje rešljivo, ako bi se za konkordat resno zavzela tudi najmočnejša hrvaška stranka, ki konkordatu če želi naravnost ne nasprotuje, pa vsaj z gotovimi izjavami močno ovira sporazum s sv. stolico.

Nekaj prahu so dvignili pred tedni sklepi tako zvane združene opozicije, ki se zavzema za takojšnjo spremembo ustave in za federalitvno ureditev države. Ustavo nam je dal pokojni kralj in je za njeno spremembo, ki jo tudi mi želimo, potrebna pritrditev obeh ustavnih činiteljev. Če take pritrditve ni, je za trznega poznavaleca razmer beseda o novi ureditvi države bob ob steno in kdor se, vzlic znanim dejstvom, za take stvari še vedno tkmasto zavzema, je političen otrok, ki lahko s svojo zavzetostjo nekega dne povzroči popolnen padec še te demokracije, kolikor je imamo, in uvedbo novega samodržkega režima, hujšega od vseh dosedanjih.

Zdi se, da s tem dejstvom premalo računajo tudi naši maloštevilni »samostlovenci«. Ali res pozabljajo, da Slovencev v Jugoslaviji še osom od sto ni več, in da ni nič lažjega, kot vladati brez nas in celo proti nam? Ali res ne čutijo nagajivi kratkovidneži, da nam je potrebna sicer samostojna slovenska politika, torej ne srbsko, pa tudi ne hrvaško poharvana, vendar mora biti ta politika, če hočemo, da ne upropasti našega malega slovenskega naroda, ki mu je zajamčen obstoj samo v Jugoslaviji, dalekovidna — torej bratska in kompromisna.

In še to vprašamo: Kakšnih dobrot bi bili deležni Slovenci če bi se n. pr. vrgli dr.

Machkovi opoziciji v naročje? Ali bi ne sledil ob našem izstopu iz vlade režim, h kateremu bi po znani stari navadi takoj pristavili svoj piskrček izdajalci slovenskega naroda in to za vsako ceno? In kaj bi bilo potem? Ali ne čujete že danes po gostilnah in drugih kotih in oglih, kaj šepetajo liberalni janičarji? »Jermene jim bomo rezali iz kože.« groze. Zatrli bodo vse slovensko društveno življenje, vso slovensko prosveto in vse slovensko šolstvo bodo oblekli v cirilico, uničili bodo do konca slovensko združništvo in svobodno slovensko gospodarstvo, kakor so one dni v malem že napravili. Izbrisali bodo po načrtu, ki ga že imajo, za judeževе groše vsako sled slovenstva in slovenske kulture in konfirali vseprek tudi — današnje »samostlovenec«, »ljudske frontarjec in podobno politično modrost današnjih dni. Ali razumete sedaj, zakaj je slovensko sodelovanje v vladi nujna slovenska in katoliška potreba? Naj ponovimo: Za vse slovensko ljudstvo je tudi najmanjši vpliv na vladi, oziroma pri vodstvu državnih poslov velika narodna in kulturna korist, vsak vpliv nasprotnikov, ki žalibog še danes niso čisto brez njega — pa za slovenski narod ogromna škoda.

Dr. Stojadinovičeva vlada se lahko ponaša z lepimi uspehi zlasti v zunanji politiki. Napravila je mir med sosednjimi državami. Včerajšnji naši sovražniki so postali večinoma že naši prijatelji ali vsaj iščejo in si žele dobrih odnosov z našo državo. Odkar je dr. Stojadinovičeva vlada na krmilu, veljamo v svetu, čeprav na znotraj še nismo zadovoljivo uredeni, kot močna, solidna država, ki si jo vsak kot zaveznico želi. Vai se še spominjamo, kako so nedavno sprejeli dr. Stojadinoviča v Parizu, Londonu in te dni v Rimu? Ne kot običajnega zunanjega ministra, ampak, skoraj bi rekli, kot vladarja.

Opažamo, da se nasprotniki vseh struj družijo, kadar gre za boj proti JRZ in voditelju Slovencev dr. Korošču. Le pomislite: demokratski kapitalist se družijo z najbolj zagriženim socialistom in komunistom, najbolj kričavi centralist in »jugosloven« dela za volitve načrte z novimi Slovenci in federativnimi machkovi samo z enim ciljem, da bi spravil iz vlade zastopnike velike večine slovenskega naroda. Celotni nekateri naši podležje včasih zapeljivim besedam političnih hujskačev. Je res v naši upravi še marsikaj guilega in odstranitve potrebnega: učiteljsko nam neredko brez kazni meče polena pod noge, nekateri davčni uradniki pestijo brez potrebe posebno naše pristaše, šolski ustroj še davno ni tak, kakor slovenski narod hoče, popolna državljanska enakopravnost se skriva še vedno za devetimi gorami. In tako dalje in tako dalje. Tuji in Kramarjevi ljudje naprej odločujejo v veliko škodo našega pokreta v trgovini, še bolj industriji.

Vendar, mi gremo naprej. Naj se korajža, vesela podjetnost in neuklonljiva požrtvovalnost naseli v srca vseh, ki še čutimo slovensko in krščansko. In naša bo zmaga! Na znotraj red in blagostanje za vse, na sunaj pa koristne prijateljske zveze na vse strani v blagor Jugoslavije in njenih narodov. To je politika dr. Stojadinovičeve vlade in v tem so njeni uspehi, ki se množe dan za dnem in ki jim še davno ni konca.

Obisk iz mesta

Kmečka igra za današnje čase

Godi se na delovni dan meseca maja na posestvu kmeta Trdine.

Osebe:

1. **Kmet Tone**, po domače Trdina — bas, počasen, širok glas, dobrodušen, domačen in zgovoren, — zavije v narečje.
2. **Kmet Janez**, po domače Zaspancec, njegov sosed — visok glas, nergajoč, govori skozi nos, — isto narečje.
3. **Gimnazijski profesor**, po imenu Dolfe — lep moški glas srednje lege, govori zelo natančno in eksaktno, njegovo govorjenje spominja večslih na predavanje.
4. **Tilka**, njegova hčerka, stara 16 let — živahen, visok glas mladega dekleta.
5. **Neža**, profesorjeva svakinja in Tilkina teta — ženski glas, ne prenzek, govori zelo afektirano, naravnost spačeno.

(Cuje se klepanje kose, nato močno zalaja pes in rožlja z verigo. Klepanje preneha.)

Trdina: Mir daj. Pazil! Kaj boš lajal — saj vidiš, da ni tat. Škric hodi v gore.

Profesor: Dober dan Bog daj, oče!

Trdina: Bog ga daj! (Kleplje dalje med pogovorom, a kmalu preneha.)

Profesor: Ali mora biti še danes sklepana?

Trdina: O, še danes — jutri zarana gremo že kositi — — —

Profesor: To ste pridni — —. Čujte, ali sem na pravi poti do Sv. Urha?

Trdina: Do Sv. Urha? Če pridno stopate, ste žež pol ure tam.

Profesor: E — veste kaj! Mi smo bolj počasne sorte. To se pravi, jaz bi že že, ali ženske, ženske! Nikamor jih ne spraviš! —

Trdina: Niste sami?

Profesor: Na poti za mano sta še hčerka in njeta teta — moja svakinja. — Menda rože trgala — — —

Trdina (jezno zagorjuna): Ali že spet prihaja?

Profesor (začuden): Kaj pa je?

Trdina: Sosed! — Strašno je radovoden. Pa siten tudi. Pri Zaspanceu pravijo pri hiši. Kadar ta pride, se bo gotovo kaj neprijetnega pripetilo — vsaj to vero imam. (Se zasmeje — malo v zadregi.) Vsaj sitnost bo stresel, če drugega ne; boste videli.

Profesor: Nekam žudno izgleda — — —

Trdina: Zanikra je — pa je največ ženska kriva, veste — —. Ko se je žemil, je predolgo izbiral in izbiral — pa je slabó izbral.

Profesor: Je slab gospodar, kaj?

Trdina: Samo njegove travnike če bi videli, pa bi znali, kakšen gospodar da je.

Profesor (smeje): Najbrž jim gnojijo le škorjančki in drugi nihče —!

Trdina (nagajivo): Hoho, tako je — in kadar kosijo, imajo kosci zadaj privezane grablje.

Profesor (začuden): Zakaj?

Trdina: Da sproti neka nagrabijo za seboj, ko je trava teko radka, sicer ne bi imeli kam kose obrisati.

Profesor (se glasno zasmeje): A tako — — — (Odmor.)

Janez (je prispel): Hehe, — ti si pa dobre volje, Trdina! Ti pa, ti! — In priden, da je žudno. Koso kleplješ, koso! Kar po vsej vnsi se sliši. Ali ne bi raje malo potrpel, da bo trava zrela — —? Vsako leto prej pričneš s košajo, kar nepočakan si!

Profesor: Hm — saj je res trava že čisto mlada — — ali ne?

Trdina: Ravno mlado hočem kositi — —.

Janez: E — e — kdo bo tako nesrpen? — Vsaka stvar ob svojem času!

Trdina: Za košnjo je pravi čas sedaj — ko je trava še mlada. Sedaj ima največ beljakovin v sebi, — pravijo strokovnjaki.

Profesor: Aha — —

Trdina: Sedaj največ začne. Če zgodaj kosim —

Janez: Le daj! Le daj! — Polovico manj sena boš imel, ko se ti pa čisto usuiš, polovico manj!

Trdina: Ne bo ga dosti manj. Zaleglo pa bo zato najmanj še enkrat toliko. Na živini se pozna, verjemi mi, Zaspancei in tudi olave bo potem za toliko več.

Profesor: Meni se pa čisto pravilno zdi tako, kakor dela — kako vam že pravijo? — Trdina, ne? **Trdina:** Da — —

Profesor: — kakor dela Trdina.

Janez (zaničljivo): Kaj pa vi o tem razumete? Ali ste že imeli kdaj koso v rokah, kaj?

Profesor: Neštetokrat kot fant in študent. Sem s kmetov doma in se tega ne sramujem.

Trdina: Vidiš, Zaspance? — Kaj češ, kjer te ne srbi — — — Ali smem vprašati, gospod, kaj sedaj delate v mestu?

Profesor: Profesor sem na gimnaziji. Naravoslovje učim. (Ptiče petje se zasliši.) Največ se bavim z botaniko.

Janez (zategnjeno): Kanj — —?

Profesor: Z rastlinstvom.

Trdina: Potem poznate vse rože in vse trave —?

Profesor: No, prav vseh morda ne, ampak večino — — to pa že lahko rečem, — večino.

Janez: Kaj pa tista dolga trava v kotu pri hlevu? —

Profesor: Ta-le? To bo visoka pahovka. (Učiteljsko): Zelo dobra, fina in izdatna trava.

Janez: Mi pravimo kar sta visoka trava. Tole tukaj, poglejte, imamo pa mi za pahovko.

Profesor: Napak! — To je medena trava —

Janez: E — to je dobra travica, to!

Profesor: Nasprotno! — Čeprav ima tako sladko ime, je slaba trava, ki jo smatrajo za travniški plevel —

Janez: Ho ho — plevel! Kaj je na travnikih tudi plevel?

Trdina: Pa še koliko ga je — žalibog!

Profesor (ognjevit): Ta-le, poglejte, ki ima te značilne bunčice, (pes zalaja), hej, vaš kuža pa ve, kdaj je na vrsti —

Trdina: Brčicne kdo prihaja.

Profesor: To torej — prosim — je pazja travu!

Trdina: Pri nas ji pravijo tudi mačkarica —

Profesor: Zelo dobra, visoka in izdatna trava je — —

Trdina: Samo zgodaj jo je treba kositi, sicer jo pretrda — —

Tilka (veselo): Dober dan — (so zasmeje) — oh, papaček, ali že spet učiš? — Poglej, kakšen lep šopek sva nabrale — in kako sva vidle — oh, teta se je takó prestrašila — papaček, zakaj pa zdaj še kmete mučiš s svojo botaniko? — Saj je ne rabijo? — Veš kaj? —

Janez (vpade važno): O seveda, seveda — mi že poznamo vse trave, vse!

Trdina: Še nič preveč. Morali bi poznati vsako travo prav natančno — kako se ji pravi in koliko je vredna. Ravno tako, kakor pozna ševljar usuje ali mizar vsakovrsten les.

Janez (ironično): Čemu neki?

Trdina: Čemu? (Nekoliko nestrpen): Čemu? Zato, da sploh vemo, ali imamo dober ali slab travnik. Da vemo, kako mu gnojiti, kako ga oskrbovati. Da moremo zasejati umeten travnik po lastnih izkušnjah. Da nismo slepi —

Profesor: Meni se zdi, Trdina, da jih vi že precej poznate —

Trdina: To vse premalo — negotov sem —. Kaj je na primer to tukajše ob robu? Ali je angleška ali laška ljuljika?

Profesor: Angleška, ker nima — — —

Tilka: Oh, pustite vendar te-le dolgočasne trave — saj niso nič lepe. Tuló moj šopek poglejte! (Vzhiceno): Rožice, to je lepota! (Pretrpano navdušeno): Kako se vam krasne goči na kmetih! Rožice kosite — med samimi rožicami živite — — —

Trdina (pikro): Ja, ja, rožice kosimo. Ali veste, da je to naša največja škoda? Vse rože so plevel — le detelje ne! — Ali so bele ali rumene, rdeče ali plave, to je vseeno. Plevel sol! Pa so v vašem pušelcu še take, ki živini škodujejo, ker so strapene! (Energično): Le tole vam povem, mlada frajlica, da ne bo — v kratkem času — na mojih travnikih niti ene take rožice več! Če bo šlo vse po sreči.

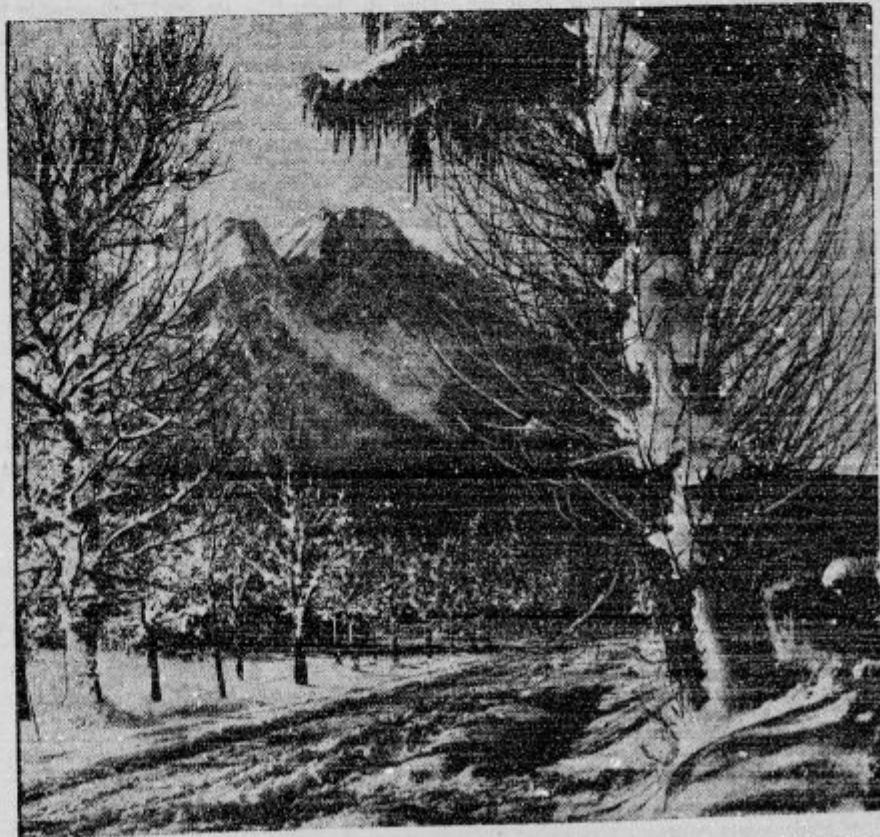
Tilka: Kuko žalostno! Kam pa pridemo, če vsi tako mislijo?

Trdina (smeje): Ne bojte se — na Zaspancevem travniku jih boste vedno našli dovolj!

Profesor: Ja, Tilka, — kje pa ostaja teta Neža tako dolgo?

Tilka: Oh, naša teta pa sopiha za nama v breg s svojo kratko sapo — kakor stara mašina! —

Profesor (obitajoče): Tilka!

Janez (zbadljivo): Trdina, tale bi še rad vedel, tale: Kako boš napravil, da na tvojih travnikih ne bo nobenun roš? Jih boste ali pult, kaj? V slauu si tudi to napraviti!

Trdina: Z dobrim gnojem in zgodnjo košujo. Če pušča, da roze napravijo seme, se jih seveda ne boš zlepa znebil.

Janez (ironično): Dobro. — Dobro. — Rože ne napravijo semena, ker zgodaj kosiš. Ze dobro — a trava tudi ne! Huel! Ali vidiš sedaj, da si preveč kunšten, Trdina? Kako se pa travnik obnovi, če nobenega travnega semena nikjer ni? Kako? —

Trdina: Če misliš travnik s tem obnoviti, da puščiš travo zoreti, se pa zelo motiš. Saj seme od trave niti ne pride do zemlje, ker je preveč tenko in lahko. Samo v rušo pade in ne vzklije. In če vzklije, se spet posuši, ker ne pridejo korenine do zemlje. Plevel pa ima močno in debelo seme; to je bolj odporno in pride lažje do moči. Trave, ki so bile zgodaj pokosene, se pa hitro obrastejo — in močno, ruša se vedno bolj sklene in travnik je zmerom boljši, zmerom gostejši, — bolj ko kosim — boljji je travnik — več — —

Professor: Ta velja! Nasprotno so trave, ki so oddale seme, v svoji življenjski moči oslabilene — ruša se redči.

Janez: Vidva imate pač dobra jezika, — ja, jaz pa imam še svoje izkušnje. Poskusil sem enkrat s tvojo hvaljeno zgodnjo košnjo, Trdina, — enkrat in nikdar več! Travnik sem si polženo pokvaril. Slabši je kot je bil poprej!

Trdina: Ali si ga gnojil? — — — Vidiš! Če rano kosiš, moraš tudi dobro gnojiti. Zgodnja košnja in dobro gnojenje, to da mnogo krame — —

Janez: Gnojili — gnojili! Kje pa imaš gnoj, da bi še travnike gnojil?

Trdina: Gnojilce si uredi, gnojilčno jamo si zidaj, komposta si pripravi —

Janez: Ja, kaj pa še vsega —

Trdina: Kakor hočeš! Saj te nihče ne sili! — Vsek po svojem, je rekel tisti, ki je s svetdom kozo držl!

Professor: S čim pa vi, Trdina, travnike gnojite? Najbrž z gnojilco?

Trdina: Ne samo z njo. Vedno menjam — vsako leto nekaj drugega. Enkrat gnojnico, drugič kompost —

Professor: Mešanec mu tudi pravite, ali ne?

Trdina: Da, mešanec, ker zmešamo v njem vse sorte stvari —

Professor: Kaj pa na primer?

Trdina: No — vse, kar ne moremo in ne smemo metati na gnoj (našteje počasi): krompirjevko, plevel, gnjl krompir, listje, pepel, cestno blato, zemljo iz jarkov, ki smejo jih trebiti —

Professor (se zasmeje): Torej prava hranilnica za vse odpadke.

Trdina (amejke): Da — prav zares! Hranilnica, in še dobra in zanesljiva, in bres zaščite! — Potem kupim včasih tudi kak umeten gnoj, recimo superfosfat ali še raje kostno moko ali kaj sličnega, — leto nato gnojim spet z domačim gnojem, če ga je kaj na razpolago. Seveda tudi apna ne pozabim, — — apno — to je posebno važno —

Janez: Vsega žumenta navleče na svoje travnike — — —

Professor: Zanimivo — prav zanimivo! In se vam to obnese?

Trdina: Pa še kakol! Kar prisilim slabste trave in detelje na travniku, da močno rastejo. Trikrat na leto kosim, plevel uničim, — pa imam prvovrstno kramo in — (zbadljivo) več in boljše živino kot masikateri mojih sosedov, ki imajo več travnikov kakor jaz.

Janez (zarentaš): Naj te kocklja — — —

Tilka: Takoj mora biti tu — glejte, tam dol! Ze gre — zdaj je obšla in se pudra — — —

(Odmor.)

Neža (stoka in sopiha): — Oh, tale klancec! — Kaj me je neki pičilo, da lezem v te-le bedante hrbe? Kaj sem zgubila pri Sv. Urhu? Nič, prav nič! Ali me nisi mogla počakati, Tilka? — Oisto razgreta sem! (Očita očje): Ali se že spet družiš a kuneti, Dolfe? — Vedno s kmeti! Saj nimajo časa zate! (Od zgoraj): Dober dan, dober dan —

Janez (ponižno): Dober dan, gospa, dober dan! Klanjam se —

Tilka (naglo, navdušeno): Teta Neža, na oni strani hleva imajo mlada piščeta —

Neža: O fej, Tilka, ti se potepaš okoli hlevov —

Professor (široko): Hoho — in sedaj bomo stopili še vanje. Gotovo imate lepo živino, Trdina —

Trdina (zadovoljen): O — da, — to se pravi, bila bi lahko še lepša.

Neža: O — o — v hlev? V hlevu smrdi — o — Dolfe, kako moreš — — —

Professor: Ne bodi sitna — saj vem, da te zanima. — (Vstopijo, živali se oglašajo.) O, lepa žival! Vsa čast! — Vidiš, Tilka, kako so krave lepo rejene? To so uspehi dobre krame. Trdina, ta pač razume svojo stvar. Čelo trave ti pozna in ve — pomisli — za beljakovine! — Ali ti še znaš, Tilka, kaj so to: beljakovine?

Tilka: O da, smo se že učili v šoli. (Solarsko zdrdva): Beljakovine so komplicirano sestavljene kemijske spojine organskega izvora, ki vsebujejo dušik, ogljik, vodik, kisik, fosfor in druge — — —

Trdina (se zasmeje): Hoho, vsega tega sicer moje krave ne vedo, — ampak poznajo pa, poznajo, v kateri krmi so beljakovine in v kateri jih ni. Po beljakovinski krmi dobro dojtjo in se redijo —

Neža: O zakaj pa ima tale krava tako debel vrat?

Janez: Hehe, gospa, to ni krava, to je vendar bik!

Trdina (ponosno): Je lep, kaj?

Professor: Koliko je star?

Trdina: 22 mesecev bo sedaj —

Professor: Potem pa je res izredno razvit.

Trdina: Menda ja! — V prvem letu in posebno v prvih tednih sem ga pač dobro krmil. To mu je dalo pravo podlago. Takrat nisem stiskal pri beljakovinah, — — —

Professor: — ki jih rabi mlada žival, da tvori lahko meso in kri in — — —

Janez: Kaj boš zmerom tako učeno govoril, Trdina! (Ironično): beljakovine — beljakovine —! Saj sem videl: Dosti mleka je dobil in ovsu in otrobev ali morda celo tropine —

Trdina: No ja, — to je isto!

(Bik zatuli.)

Neža (boječe): Bojim se ga — kaj, če se odtrga? Kar slutim, da se bo danes še nekaj zgodilo —

Janez: Nič bati, gospa, nič bati! Saj je še mlad in dobro privezan je tudi — in še mi smo tukaj — — —

Professor: No, zdaj si atičala, Tilka, kje se nahajajo beljakovine: v mleku, v ovsu, v otrobih, v tropinah —

Tilka (živahno): O — saj vem! Tudi meso je beljakovina, in kri, — in v jajcih je beljak in rumenjaki — vse jajce je beljakovina in — —

Trdina (glasno): Samo glavno ne pozabite, da je namreč največ beljakovin v mladi travi in detelji in lucerni. — Ni treba močnih krmil, če imaš le dobro domačo kramo — to pa moraš znati pridelati! Hej, Zaspance, le poslušaj, ti, ki vedno praviš, da močnih krmil ne moreš kupiti, — drugače pa, da ne gre! Kam pa greš z gospo? —

Janez (nekoliko oddaljen): — Gospa pravi, da ne morejo zdržati v hlevu — da jim grede krave na živce — meni pa tvoje pridige.

Neža (oddaljeno): Ah, to je strašen duh!

Janez: Tvoje učene pridige —

Professor (obupan): Moj Bog, Neža, — saj tako živino gledati je veselje! Ali te to res nič več ne zanima —? Za lepo živino — — —

Janez (bližje, zavidljivo): Lahko je lepa, ko pa ima Trdina toliko krame. Ima pač srečo.

Trdina: Te ni sreča! Tudi ti bi lahko imel prav toliko ali še več in boljše. — Tako napravi kot jaz: dobro gnojenje, — zgodnja košnja — pa imaš zadosti krame in še dobra bo — imaš lepo živino, dosti mleka in še gnoja —

Janez (ga jezno prekine): Čvekač! — Tega čvekačja je pa sedaj že zadosti —

Trdina (zasmehljivo): Seveda, tebi tega ni treba. Ti prodajš seno, kakor si naredil lansko leto, za ikupiček si pa kupiš kravo. Malo si ga pa menda naložil tudi v žganju, se mi zdí.

Neža (začudeno): — Seno prodaj? In potem kravo kupi? — Ja, kaj pa kravi potem pogledate? Trdina (suh): Nič! — Ali pa — slauo — Poglej, Zaspance, še gospa, ki je iz mesta, se ti čudi —

Tilka: Jaj, teta Neža, kako lušten telček je tukaj! — — —

Neža: Ne reci vedno: Neža — Nežaj! Reci: Agneza, Ah — straaaaašoo? —

Professor: Kaj je staašoo?

Neža: Tak hlev — — —

Tilka: Teta Než— (popravi) teta Agneza, poglejte, telček mi liže roko — (se zasmeje) — oh, kako prijetno žgače —

Neža (energično): Tilka, takoj si greš roke umiti! Nekaj inkega! — Neverjetno — osudno! Si puščiš lihati roko od navadnega teleta, da te ni srani! — Ali si se tega naučila v plesni šoli?

Tilka (se našobi): Kje si jo pa hočem umiti?

Janez (postredljivo): Kar zunaj pri vodnjaku. Kom pa jaz pumpo vkekel, le pridite, gospodičnat!

Professor (se očitno težko obvlada — nervozen): No, no, pa pojdimo počasi tudi mi! (Stodijo iz hleva — vrata se zapirajo — začuje se črptaka, — umivanje rok.)

(Odmor.)

Trdina: Ali smem prinesiti malo domačega žganja? (Pumpa je prenehala.)

Janez (strupeno): Kdor sprašuje, noče dati — pravijo!

Trdina (razdražen): Tebi ga pa res ne dam rad, ko ga še doma preveč potegaš —

Tilka (še vedno šobo drži): Kam si pa zdaj roko obriseš?

Trdina: Kar semle v moj predpasnik.

Neža: Grozno! —

Tilka: Hvala!

Trdina: Kaj je grozno? Morda moj firtoh?

Professor (izbruhne): Več kaj, Neža, ti nimas prav nobenega vzroka, da tako občuo nastopaš —

Neža: Ampak — hijena! —

Professor: E — — Prvič se reče bigijena — bigi-je-na — in ne hijena! Hijena je žival — (čuje se prašičje kruljenje).

Janez (naglo): Še prašičke pojdimo gledat, prašičke imajo lušne mlade pujske —

Tilka: Oh, da — da, pojdimo! —

Professor: Gotovo tudi pri prašičih pazite na to, da dobivajo dovolj beljakovin —

Neža (odločno): Ne, v svinjak ne grem, tam je vse umazano!

Professor (jezno izbruhne): To je pa že preneumno! Kaj se boš spčila, ko pa še ni preteklo 15 let, odkar si pri Sv. Urhu prašičke krmila!

(Dolg odmor.)

Janez (jeclja): Ja — ja — ja, — ali ni to Mežnar-jeva Nežica?

Professor (po kratkem odmoru kratko in še vedno razdražen): Seveda je!

Trdina: Saj res! — — —

Janez (napol začudeno, napol veselo): Ja Neža — ja Neža!

Neža (otožno): Saj sem slutila, da danes še nekaj bo! Zaradi tebe, Janez, sem takrat šla v mesto služiti, zdaj pa imam dohtarja, advokata.

Janez (dobričajoč se, napol v šal): In zdaj, Nežika, če bi bila midva oba še prosta, me ne bi nič ve marala, nič več?

Neža (odločno): Ne — takega zanikrneža kot si ti, pa že ne. Hvala Bogu, da si me takrat pustil! Sedaj bi imela za moža Zaspance zaspancega, ki bi čakal s košnjo nemara tja do svetega — ne vem, katerega že! V štali bi pa bila — svetega — ne vem, katerega že! V štali bi pa bila kumrna živina. To ti je Trdina drug možakar in šoprav ima manj grunta. Trdina vse prav komandira, živino lepo rihta, travnike gnoji in neguje in jih pravi čas kosi — — — Kaj, Tone, midva bi se še skitimala?

Tilka (ploska veselo): Oh, tetka!

Trdina (počasi): Jaz rabim dobro gospodinja, tako, ki tri ogle pri bliži drži, kakor je moja Ančka. Ne tako, ki govori s koncem jezika, ki ima svilene nogavice in namazane žnoble — — —

Professor (se kratko zasmeje).

Trdina: — in z moko pošupan obraz, kakor mlinar, da je niti spoznati ni mogobe in — in — (zakliče v hišo): Hej, Ančka, pridi no ven pogledat — (z ironičnim naglasom na imenu) Mežnarjeva Nežika je prišla v vas!

(Vse pravice pridržane!)

Zava ni imela pravice, to so večinoma posestva in gradovi, ostala bivša cesarska posest pa pripade državi, oziroma dunajski občini. — V Hodišah so pokopali Barbaro Čekl, po domače Bukovnikovo, iz Plajberka. — V Podkrinu pri Mokličah je umrl delavec Anton Pavšner. — Na Ledenicah je izdihnil 87 letni Franc Ambroz. — Pogorelo je pri Mehovcu v Grabštajnu. — Imenovani so bčinski sveti za Celovec, Beljak, Št. Vid in Borovlje. V svetu mesta Borovlje so Slovenci sorazmerno zastopani.

DROBTINE

Nad 1 milijon radinarčnikov je že na Češkoslovaškem.

Ogenj je uničil veliko cerkev sv. Petra Kaznizija v Münchenskem predmestju Grosshadernu.

36 milijonov plinskih mask za obrambo pred zračnimi napadi bo imela v kratkem Anglija.

Sam je vozil te dni prvi vlak na progi Kričim-Pečero bolgarski kralj Boris.

Svoj 40. rojstni dan je praznoval te dni avstrijski ministrski predsednik dr. Sušnik.

Zasedba Abesinije po Italiji je priznala Irska.

40 milijonov frankov škode je povzročila živinska kuga do zdaj v Franciji.

Tri bataljone fašistske vojske so zopet poslali iz Italije v Abesinijo.

Zensko vojaško dolžnost uvede Poljska.

Še vedno pokajo bombe v Palestini.

Spremembe ameriške ustave predlaga večja skupina poslancev; po njej bi se moral za vojno izjaviti narod z glasovanjem.

70.000 mož kitajske in japonske vojske je baje padlo pred Nankingom.

2026 km znaša dolžina novih avtomobilskih cest v Nemčiji; 1600 km takih cest pa še grade.

NOVI GROBOVI

d Naj se radujejo pri nebeških jasticah! V Begunjah je umrla posestnica in gostilničarka Ivanka Jeglič roj. Avsenik. — V Studencih pri Mariboru je odšel po večno plačilo p. Lovre Novak. — V Kamni gorici so djali v grob posestnika in mlinarja Franceta Udrija. — V Ragoznici pri Pluju so pokopali posestnico Lojzko Skuhala roj. Kaučič. — V Kamniku je umrl 80 letni posestnik Ivan Holcar. — V Mariboru je odšla v večnost soproga trgovca Marija Lesjak roj. Scharf. — V Črnem vrhu nad Idrijo so položili k večnemu počitku soprogo trgovca Ivano Vidmar roj. Mikuž. — V Clavelandu v Ameriki je umrl Peter Bizjak iz Vizmarjev nad Ljubljano. — V Kočevju je zapustil solzno dolino trgovec Roman Koritnik. — V Slov. Konjicah so djali v grob Mihaela Pluka. — V Mariboru je od-

Za sveznega predsednika Švice so izvolili dr. Baumana.

Nemški propagandni minister Göbbels je bil kot gimnazijec gojenec nekoga jezuitskega samostana. Zdaj pa se je tako pomaličil!

Grška vlada je odpravila carine na uvoz vseh snovi, ki služijo za izdelovanje orožja.

Prve volitve po določenih stanovskih ustave boče prihodnje leto v Avstriji.

54 in pol milijarde frankov znaša francoski državni proračun za bodoče leto.

1500 baskovskih otrok je angleški odbor za pomoč španskim beguncem te dni poslal v nacionalistično Spanijo.

Milijardo mark novega notranjega posojila je te dni razpisala nemška vlada.

Hud spor je nastal med egiptovskim kraljem in egiptovsko vlado.

Osem letal je zgorelo na amerškem letališču pri Filadelfiji.

šla v večnost Alojzija Čekuta roj. Markuža. — V Spodnji Šiški je na veke zatisnil oči nadspredovnik drž. žel. v p. Alojz Orško. — V Gorenji vasi pri Ribnici je na veke zatisnil oči 80 letni Ivan Novak. — V Mošnjah je umrl posestnik Lovrenc Janč. — V Podturnu pri Toplicah je preminula vdova po gozdarju Franciška Trčelj roj. Jenko. — V Mariboru je odšel v večnost restavratorec Anton Emeršič. — V Teharjih so djali v grob gostilničarko Marijo Tlaker roj. Tratnik. — V Ljubljani so umrli: sprevidnik drž. žel. v p. Ivan Hudnik, dimnikarski mojster in posestnik Iuka Šetina, Ana Ladiha roj. Peče, železniški uradnik v p. Franc Mauer, soproga železniškega vpokojenca Marija Klančar, Serafina Posch roj. Dogar, Anton Mihelič in Tončka Cerar, zvesta in marljiva uradnica uprave »Slovenca«. Daj jim, Gospod, večni mir in pokoj!

Življenje je gibanje in hretnanje

Zanesljiva ura gre vedno enako dobro. Če se na vzmeti odtrga, tedaj je gibanja konec. Če gre ura prepočasno, je temu vzrok najbrž zaprta ura. Treba je uro očistiti, in to temeljito ter jo odaleč obvarovati prahu. Tedaj gre zopet dobro. Pri človeku tudi ni drugače. 80—100 utripov na minuto dokazuje, kako ogromno delo premore srce. Stalno govajta kri vsem organom telesa. Krvine cevi pa morajo biti široko odprte, da je delo srca olajšano, da se srce ne pretege.

Tu pomaga »Planinka« čaj iz pristinih planinskih zdravilnih zelišč. V telesu nastanejo namreč večkrat kake zapreke. Spočetka jih zaveda ne občutimo, ker posvečamo slabi prebavi in zaprtju premalo pozornosti. Ko pa nastopajo že hemoroidi, kožne bolezni, obolenja zaradi sečne kisline, prekomerna debelost, obolenja zeter in žolča ali celo poapnenje žil, tedaj pomaga le temeljito čiščenje. »Planinka« čaj je čistilno sredstvo prav posebne vrste. Dobi se v vseh lekarnah tu in inozemstva. Vzorec z navodilom pošlje brezplačno lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Reg. S. br. 1067-35.

RAZNO

L. Ganghofer:

Sovjeti selijo Fince iz obmejnega ozemlja v Sibirijo. Kljub temu, da je švedski zunanji minister Holsti pri svojem nedavnem obisku v Moskvi dobil od Sovjetov zagotovilo, da bodo finsko narodno manjšino pustili v miru, so vendar te dni poslali 3000 finskih kmetov v Sibirijo.

Velikodušno. Postrešček Lipe pripoveduje tovarišem: »Kaj takega se mi še ni zgodilo kot včeraj. Gospodu Skopcu sem nesel težek kovček v stanovanje v 4. nadstropju. Za plačilo mi je stisnil nekaj v roko, čes to imaš za kavo. Kaj mislite, kaj mi je dal?« — »Kovač!« — »Kaj še! Dva koščka sladkorja.«

Šedem let je neprestano spal. V maloazijskem mestu Kodjurgarju živi turški kmet Bel, ki je brez prestanka spal celih sedem let. Pred sedmimi leti je nekoga dne ogledoval svoja polja in se utrujen vrnil domov. Po kosilu je legel z nameno, da bi se malo odpočil. Toda od takrat se ni prebudil več sedem let. Hrano so mu dajali umetno. Njegovi domači so upali

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Brez mater! Tiho so prišle te besede z Ebervajnovih ustnic. Teško sopeč se je vzravnal, strel z glavo in potegnil roko čez oči, kakor bi se hotel s silo upreti mehkeemu občutju.« »Bridka usoda je zadela tvoje sinove, ker so izgubili mater, in odpustiti bi se jim pač dale slabe navade in divja prešernost, ne pa razuzdanost in krivice, ki vpijejo v nebo. Henink, tvoj najstarejši sin, je zapadel moji sodbi! Prelito kri ima na vesti!«

Ponižnost je začela gospoda Vaceja gruditi; vgriznil se je v ustnice in blisk mu je švignil iz oči. Da bi svojo togoto prikri, je sklonil glavo in ko je pogledal zopet kvišku, je bil njegov obraz žalosten in oči otožne. »Prelito kri! Da, pobožni oče, težki greh prelite krvi. Ze vem, kdo vam je v mislih: Grajvalderjevo dekle! Jaz sam sem prestrašen. Res je zasrnovala mojega sina in tudi udariti ni mislil tako hudo, kakor je, toda kri je kri! Zgodi naj se po vaši volji!«

»Ne po moji volji, po volji pravice! Tvoj sin bo delal pokoro in pred mojimi očmi bo praseč za odpuščanje položil roko na čelo, ki ga je okrvavil. In očetu tega dekleta boš plačal krvnino, po postavit!«

Gospod Vace se je obotavljval odgovoriti. »Da, pobožni oče, da, da! Kar hočete, in še več! Kmet naj le zahteva! Ne bo prvokrat, da polagam obliž na rane, ki jih je zadal moj divji otrok!«

»Pa mi torej povej: kaj si položil na rane Hajlki, ki je šla po poti do Zbrisane Ahe?«

Zdaj je gospod Vace izgubil potrpljenje in je bruhnil iz sebe: »Pobožni oče, zdaj moram pa že reči: težko se govori z vami. Moji sinovi so odrasli možje, dajte jim zemljo in hišo, tako se bodo mogli po stanu oženiti in jim ne bo treba laziti skozi okna h kmečkim dekletom!«

Temna rdečica je zalila Ebervajnov obraz, gospod Vace je pa vpil dalje: »In jaz vendar ne morem privezovati fantov ponoči k posteljam! Saj bi lažje ukrotil vrečo polno bolh, ko mojih sedem...« Gospod Vace je požrl neko besedo. »In če se iz take skrivne poti kaj napačnega izčimni, seveda, oče mora trpeti, in krič zaženejo...«

»Vace!« je razsrjeno povzel besedo Ebervajnov. »To je prvo, kar pri tebi razumem: da zagovarjaš razbrzdancost svojih sinov, ti, ki si jim dal vzgled, kako se nedolžnosti in časti koplje grob, ti, ki si vzel Ajgetu njegovo Salmudo. Kaj se je zgodilo z njo? Ali ne vstaja senca tega dekleta pred teboj? Ali se ne ozira njeno oko vate z grozečim pogledom?«

Ustnice gospoda Vaceja so zazijale. Nič ni poslušal, samo buljil je v Ebervajnov oči. Ta mornihov pogled! Kje neki je že videl ta pogled? Kje le? Kje?

»Ali trepeteč, ker je prišel nekdo, ki te spominja na tvoje grehe in terja od tebe obračun? Pri Bogu, rešil bom svojo čredo pred grabeljivim volkom! Ti si oskrbnik v tej deželi bil!«

Gospod Vace je iztegnil pesti, kakor bi hotel skočiti menihu za vrat; toda izraz njegovega prstenega obraza se je v hipu spremenil. Roke je sklenil nad glavo, segel v redke lase in zavpil: »Da, da, grešil sem, stokrat, sleherni dan! Samoten sem živel v svoji puščavi, brez prijatelja in pobožnega sveta, brez opomina in duhovnega prigovarjanja — zato je bil hudič v meni!

PO DOMOVINI

Velike poplave v Slavoniji

Povodnji v Slavoniji in Bosni, ki sta jih povzročila sneg in kasneje deževje, zavzemajo vedno večji obseg. Iz Zemuna poročajo, da Sava v Slavoniji že šest let ni dosegla tako visokega vodostaja, kakor ga je imela ono soboto popoldne. Pri Sisku je bil vodostaj v soboto popoldne 186 cm, pri Jasnovcu in Brodu 827 cm, pri Šatcu 480 cm in pri Zemunu 480 cm. V teku sobote je Sava podrla štiri nasipe, mnogo pa tako poškodovala, da se pričeli nevarno popuščati.

Računajo, da je vzdolž Posavine doslej poplavljenih najmanj 100.000 juter zemlje in okrog 500 hiš. Na nekem mestu Sava že nevarno ogroža železniško progo Zagreb-Belgrad. Nevarno naraščata tudi Donava in Tisa.

V bližini Sremske Mitrovice se je na narasli Savi zgodila huda nesreča, pri kateri so utonili štirje ljudje. Pet ribičev so je vozilo s čolnom po narasli Savi. Naenkrat je čoln zašel v brzico, ki ga je s silno brzino zanesla na sredo reke, ki je na tem mestu zaradi povodnji široka nad dva kilometra. Ribiči so zaradi podivjanj valov izgubili oblast nad čolnom, ki so ga gnali valovi po svoji volji. Čoln je z vso silo udaril ob drevo, ki je plavalo po reki ter se prevrnil. Štirje ribiči so izginili v valovih, peti pa se je ujel za drevo in ostal na njem vso noč. Šele drugo jutro so ga opežili z bregov ter ga rešili.

Pri Bosanskem Brodu je stanje Save zelo nevarno. Prišel je oddelek vojaka, da pomaga poplavljenemu mestu. Vojaštvo naglo rešuje prebivalce, ki jih je voda presenetila po hišah.

Ponoči je Sava predrta dva nasipa, enega na slavonski, drugega pa na bosanski strani, in sicer pri vasi Bebrine. Nasip je bil zelo slab in so že nekaj dni pričakovali nesreče. Sava se je z veliko brzino razlila ter uničila vse, kar je našla pred seboj. Najhuje je trpela okolica Slavonskega Broda, kjer so kmetje iz 150 hiš preživeli strašno noč. Sava je odnesla s seboj mnogo slabih hiš in vse premoženje nesrečnega prebivalstva, ki snoči še niti slutilo ni, kaj ga čaka. Ob 4 zjutraj je prebudilo prebivalstvo strašno bučanje voda, ki so prodirale s silovito brzino čez nasipe po pokrajini. Možje in žene so bežali, noseč s seboj otroke, ter gazili vodo do pasu. Kmalu nato je Sava porušila še drugi nasip. Kakšno je stanje v drugih poplavljenih vaseh, se sploh ne more opisati. Ponekod gledajo semo še strehe hiš iz vode in ljudstvo rešuje otroke in vojaštvo. Vsa trenutke pričakujejo, da bo voda predrta še nasip pri Slavonskem Brodu. Vsi nasipi ob Savi so razmočeni ter so povsod postavljene civilne straže, ki pazijo noč in dan, da pravočasno obvestijo prebivalstvo o grozeči nevarnosti. Voda je prav tako predrta nasip pri Slavonski Kobari in v nevarnosti je veliki most, ker je voda že dosegla njegovo višino. Samo še nekaj centimetrov manjka, pa bo tudi promet na slavonski strani popolnoma prekinjen, medtem ko je na bosenski strani promet že tri dni popolnoma nemogoč.

Najbolj je trpela okolica Broda. Vodno stanje Save je 888 cm nad običajnim vodostajem in še vedno narašča. Večina poplavljenih

hiš ne bo več uporabljiva za stanovanje. Vse kaže, da bo voda poplavlila še deset vasi, ki so najbolj ogrožene in kamor so bili že odposlani vojaški oddelki, da rešijo prebivalstvo. Od Broda do Jasnovca je eno samo morje, iz katerega gledajo poplavljene hiše.

Iz Bosanskega Sameca poročajo, da je tudi tam stanje nevarno ter je ljudstvo obupano, kajti vsi nasipi se ogroženi od divljanja vode. Vodno stanje v Bos. Samecu je 883 cm nad običajnim vodostajem. Tu se že par dni mude člani vodotehničnega oddelka, ki so stalno na kraju nesreče. Prišel je tudi načelnik hidrotehničnega oddelka iz Banjaluke. Iz Bos. Sameca poročajo, da je padeč v Savo veliki avto, ki se je vkrcal na splav, da se prepelje iz bosenske na slavonsko stran. Ko je bil splav na sredni Save, je avtomobilu spodrsnilo zaradi močnega valovanja Save ter je padeč s šoferjem vred v Savo. Šofer se je rešil, avtomobil pa se je potopil. Šofer je nameraval avtomobil prepeljati na slavonsko stran, ker so vse ceste na bosenski strani poplavljene ter tam ni mogel voziti.

Iz raznih krajev

Slovenci v Zagrebu. Praznik Brezmadežne smo pri sv. Roku prav lepo obhajali. Med malo so peli naši akademiki. Posebno je ljudem ugajalo, ko so akademiki med sv. mašo pristopili k sv. obhajilu. Želim, da bi vedno v tolikem številu prihajali iz sv. Roku. — Pogrebu nadškofa dr. Ant. Bauerja smo se tudi mi udeležili. — Slomškovo prosv. društvo in »Danica« sta darovala venec, ki je bil med najlepšimi v spredu. Za venec so bili odborniki in mnogo članov. — Na pravnih večerih smo imeli predavanja: 8. dec. je govoril g. sodnik Jože Kokalj o slovenstvu v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, 12. dec. pa g. dr. Janko Koren o strupenih plinih. — Vsem dragim v domovini želimo blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto!

Bučka. V adventu smo imeli v naši fari misijon, ki so ga lepo vodili gg. lazaristi iz Ljubljane.

močnejši ko moj nebeški del! In zdaj, ko me grabi kes pred mojim bližnjim koncem, zdaj me bočete pahniti v peklenjski ogenj! Zgrudil se je na kolena in objel Ebervajnov noge. »Če me ne more rešiti moje vroče kesanje — kdo naj mi reši, ako me vi pehate v pogubo? Kdo naj mi še pomaga, da se zveličam, ako me zapuščate vi?« Obmolknivši je skrnil obraz v menihovo kuto in zaplakal.

Bledih lic je stal Ebervaj, prestrašen in prevzet od tega divjega izbruha. Solze so mu pomenile dosti; saj sam v svojem življenju ni prelil nobene solze, razen v najgloblji bolečini in v najvišjem veselju. Čul je starčevu ihtenje in slepo otroško srce v tem tridesetletnem možu se je raztajalo ko vosek. Verjel je kesanju, ki ga je slišal ihteti pri svojih nogah — in kes mu je bil svet. Njegova jeza se je umaknila usmiljenju, in že se je zganilo tudi sočutje, da bi vse črno spremenilo v milejšo sivo. Samoten je bil ta mož, prepuščen svoji divji krvi, kakor je dejal: brez prijatelja in pobožnega sveta, brez opomina in prigovarjanja. Težka krivda ga bremenila, toda nedvoumno bi se proneki njegov greh dal zadržati, ako bi se bil v dobri uri našel zvest svatilec. Morda je imel Havasperk prav, ko je dejal: gospod Vace ni nič slabši kakor so drugi! In Ebervaj je te druge poznal, povsod po državi so živeli, največ pa na vojvodnem dvoru: te majhne služne gospode, trde proti podložnim, hlapčevsko pokorne proti velikašu, spletkarske in razbrzdane in vendar s toplo iskrico pod mrzlim pepelom, z mehko žilico in raskavi skorji. Pri več ko enem je to iskrico razžaril, žilico zranil — zakaj bi se mu ne posrečilo to tudi tukaj? Ali se sme odvrniti od njega, da utone, ali sme zavreči žloveka, ki se kesu in v svoji skrušenosti izteguje obe roki po večni Dobroti?

Ebervajnovi oči so se ovlažile, ko je položil dlan na Vacejevo temo. »Ne sme se zgoditi, da bi bili zaman klicali božjo ljubezen na pomoč. Toda vstanite, gospod Vace, tu ni kraj, da bi posredoval med vami in Bogom. Jutri v moji tihni cerkvi...« Umolknil je.

Spustni most se je bil nagnil in Reka je pridirjala na svojem vrancu na dvorišče. Gospod Vace je dvignil obraz; njegove solze so se menda hitro posušile, zakaj na suhih licih ni bilo videti nobene vlažne sledi; toda ponižno je zvenel njegov glas: »Moja dobra hčer je prišla! Prosim vas, pobožni oče, ne govorite pred otrokom slabo o očetu!«

Ebervaj je zardel. »Tak opomin je bil pač odveč.« In vtem ko je gospod Vace stekel po stopnicah, so počivale menihove oči na Reki, ki je zdrknila iz sedla in odpela konju pas. »Divja golobica med krokarji! je zašepetal.

Gospod Vace je stopil k hčeri, ki je z začudenimi očmi opazila gosta v vazi. Kakor s kleščami je stisnil njeno zapestje, in vtem ko je priskočil hlapec ter odpeljal oznojenega konja proti hlevom, je s sikajočimi besedami zašepetal: »Ako nočeš pogubiti mene in svojih bratov, govori prijazno s farjem. Ne smem ga dražiti, dokler ne pride Rimiger. Gre za naš dom, še več, za moje življenje!«

Reka je zastrmela vanj. »Moje oče si! Ne morem želeli tvoje smrti!«

Smehljaje je odvedel gospod Vace svojo hčer nazgor po odprtih stopnicah. Pred Ebervajnom je obstal. »Poglejte, pobožni oče, to je najzlahnejša mladika na mojem deblu, zdrava in v cvetju. Bodite dobri z njo, in smel bom upati, da bo tudi ona sestrsko ljubezniva z vami!«

da se bo zdaj pa zdaj zbudil iz spanja. Po dolgi noči 7 let je zdaj vendar tudi zanj nastopilo jutro. Ko se je prebudil, ni eden dni mogel zatieniti očesa, tako je bil prespan. Bil pa je, kakor da ničesar več ne čuti, in tudi ni dajal na vprašanja nobenih odgovorov. Kazalo je, kakor bi čisto izgubil spomin. Po sedmih dneh pa je možakar znova zaspal in se doslej še ni zbudil.

Kadar ima mož denar. Zena: »Jaz zmerom vem, kdaj ima moj mož kaj denarja v žepu.« — »Kako to?« — Zena: »Če nima ničesar, vrže zvečer svoje hlače malomarno čez stol; če pa kaj ima, jih skrbno zravna in položi pod svojo gljavico.«

Jubilej neke operacije. Jubilejev nimajo samo ljudje, temveč tudi žloveška odkritja. Tako ima leto 50 letni jubilej operacija kile v dimljah. Prvič je to vpejal v medicino italijanski zdravnik Bassini, ki je ravno zato pozneje tako zaslovel. Te operacije so imele prav poseben uspeh. Italijanska vlada je vse ukrenila, da se je jubilej praznoval vrtil. V Padovo so sklicali izredno zborovanje itali-

Kljub izredno slabemu vremenu je bila udeležba vse dni lepa. Posebno nepozabno bo spomin na skupno obhajilo moških. Bog daj mnogo lepih sadov misijonal! — Praznik Brezmadežne je naša mladina lepo praznovala. Ta dan je bilo sprejetih v Mar. družbo 15 fantov in prav toliko deklet. — Umrli je posestnik Franc Povšič, odbornik hranilnice in dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Bog mu bodi bogat plačnik! — Prijatelji, za božič ostani mo vsi zvesti našemu »Domoljubu«. Poskrbimo, da bo prišel v one hiše, ki ga doselej še niso imele.

Škocjan pri Mokronogu. Naše prosvetno društvo je začelo zopet z živhanim delovanjem. Iz dneva v dan so polni društveni prostori. Tako je prav! — Smrt nam ne prizanaša. Pred kratkim smo pokopali vzorcu ženo Marijo Kočevar iz Grmovelj, v nedeljo pa smo spremili na pokopališče sodarja Florjana Brezovar iz Škocjana. Naj jima bo zemlja lahka, žalujče pa naj tolaži Bog! — Krka in naša Radulja sta zopet prestopili bregove in je skoraj ves spodnji del Isre pod vodo. To se je zgodilo letos že osmič. Pridelki so vsi uničeni. Ljudstvo pa je obupano. Ljudje nimajo ne hrane, ne krme za živino, hi je morajo pod črno prodajati. Pomoč od tirani države bi bila najino potrebna.

Gabrijela pri št. Janžu. Glede dopisa v zadnji številki »Domoljuba« si dovolj oboje tudi prizadeti Gabrijelčani dati par pojasnil. Mi smo mnenja, da se naše žensko vprašanje ne bo rešilo s tem, da dobimo oboje novo tolesko sobo. Borba za žolo v Gabrijelah je stara že nad 30 let. Če se v današnjih časih ena vas obveže, da da za novo žolo zastonj prostor, les, gramoz in vso vožnjo, je dovolj poudarjeno, kako potrebna je žola v tem kraju, od koder mora hoditi do sto otrok dnevno deset in več kilometrov daleč v žolo. Kakažni morejo biti učni uspehi pri takih otrokih, je jasno. Tudi nismo mnenja, da bi naša občina ne zmogla bremena za to žolo. Zelim le, da bi finančno močne osebnosti ne bile pri občini prikrajšane in da ne bi stitile drugam. Kar se pa tiče trenja med enakomislečimi občani, pa smo mnenja, da je treba take stvari poravnati ob vsestranski uvidevnosti doma.

Kamzariška Bistrica. Pri sedelnjskih občinskih volitvah je dobila lista JRZ z županom Vilkom Zoretom 359 glasov, nasprotniki pa so pobrali 73 glasov. Tako je naše ljudstvo pokazalo svojo svobodno voljo in obrodilo vse lumparije, ki so se na njegov račun dogajale v naši deželi. — Na Gozdu je umrl Ramšak Jože, ki je celih 15 let delal pri tvrdki Kolman v Ljubljani. Imel je preno vede-

nico in kar naenkrat ga nam je pobrala neusmiljena bela žena. Naj počiva v miru!

Polhov gradec. V nedeljo, 5. decembra smo poslušali blago gospo Petrovec Frančiško. Poudariti moramo, da se je rajna gospa zelo udeleževala na polju kršč. dobrodelnosti, pa tudi razne organizacije, predvsem naše prosv. društvo je bo težko pogrešalo, saj se je rajna redno brigala za prospeli društva in ga na vse načine podpirala. Kako je bila splošno priljubljena, je pričal veličasten pogreb, h kateremu so prišli mnogi sorodniki, med njimi bratranec, zavodski pref. dr. Cepon in mnogi znanci, med katerimi smo opazili vodjo pogreba

Franjo Neubauer:

Pastirjeva pesem

Pri ovcah ne straži
čujče se bojim,
da ktera zaide
in jo izgubim.

Kako naj jo iščem
o polnoči tam?
Ne vem obrniti
ne kod se ne kam.

Glej čudno svetloba!
Večer si temen
in več ne trepetem
sred zime skrban.

Nebeška prikazen
sladko govori:
Naj Tvoje srce se
nikar ne boji!

Tam v hlevu je rojen
Pastirček nočoj,
čuvav vseh ovac bo,
pastir tudi Tvoj!

O njem že prerokti
možje govore,
Mesija je sveto
njegovo ime.

Očeta v višavi
močno slavi,
ki sinu poslal je
sred svete noči.

Tovariši dragi,
ste slišali klic?
Vzemite na roke
najlepšo ovčico!

Vsi pojdimos tjakaj,
kjer hlevček stoji,
iz njega prečudna
svetloba žari.

Za druge se ovce
ne bojte nikar,
Mesija socoj bo
skrban jim čuvav!

Oznanil je angei,
da rojen je zdaj,
svetloba popelje
na rojstva vas kraj!

Tovariši, čujte
presladek naprev,
ki spušča z višave
nad horni se hlev!

Ta pesem arhejski
oznanja nam čas,
ko mir se nebeški
naseli pri nas.

g. ravnatelj Antona Koritnika. Za vsa dobra dela, ki so šla z njo v večnost, ji bodi Bog večni plačnik. Večna luč naj ji svetil Vsem sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje!

Studenec pri Sevnici. Ono soboto sta se trčila blizu graščine Impolce tovarni in osebni avto. Prvemu se ni nobena škoda zgodila, osebni avto pa je zvrnil v jarek in precej poškodoval. Sreča, da človeških žrtv ni bilo. — Ko smo imeli celodnevno čiščenje, so zlasti možje in fantje prešli sv. zakramente za advent. Lepo je tako, želeli bi le, da bi se še tistih par izjem, ki jih imamo tudi v naši fari, pridružilo veliki večini naših mož in fantov. Biti brezveren ali versko mladen danes ni več moderno! ...

Tunjice. Skriti smo in slabe ceste nas vežejo s svetom. Upamo, da bo sedanjí naš župan poskrbel, da bomo tudi mi dobili primerne zveze v dolino. Sneg nam je letos naredil veliko škodo po naših vrtovih. — Šadljenska podružnica vabi sadjarje na občni zbor, ki bo na Stefanovo. Pridite v občnem številu! — Našemu prijatelju »Domoljubu« bomo v novem letu kar vsi zvesti ostali in bomo poskusili še nekaj novih naročilov pridobiti.

Podturn pri Toplicah. V Podturnu pri Toplicah na Dolenskem je pretekli teden umrla dobra krščanska žena gospa Frančiška Picelj roj. Jenko, vdova po gozdarju grafa Auersperga. Pogreb je bil v petek na domače pokopališče. Svoje še živeče štiri otroke, tri hčerke in sina, je vzgojila v dobrem krščanskem duhu. Počel globoko užaloščenih, otrok zapuška še sestro, nečakinje, nečake, snabi in vnukinje. Vsem preostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, njej pa večni mir in pokoj!

Sora. V nedeljo bomo praznovali praznik sv. Stefana, ki je patron naše župne cerkve. Ta dan prihite k nam romarji z vsega Sorškega polja. — »Domoljub« je pri nas precej razširjen. V nekaterih vaseh je namj naročena vsaka hiša. Nekaterim se pa še vedno zdi škoda denarja za časopisje, vendar je ta denar obrnjen boljše, kot marsikateri drugi.

Begunje pri Cerknici. Zbolel je naš župnik, g. Ježek Matej. Odpravil so ga v bolnišnico. Njegova bolezen je težka in nevarna. Le naši iskreni molitvi in izredni skrbi zdravnikov se bo morda posrečilo, oti ga iz naročja smrti. Vse je prazno, odkar ga ni. Vsi ga pogrešamo kot dobrega in skrbnega očeta; jokamo in prosimo Boga, naj nam ga vrne še nazaj. Kako tesno smo navezani eden

našanske družbe kirurgov, kjer so obravnavali načine zdravljenja dimeljne kile. Obenem je izšlo v dveh zvezkih znamenito delo o teh operacijah; pridenji so tudi stari spisi Basenija.

Cirkuška. Avgust: »Gospod ravnatelj, kaj mislite o meni?« — Ravnatelj: »Mislim, da ste velik tepec, gospod Avgust.« — Avgust: »Jaz sem tepec, gospod ravnatelj, a kaj ste potem vi?« — Ravnatelj: »Jaz jaz sem pameten človek.« — Avgust: »Dobro. To se pravi, da stoji sedaj tu en tepec in en pameten človek. A kdo bi ostal tu, če bi pameten človek odšel od tod?« — Ravnatelj: »Tepec.« — Avgust: »No, potem z bogom, gospod ravnatelj.«

Napredovanje. Knjigovodja Klobasa prihiši domov in objame ženo. »Pomislil, Spela, šel oddelka je prestavil!« — »Ne vesel se prezgodaj,« odvrne Spela, »namesto nje ga bo prišel gotovo kakšen ocel.« Klobasa pa reče zmagoslavno: »Jaz, draga Spela.«

Zelo dvozemno. Zena: »Kako ti ugaja moj novi slamenik?« — Mož: »Imenitno! Kakor bi ti izrastel iz glave.«

Burno si je Reka oprostila roko iz očetove, mu segla v besedo in dejala menihu: »Midva sva se hudo zbešedila, ko sta se zadnjič pri Planiški križali najini poti. Zdaj vas najdem zopet kot gosta v hiši svojega očeta in želim, da skleneva mir. Ne ozirajte se na hvalo mojega očeta — nisem takšna, kakor pravi. Sem, kakor sem, ne dobra, no hudobna. Takšna vam ponujam svojo roko. Ali hočete seči vanjo?«

Vacemanove oči so se utrinjale od jeze, in na čelu so mu nabrekli žile. Toda presenečen je videl, kako so Rekinе besede učinkovale. »Da, hočem!« je dejal smehljaje Ebervajn in segel deklil v roko. Rekin pozdrav je zvenel raskavo, toda zvenel je priatno. In bilo mu je, kakor da je našel v dekletovi roki oporo, ki mu je bila potrebna v tej hiši. Saj ni čul v Gadenu še nobene besede, ki bi slabo govorila o Vacemanovi hčeri — le starega oglarja je jezila njena divja drznost, ki se pri lovu po hribih ni strašila nobene višine in nobene globine. Zato je segel po njeni roki kakor potnik v neprehodnem močvirju po zeleni veji, ki mu mahlja nasproti.

Gospod Vace je s komolcem sunil Reko v laket in smejoč se dejal: »Odvedi vendar svojega gosta v hišo!«

»Naj vas pospremim, gospod!«

Ebervajn se je prestrašen ozrl in se obotavljal. Rekinе obrvi so se namršile. »Mar se vam miza, ki sedim za njo, zdi preslaba za vašo častivrednost?«

Ebervajn je brez besede odkimal in odšel za njo. Ko je stopil na prag in uzrl prostrano družinsko sobo s pogrnjeno mizo se je proti volji spomnil na izbiro v Melinjem logu. Ali jo zapustil pobožno mizo, da bi posedel tukaj? Zbežal je, kjer naj bi bil ostal, in ostane naj tu, kjer bi moral bežati? Kakor kazen se mu je zadelo, kar mu je ta misel povedala. Za se je zganila

njegova roka, kakor da se hoče oprostiti in seči po palico; tedaj so ga zadelo Rekinе oči in moral je ostati.

Gospod Vace je pripeljal sinove; molče je poslušal Ebervajn njihova imena in blodeč je preletelo njegove oko te trmaste obraze. Rimigerja in Heninka ni bilo — zadnji je sedel v čumnati za zaprtimi vrati in čul sleherno besedo, ki so jo spregovorili v sobi. Fantje so začudeno pogledali, ko je stopil gospod Vace pred razpeho, padel na kolena in sklenil roke k molitvi pred jedjo; nekaj hipov so se obotavljali, potem pa je eden za drugim sledil očetovemu zgledu; le Reka je nagubancila čelo in se obrnila stran. Ebervajn je stal in ni gnil ne z roko ne z ustnico — ni mogel moliti.

Hrupno je pristopil gospod Vace s svojimi sinovi k pripravljeni mizi in je odkazal prostor gostu med Reko in Otlohom prav svojemu sedežu nasproti. Na mizo so prinesli medvedjo gnjat. Gospod Vace je segel po dolg nož in ga zasadil v rjavo skorjo; potem je dvignil majoliko v medicino in spregovoril med hripavim smehom: »Tako torej vzdajam svojemu plemenitemu gostu ljubezen in mu napijam kot svojemu gospodu! Na vaše zdravje, pobožni oče!« Nastavil je majoliko na ustnice; dvignala se je in dvignala — bil je požirek, ki ga ni hotelo biti konec. In pač zadnja kapljica bi iztekla iz majolike, da ni segel Ebervajn čez mizo in potegnil Vacejevo roko z majoliko vred navzdol. »Za moje zdravje bo dovolj pač manjši požirek, in še bolj za vaše.«

Gospod Vace si je obrisal z rokavom omočeno brado. »Ne, pobožni oče, moje grešno dušo gradašite, kolikor vas je volja, toda moje krepke požirke, te mi morate pustiti. Pri meni mora biti vse globoko, kea in žoja, ljubezen in sovraštvo. Takšna je moja usoda, ker me je mati rodila v znamenju device in vodnarja: moje srce je bilo vedno vroče in moj gofancec vpije po

na drugega! Saj je on že 23 let med nami. — Za božične praznike ne bo nobenih iger, ker se ne spodobi, da bi v času, ko naš dragi gospod župnik leži tako težko bolan, prirejali predstave. Bomo pa pozneje igrali dramo »Njiva«, na katero smo se že nekoliko pripravljali.

Dol. Stara vas — St. Jernej. Kakor vsako leto bo tudi letos žegnanje v Dol. Stari vasi. Častilec sv. Stefana, pridite na naš prijazen hribček k svetemu Stefanu, priprošnjiku za zdravje pri živini. Iz St. Jerneja bo slovesen sprevod konjenikov, na čelu z godbo. — Vsi konjeniki od blizu in daleč vljudno vabljeni.

St. Jurij pod Kumom. Navada je, da ljudje po polnočnici v dvorani čakajo prve sv. maše. Prosvetno društvo bo po polnočnici priredilo igrano »Dobravac«. — To jesen se je marsikaj novega naredilo. Oder je dobil nove kulise. Stene in lesen oboj doma je bil prepleskan. Narajena je bila nova soba, ki bo služila za sestanke itd. Popolnoma preurejen je prostor pred cerkvijo. Prostor pred cerkvijo je bilo mogoče lepo zravnilo, tako da pada proti zidu ob cesti v zaokroženem nasipu. Župljani so za vse te naprave prispevali z delom in vošnjami.

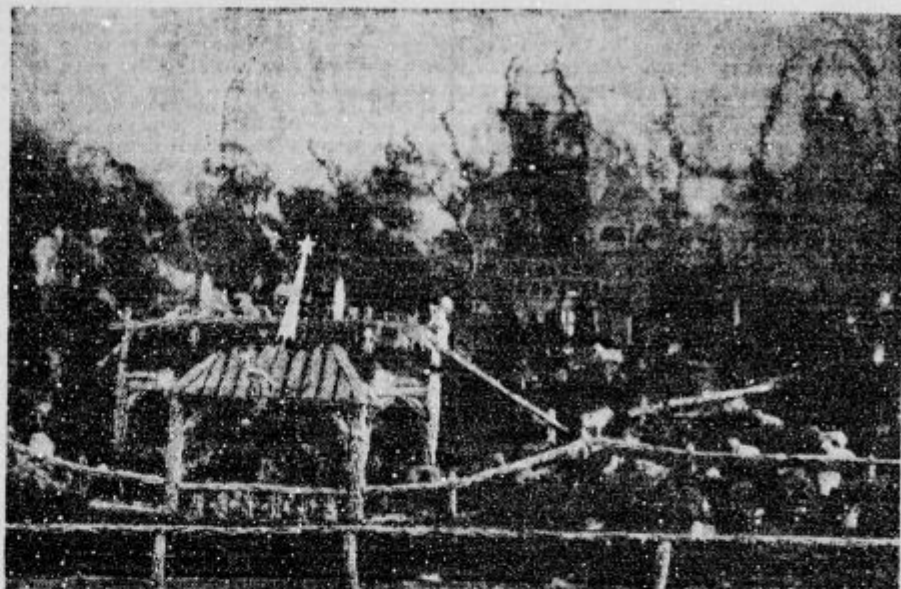
St. Jernej. Ta teden je Krka dvajsetič v tem letu prestopila bregove in se razlila po polju. Skoda je ogromna, posebno za setev. Razlila se je čez banovinsko cesto en meter visoko. — 80 let je dočakal Čujnik Jože z Gor. Brezovice, ki je vseskozi zvest naročnik »Domoljubac«. — Bog ga obrani še dolgo let! — Začnjeni čas smrti naši fari prizanaša, tako da bo novoletna statistika še bolj zanimiva za vse bralece »Domoljubac«. Odkrili so zopet skupino, ki se je bavila s ponarejanjem denarja. Krivci so na varnem. Čudno se je marsikomu zdelo, odkod imajo nekateri vsega dovolj, ko nič ne delajo, zdaj je tudi ta uganka razvozlana.

Poljane. Božično številko »Slovenca« dobiti na sv. večer ali na praznik v trufiki. Za 2 din imate najlepše branje o praznikih. Istotam dobiti »Slovenca« vsako nedeljo. — Za naše časopise ne pozabite obnoviti naročnine pri g. župniku. — Za drugega divjega prašiča so baje videli nekateri pretekli teden. Menda je še večji od ustrelnega.

Raka pri Krškem. Pretekli teden smo položili k večnemu počitku kovaškega mojstra Janeza Pavloviča iz Rake. Na Selih pa je umrla komaj dva meseca poročena Alojzija Tomažin. Mož, ki je bil

(Dalje na prihodnji strani)

Domache jaslice

Valentin Sršen, po domače Hršov Tine iz Depala vasi pri Trzinu, je našim tantom po dečeli lahko za vzgled. Vsako leto postavi za božič v domači hiši velike originalne jaslice, ki jih je pa letos še povečal in izpopolnil. Leto za letom prihajajo od blizu in daleč v Hršovo hišo ljudje občudovat po posebnost — delo slovenskega kmečkega fanta. Pred hlevom v ospredju vidimo, kako prihajajo in prinašajo darove sv. Trije kralji s spremstvom, za njimi pastirčki, da se poklonijo detetu Jezuščku, ležečemu v bornih jaslicah. Ned blevkom se pa vije pot po zelenem griču, kjer pasejo pastirčki številno čredo, do bajno razsvetljene cerkvice in daje do bliščečega gradu, predstavljajočega betlehemske mesto. — Letos je na novo nameščen na vrhu grajskega stolpa križ, ki je posebna žarnica z vijoličastimi žarki kar je zelo učinkovito. — Iz lesa izrezani pastirci in številne živali so name-

ščene po zelenem pobočju griča zvezda-vodnica in napis »Gloria in excelsis Deo« nad blevkom ter številna okna cerkve in gradu žare v bajni svetlobi številnih in raznobarnih malih žarnic. Ko pa začne delovati nevidni motorček — vse oživi: osebe in živali se začnejo gibati in premikati. — Delo priča o bujni fantaziji, vztrajnosti in pridnem delu mladega slovenskega fanta.

Jaslice, ki bodo razstavljene do Svečnice, ni vsakdo lahko ogleda v gostoljubni in prijazni slovenski hiši pri Hrševih v Depala vasi štev. 9. — Uslužni Tine pa, ki je lahko ponosen na svoj trud in delo, zvezano z ne majhnimi stroški, bo skrbel, da bo pri jaslicah vedno vse v redu delovalo ter dajal številnim obiskovalcem vedno rad zaželjena posajnila. Oglejte si torej te naše slovenske jaslice, ne bo vam žal.

vlagi, kakor žaba po mokrem vremenu. Gospod Vace je umolknil in medtem, ko so sinovi bušili v smeh, so se razširile njegove oči v napetem prisluskovanju. Z dvorišča je zazvenel konjski peket in Rimigerjev glas: »Kje je oče?«

Fantje so šinili pokoncu, toda gospod Vace, ki je prsteno prebledel, je zavpil nanje: »Ostanite! Njegove oči so se uprle v Ebervajna, utrinjajoč se, srepo; kazalo je, da mu leži na jeziku neka beseda. Vendar ni spregovoril, samo hripavo se je zasmeljal, odpahnil s pestjo stol in stekel v vežo. Osupel je Ebervajn vstal. Toda Reka, rdeča od sramu, ga je prišla za roko. »Odpustite očetu njegovo vedenje, že leta ni videl nobenega gosta v svoji hiši.«

Na odprtih stopnicah je prišel Rimiger svojemu očetu nasproti in gospod Vace je zgrabil sina za roko, drhteč od razburjenja. »Kaj prinašaš?«

»Mrak!« je dejal Rimiger in zmignil z rameni. »Ali pomenja dan ali noč, ne vem.«

»Govori, da te razumem! Saj mora biti na moje vprašanje odgovor! Ali nisi govoril s Havnsperkom?«

»Govoril sem, oče! Poslušal me je in se smejal, znil pa ni. Pri obedu sem smel sedeti pri škofovi mizi, in veliki gospod je bil prijazen z menoj, in pri vsakem ogovoru me je klical za dobrega sina. Za našo stvar pa ni imel ne ene besede.«

»Ne ene besede?« je ponovil gospod Vace z drgetajočimi ustnicami. »Toda jaz vendar vem, kako je takrat od jeze spremenil barvo, ko je čul, da je gospa Adelajda izročila Gaden samostancem in ne njegovi cerkvi! Reci še enkrat: niti ene besede?«

»Noben! Toda, ko sem bil že v sedlu, je Havnsperk smeječ se stopil k meni in mi je izročil košček pergamenta...« Rimiger je potegnil majhen pergamenten

svitek iz kamilžole, sin pri tem je rekel: naš norec je zložil novo pesem, to odnesi svojemu očetu in ga pozdravi. Gospod Vace je hlastno pograbil pergament, vtem ko je Rimiger brundal: »Takšna neumnost! Za norčevske pesmi naj bi se brigali, ko gre za našo kožo!«

»Norec je škofov najljubši tovariš — vedeti mora za mnenje svojega gospoda, fant! Prisežem: v pesmi je nekaj!« Gospod Vace je strmel na svitek v svoji drhteči roki in se prijel za plešo na glavi. »Nekaj mora v pesmi biti — toda kdo naj mi prebere? Poslati bi jo moral naravnost k Hiltišalku v Melinji log! Toda ko bo prebral — kako naj mu zavežem jezik?«

»Havnsperk je dejal, da imaš štiri dobre prijatelje v Gadenu, ki so pač veščji branja!«

Osupel je pogledal gospod Vace svojega sina; potem je zmajal z glavo in odvil pergament. V lični pisavi je stala na njem vrsta za vrsto; toda gospod Vace je razumel samo eno: malo podobico v živih barvah, ki je bila narisana okoli prve érke. V vrhu smreke se je videlo gnezdo, ki so ga obletavali štirje beli gavrani; pri koreninah se je okoli drevesa gnetla kopica čudnih živali — rdeče so bile in lahko bi človek dejal, da so lisjaki; nad drevesom, v sinjem zraku, je plaval orel z razprostrtimi krili. Gospod Vace se je zasmeljal. »Pojdite!« je dejal. »Zdaj naj pade kocka kakor hočete! Krenil je navzgor proti veži.«

Bušen smeh je donel iz sobe in čul se je Zindelov glas: »Pazi se, Otloh, pater sedi pri tebi — ako se iznebiš še ene take, te bo kresnil z molitvico po kljunu, da te bo kar zasrbelot«

Slab učitelj. Nekje v južni Srbiji so se kmetje napili. Tedaj vstopi učitelj, navdušen apostol treznosti, pa prične kmetom govoriti o pogubnosti pijančevanja: »Pijan človek izgubi pamet. Celo žival je pametnejša kot pijanec. Če bi pred osla postavil škaf z vodo in škaf z žganjem, kaj mislite, katerega se bo lotil?« — »Onega z vodo,« pravi eden izmed pijancev. — »A zakaj?« z govorniškim poudarkom vpraša učitelj. — »Ker je osel!« mu odgovorijo vsi hkrati.

Blaga žena. Gašper: »Oh, moja rajna žena, to je bila blaga žena! Če je bila sirota še tako jezna, me ni pretepala nikdar drugače, nego z mehkim metlinim koncem.«

Ni razaljivo. Nek mož pride k sodniku in pravi: »Gospod sodnik! Sosed Bržon me je kruto razaljil. Rekel mi je, naj ga v r... pišem!« Sodnik: »To ni razaljivo! Saj vam tega ni treba storiti!« — Mož: »Tako, to torej ni razaljivo? Tedaj pa še vi mene v r... pišite!« reče in odide.

Poravnajte naročnino!

CITAJ »DOMOLJUB«

vpolklican koj po poroki k vojakom, se niti pogreba ni mogel udeležiti. Večni mir! — Fantovski odesk je zbral petdeset fantov. Imajo sestanke dvakrat tedensko. Le vztrajno naprejo! — Vsa znanec Mrgole sporoča, da sta z materjo srečno prispela v Ameriko ter želita vsem Domoljubovcem veselje božične praznike. Mi doma pa kličemo vesel božič vsem našim živčim v tujini!

Zagorje ob Savi. Pokopali smo ob veliki udeležbi ljudstva Jurija Cebina iz Zavin. Pokojni je za časa svojega 84 letnega življenja večkrat opravljal odgovorne službe v javnem življenju. Bil je večkrat občinski odbornik in dolga leta ključar podružne cerkve na Rovih, stalni naročnik našega časopisa in zaveden krščanski mož in oče. Vzgojil je celo vrsto otrok v strogem krščanskem duhu in njegove hčere so ugledne krščanske gospodinjice. Na posestvu mu gospodarja sin, ki dela v pravcu svojega očeta dalje. Dobremu očetu blag spomin! — Oni dan smo imeli dan dobrega tistha, ki je precej dobro uspel. Zal je slabo vreme nekoliko zmanjšalo udeležbo. — Krajevna organizacija Kmečke zveze je na svojem mesečnem sestanku razpravljala o cenah mleka in določila, naj bo za vse enolita cena 2 dia. — Pevski koncert v spomin 100 letnice Försterjevega rojstva je z vsestranskim zadovoljivim uspehom privedlo ukajenje pevskega društva. — Farna knjižnica je zopet pričela s svojim delom. Odprta je od 9 do 10 v sobi pred Ljudsko hranilnico in posojilnico v Zadržnem domu.

Stranje. Kaj takega pa v Stranah še nismo doživeli. Kakor za nauk, da so tudi pri nas mogoče razmere, kakršne vladajo narskije po svetu. Ljudje brez vere in brez vsakega srčnega čuta so v noči od 17. na 18. december vionili v našo župno cerkev. Pri glavnih vratih so poskušali, pa ni šlo. Zato so se spravili s krampi, ki so jih dobili v mrtvašnici pač zakristijska vrata in nato skozi zakristijo udri pred oltar. Vrata tabernaklja so odprli s krampom in iz tabernaklja pobrali vse sv. hostije in lunico od monstrance. Lotili so se tudi cerkvenih nabiralnikov. Tam so naredili več škode, kakor pa dobili denarja. Ker stoji cerkev na samoti, so svoje delo lahko nemoteno vršili. Orožniki so pridno na delu in preiskujejo to zadevo. Razbojniki so bili ali domačini ali pa od domačinov dobro poučeni.

Šmartno pri Tahovju. Zvedel sem, da je poročilo »Jutro« z dne 14. dec., da je pri občinskih volitvah dne 12. decembra zmagala lista JNS, češ da sem podpisani nosilec te liste član okrajnega odbora stranke JNS. Ker bi bila ta notica pri-

merna kvečjemu za 1. april, zato izjavljam, da nisem sedaj, nisem bil prej in nikdar nečem biti pristaš stranke JNS, temveč sem bil vedno zvest pristaš bivše SLS in sem sedaj pristaš JRZ in celo tajnik krajevne organizacije JRZ. Vsi odborniki in njih namestniki moje liste so pristaši JRZ. — Jeras Pavel, novoizvoljeni župan.

RADIO LJUBLJANA

od 23. do 30. decembra 1937.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13. Cas, spored, obvestila. 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas. vreme, poročila. spored, obvestila.

Četrtek, 23. dec.: 18 Klarinet solo, 18.40 Slovenci za Slovence, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zab. koticček, 20 Plošče, 20.10 Mladi Klara, 21 Radijski orkester, 22.15 Radijski orkester. — **Petek, 24. dec.:** 18 Zvonjenje, 18.10 Pojdimo v Betlehem, 18.30 Božič prihtaja, 19.30 Slovenski božič v davini, 19.50 Narodne božične pesmi, 20.35 V hlevu, božični prizor, 21.50 Mesija, oratorij, 22 Nagovor, 22.10 Radijski orkester, 23.15 Božične pesmi, 24 Prenos polnočnice. — **Sobota, 25. dec.:** 9 Božične pesmi, 9.45 Vevski govor, 10 Prenos cerkvene glasbe, 11 Otroška ura, 11.30 Božični koncert, 16 Božične pesmi, 17 Plošče, 17.30 Vojaška godba, 19 Prenos koncerta iz Silostinske kapele v Vatikano, 20 Na sveči dan, igra, 21 Božična glasba. — **Nedelja, 26. dec.:** 8 Citraški trio, 9 Cas, poročila, spored, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Vevski govor, 10 Magistri igrajo, 11 Otroška ura, 11.30 Koncert, 16 Veseli prizori, 16.40 Plošče, 17 Kmet. ura, 17.30 Kmečki trio, 19.30 Nac. ura, 19.50 Gallusovi zbori, 20.10 Ljudski običaji na Štefanovo, 20.30 Vesel večer, 22.15 Plošče. — **Ponedeljek, 27. dec.:** 18 Zdravstvena ura, 18.20 Plošče, 18.40 Umetnostni spomeniki, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Tamburaški orkester, 20.30 Plošče, 20.40 Pesmi in operni spevi, 21.20 Plošče, 21.30 Tamburaški orkester, 22.15 Prenos glasbe iz restav. »Emona«. — **Torek, 28. dec.:** 18 Klarinet solo, 18.40 Problemi demokratije, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zabavni zvočni tečnik, 20 Koncert. — **Sreda, 29. dec.:** 18 Mladinska ura, 18.40 O javnih zgradbah v okviru javnih del, 19.30 Nac. ura, 19.50 Šah, 20 Radijski orkester, 21 Prenos iz Turina.

Zagreb. Poročila se je v cerkvi Sv. Duha Nežika Kralj iz Celin pri Raki. Dolgo je že živela kot šivilja v Zagrebu in vedno jo je bilo videti pri sv. Roku ob nedeljah. Bog ji daje srečo! — Za lepe božične praznike bodo tudi naš misli splevali domov, kjer so prazniki najlepši. Za praznike želimo vsem znancem in prijateljem vse najboljše, zlasti onim iz naše fare. — J. Kostrevc.

Veservo. Po nalogu banske uprave je obiskal župno cerkev g. konservator dr. Fr. Stele. Ogledal si je, kako je izpeljana električna luč. Izrazil se je pohvalno. Posesniki v vasi Adergas nestrpno pričakujejo, kdaj bodo postavili v vsej vasi elektrovod in priključili hiše na omrežje. V pričetku novembra je bilo že malo zanimanja za elektriko. Ko se je odločilo pet posesnikov, da bodo takoj vzeli električno luč, je kmalu njihovemu zgledu sledilo še veliko drugih vaščanov. V nekaj tednih bo ogromna večina vaščanov imela svoje hiše opremljene z električno lučjo. Ta zgled Adergasa vpliva tudi na ostale vasi. V Praprotni Polici že mislijo, da bi prihodnje leto imeli električno luč.

Vrhnik. Mirno je v Gospodu zasopala najstarejša Vrhničanka Petkovek Polona, doma na Stari Vrhnik. Dne 4. januarja 1938 bi spolnila 95 let in je bila najstarejša prebivalka vse vrhniške občine. Naj v miru počiva njeno trudno telo, duša naj se pa raduje v Bogu. Zalujočim naše iskreno sožalje.

Verd. K večnemu počitku smo položili Marijo Čepon, soprogo mizarja in posesnika. Blaga pokojnica je bila vzor katoliških žena. Vse trpljenje je prenašala s mirno vdanostjo. Odgovorila je štiri otroke v katoliškem duhu, saj so vsi delovni člani Prosv. društva. Mnogostevilna učežba na zadnji poti je dokaz, kako zelo je bila priljubljena med ljudmi. Pevski zbor ji je zapel v slovo žalostinko. Želimo, naj ji Bog poplače vse njene žrive. Zalujočim rodbini naše iskreno sožalje.

Šmilber pri Novem mestu. V Gotni vasi si je nevarno poškodoval oko šestletni šolar Kukovec Milan. Zdravijo ga v Ljubljani. — V Stranški vasi pri Širajevih je gorelo. Ponoči se je raznel pepel, ki so ga spravili na podstrežje. Ogenj so pogasili domačini še preden so prihiteli gasilci. Da ni bilo na strehi snega, bi bil ogenj lahko postal za vso vas usoden. — Ko je drugod snežilo, je pri nas padel dež, da so vode zelo narasle in napravile mnogo škode. — Na Vel. Skrijancem so tatovi pri Turkovih odnesli tri kosi, enega petelina in več perila. Za tatovi ni sledu. — Med ve-

9.

Vrba je stal pred preiskovalnim sodnikom, ki je nervozno hodil po sobi, se majhen in neznan pred njim ustavljal, svedral svoj ozki kratki obradek, trzal z velikimi svetlimi očmi in šibil ustnice. Njegov okrogli, rdeči, zdravi obraz je razodeval nekaj radovednega in veselega.

Spčetka si ga je sodnik samo ogledoval, a sklonjeno glavo hedil okoli njega in se vtisih konaj zaznavno nasmehnil. Ciganu je bilo za enkrat vseeno, a že šest minut je v duhu pošiljal sodnika k vragu in postal nestrpen. Kako je vendar hodil ta človek okoli njega, kakor pajek se mu je videl, ki pride nevidne mreže in ga hoče zadaviti in uničiti še preden se bo ulegnil prav braniti.

Potem se je sodnik nenadoma ustavljal, dvignil glavo, se zažil prijazno v cigana in ga vprašal mirno in komaj slšno:

»Vi ste cigan Jovo Vrba?«

»Da, ta sem!«

Sodnik je spet umolknil.

Oglasila se je strojepiska, mala debelkaška z velikimi roženimi očali na krepkem židovskem nosu, rdečih las in oči. Izpraševala ga je, kje je rojen, kje domuje, kako se so pisali starši, kako žena in če je bil kaznovan. Ko ga je vprašala, če ima kaj premoženja, se je moral zasmejati.

»Cigani smo reveži, gospodinja.«

Med tem se je sodnik vvedel, hitel nekaj časa ovadbo in potem spet zvedavo opazoval cigana.

»Svetujem vam govoriti resnico. Če boste lagali, boste pač pljuvali v lastno škledo, to vam povem! Ne mislite, da se mi boste izmazali! Meni ne! Premalo vas je, čeprav ste, kakor vidim, prebrisan tišek, ki se mu ne more zlepa do živga!«

Sodnikov glas je postal nekoliko močnejši, a hladen in trd in Vrba je čutil, da spoituje tega človeka, ne, da so ga le... me bati in to spoznanje ga je jezilo, da bi najrjajši kar udaril. Namršil je obrvi in nekaj zagodnjalo.

Gusta Strniša.

Ogljarji

»Za se je mračilo. Zarja je krvavela nad gorami, zlati pasovi so se oklenili grčevja kakor veliki blesteči prstani, postajajoči vedno manjši so se zahtali ozko na nebu, dokler niso izginili.«

V kočii pa je pljučna sedela Vera in se skužala ostreši objema divjega Vrba, ki je takoj jel siliti vanjo.

Ko jo je stisnil z rokama, je zakričala na pomoč.

Tedaj je uvekdo ostro kriknil:

»V imenu zakona roke kvišku!«

Cigan je odrevenel, pogledal jezno okoli sebe kakor ujeta zver, zakrčkal z zobmi in dvignil roke.

»Zdaj pa z rokama v zraku sem! Najmanjši gib je tvoja smrt.« je reznil orožnik, medtem ko je njegov tovariš pripravil sklepnice.

Vrba se je vdal in se molče približal. Naslednji hip je že živ el vezi na rokah.

Ozrl se je na Vero. Stala je tam vsa razburjena in zardela, ter povešenih oči čakala, kaj se bo zgodilo.

»Izdajalkate je zarulil cigan, a že ga je orožnik lopnil po ustih, da se je opotekel.«

Vera sama ni vedela, kaj se bo zgodilo. Le to je vedela, da jo bodo osvobodili tega človeka, ki ji ni dal miru in ji je delal skrbi, saj ni mogla niti koraka napraviti več v gozd. Da ga bodo zgrabili orožniki se ji Jernej ni upal povedati, ker se je bal, da si bo v svoji tenkovestnosti še kaj očitala. Mislija je pač, da ga bodo morda pregnali ogljarji sami.

»Ponosna si lahko, da si nam pomagala dobiti tega človeka, ki je umoril hmeljniškega čuvaja in zavoljo katerega je preganjan ubogi Tonač.« je poudaril Jernej in ji pogledal globoko v oči.

Kakor bi jo nekaj presunilo je dvignila glavo in zardela ter se nasmehnila. Da zavoljo Tonača je to pač rada storila.

»Zakaj se jezite name, jezite se na sebe in na svoje zločine, saj bi brez teh ne bili tukaj in meni bi prihranili neprijetno delo, ki sem ga naposled vendarle vesel. Da, cigan Vrba, bomo videli, kdo bo zmagal!«

Mala sodnikova postava se je vrvavnala, pogled se je zapilil v Vrbo, ki je nehoti čutil, da bo najbrž klonil. In vendar ni maral, ni hotel. Zmagati je hotel, saj ga nihče ni videl, si je mislil in zato mu nihče ne more do kože.

Sodnik mu je hotel spočetka kar zadati silen udarec ter mu vse povedati, kar dokazuje njegovo krivdo. Misil si je, da ga bo to zmuzelo in omečalo. Ko pa je Vrbo natančneje opazoval, je spoznal, da bi bila to napačna taktika, kajti cigan bi se takoj oborožil in odbil vse, kar ga je obtěževalo. Zato je bilo bolje samo izpraševati ga.

»Toženi ste umora hmeljniškega čuvaja, požiaga Jernejeve kočie in divjega lova. Zagovarjajte selc je mrzko dejal sodnik.«

Vrba je prišel lagati, da se je vse kadilo. Sodnik ga ni ustavljal. Vse, kar je cigan povedal, je ukazal zapisati v zapisnik. Sam je ostal miren in tih, kakor bi ga sploh ne bilo poleg. Za ga je ujel na laži, a molčal je, prepričan, da se cigan sam zamota v protislova.

Vrba je tajil glede cigana, češ, da ne ve, kje taborijo in da ni res, da bi ga bili izključili iz svoje družbe. Sam je šel, ker je bil pošten človek, a oni so bili tatje. Glede čuvaja se je jel pridušati, kako mu morejo zdaj to krivdo obesiti, saj je vendar Tonač krivec, kar že čikavo vrabel na strehi. Tudi kočie ogljarja Jerneja on ni zapalil. Kako neki, če je bil tedaj v drugih hrilih in sam ni vedel, kdaj je prav za prav pogorela.

Ko je nehal, mu je zdravnik vse prečital, a podpisati, oziroma podkrižati se cigan ni hotel.

Sodnik ga ni silil:

»Gospodinja, zapisite, da se noče podkrižati in podpisite zapisnik!«

Potem je še nekaj časa Vrbo pridržal in si

sele dogodke pa štejejo posebno otroci božičnice na naših solah, kjer je bilo do zdaj obdarovanih nad sto otrok. Vsem dobrotnikom najlepša hvaležnica — Med prazniki ali nekoliko kasneje pa bodo vse uročitnice »Domoljuba« in vse njegove prijatelje obiskali naši fantje in dekleta in jim prinesli »Domoljubov« dar. Le ugrabite kakšen bo. Vsak bo nekaj dat in nekaj prejel in »Domoljub« bo še eno leto njegov družinski prijatelj.

Sv. Kuzigunda na Pohorju. V Gorenjih in Čreanji smo hvaležni banski upravi, ker nam je odobrila prošnje za dva vodovoda. Delo se je pričelo meseca avgusta. Zdjaj ima upanje za vodo že tretja, vas ki je vode tudi potrebna. — Z banovinsko cesto, ki se gradi iz Zreča, gre bolj počasi. Kdor se vidi, si ne more masiliti, kako težko vozimo v teh hribih in po tako slabih cestah, posebno letošnjo jesen, ko je vedno slabo vreme. — Letina je bila slaba. Toča nas je obiskala. Kruha imamo malo nekateri prav nič! Sedaj pa imamo veliko in dobrega. Kupci, pridite po njega!

Iz naših društev

Katoliška društva in vsi privatniki: plačajte sročke Prosvetnega društva v Pečaroveh. Za božič nas razveselite z denarnim nakazilom. Zrebanje bo neprekleno 31. decembra. Ne odlašajte. Dobitki so lepi.

Nova Stifca pri Gor. gradu. Fantovski odtsek našega društva je imel občni zbor, na katerem so fantje izvolili nov odbor. Fantje, pristopite k odtseku! Potrebna nam je čim večja izobrazba. Čim več bomo znali, tem več bomo veljali.

Cručce. Prosvetno društvo bo uprizorilo na Stefanovo ob 15 in pol 20 Jalenovo burko v treh dejanjih »Lesena peča«. Vsi vljudno vabljeni.

Sv. Helena. Na Stefanovo ob 3 popoldne bodo uprizorili člani prosv. društva sijajno komedijo »Charlyjeva tetka«. Gostujeta dva odlična igralca iz Ljubljane. Čisti dobiček bo šel v prid društvene knjižnice. Pridite!

Dobrušič. Naš fantovski odtsek se lepo razvija. Na Silvestrovo bodo naši fantje zopet nastopili z lepim sporedom. — Minuli teden je voda zopet zalila naso dolino. Z javno podporo smo začeli regulirati jarke, da bo voča lažje odtekala. Ponotod so si pomagali tudi s kulukom. Tudi prostovoljnega četa bo treba. Če hočemo preprečiti škodo, ki jo našim poljem tolikokrat dela voda. — V našo favo prihaja letos 210 »Domoljubov«. Lepo

števílo je to, vendar pa ne smemo odnehati prej, dokler »Domoljuba« ne bo naročila vsaka naša hiša. Decar, ki ga damo za dober časopis, ni proč vržen. Posebno one družine, ki imajo doraščajočo mladino, bi morale biti vse naročene na naš list. Novo leto začnimo z dobrim sklepom, da bomo kljub težkim časom poskrbeli, da bo prišlo v naše družine poštno branje, ki bo vzgajalo ljudi za dobre člane slovenske katoliške skupnosti.

Sv. Katarina v Topolu. Pozdravljamo sklep, da se razširi naša zasilna enorazredna šola v redno dvorazrednico. Saj imamo nad 90 šolarjev, ki jih je doslej poučeval polnih 29 let naš dober gospod župnik. Mislimo, da imamo tudi mi, ki živimo v oddaljenejših krajih, pravico do one mere izobrazbe, kakor jo uživajo otroci ob velikih cestah.

Podbrezje. Prosvetno društvo ponovi na aplošno željo na Stefanovo ob 3 popoldne v gasilski dvorani kpo Medvedovo igro »Za pravdo in srce«. Vabljeni.

Velike Lašče. Prosvetno društvo uprizori na dan sv. Stefana ob 3 popoldne igro »Stari in mladi«. Vabljeni!

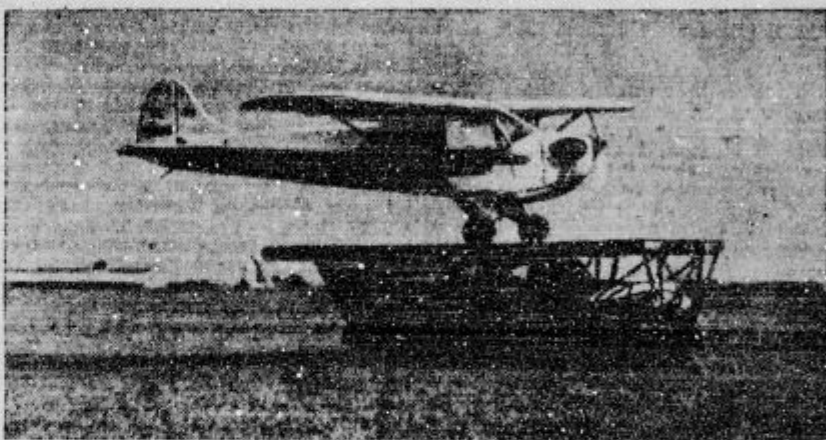
Boštanj. Odkar imamo Prosvetni dom, je zavzelo prosvetno življenje zelo lep razmah. Komaj sta se ustanovila fantovski odtsek in dekliški krožek, so že za praznik Zedinjenja pokazali, kaj so se naučili v teku dobrega meseca. Program je bil

zelo dobro sestavljen. — Od 5. do 8. decembra so bile duhovne vaje za dekleta. V Mar. družbo je na novo pristopilo 26 deklet. — Dne 8. dec. smo lepo proslavili 35 letnico Marijine družbe, v katero je bilo od ustanovitve pa do sedaj sprejetih 532 deklet. — Privedli bomo tudi »božičnice« z obdarovanjem najsiromašnejših otrok. — Dne 10. dec. je umrl član prosvet. društva in fantovskega odtseka Jože Novšak, bil je komaj 18 let star. Zelo pridno je deloval pri prosveti. Kako zelo je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Ko je ležal na mrtvaški postelji, so mu držali častno stražo člani fantovskega odtseka v krojih. Pri pogrebu je igrala godba. Na pokopališču sta se poslovila od njega dva govornika. Pravijo, da tako lepega pogreba še nismo videli v tem kraju.

Sostra. Skupina krščanske delavske mladine bo 25. decembra ob ¼ 4 popoldne v društvenem domu v Sostrem uprizorila dramo »Hlapec Jernej in njegova pravica«. — Vljudno vabljeni!

Rakek. Katoliško prosvetno društvo uprizori v dneih 25. in 26. decembra ter 1. in 2. januarja, vsakokrat ob ¼ 4 E. Gregorinovo božično igro »Kralj s nebec«.

Trebnje. Šolska mladina je imela 12. decembra po končani maši lepo božičnico. — Zahvala tanu dr. Natlačenu ter drugim dobrotnikom, kateri so prispevali z darovi za našo mladino. — Popoldne

Zrakoplov lahko pristane na strehi avtomobila in s strehe tudi odleti. Seveda je vse to v Ameriki.

ga ogledoval. Naposled je ukazal pazniku, naj ga odvede v preiskovalni zapor.

In tako je Vrba romal kar trikrat pred prelovalnega sodnika, ki se ni prav nič naveličal izpraševanja, vzel vsakič nov zapisnik, primerjal izpovedava s staro izpovedjo in se včasih zamehnil.

Ko pa je ukazal četrtič privedi cigana, je prišel namesto njega preplašeni ječar, ki je povedal, da je cigan ušel čez 5 metrov visoki zid, ki obkroža jetniški vrt, da so bile v zidu plitve udrtine, ki jih je cigan sam naredil ko se je rešil iz ječe tako, da je iz svoje železne postelje izdri železni drog, z njim odtrgal mrežo na oknu ter se rešil.

Sodnik je takoj javil slučaj orožnikom, a Vrba je bil tedaj že na varnem.

Da je prišel cigan pod ključ, so je najbolj razveselil Tonač, ki je bil prepričan, da se bo zdaj kmalu izkazala njegova nedolžnost in bo spet lahko hodil brezskrbno okoli ter šel med ljudi, ki se jih je moral doslej izogibati. Da, enkrat je še celo ališal, da bi ga hmeljniški graščak, ki je ljubil pogumne in drzne fante, morda vzel še za čuvaja, če bi se res izkazala njegova nedolžnost.

In pri spominu na vse to so vstajale v Tonačovi duši same lepe slike, saj je bil vendar mlad in nič še ni imel od življenja.

Spomnil se je na Jerušovo Vero, ki je zdaj služila v dolini pri gospodarjevih. Kadar je bila sončna nedelja, je rada pohitela popoldne na hrib k staremu, saj jih je tako rada imela. In tudi mlajšim bratcem in sestricam je prinesla kako malekoto, ki si jo je pritrkala od ust. Da, res dobro dekle je bila.

Spomnil se je, kako jo je nekega nedeljskega popoldne počakal, samo da je spet lahko govoril z njo. In videl jo je spet, kako je stala pred domačo kočjo vsa obžaljena od sonca, mlada in mila, da mu je zaigralo srce v praših in bi jo naj-

rajši objel ter jo dvignil in zavriskal, da bi se razleglo čez dol in plan.

In takrat je do dobra spoznal, da nosi do nje v sebi tajno čustvo ljubezni, ki si je doslej ni hotel priznati, pa se je kar nepričakovano vtihotapila vanj.

In že si je v svoji tenkočutnosti očitil, da bi ne smel misliti na njo, da mora takoj pozabiti na njen ljubki obraz, saj je samo bedni divji lovec, ki nima kam bi glavo naslonil.

Pa mu je zablebela v spominu podoba cigana Vrbe. Da, saj je vendar samo ta kriv vse njegove nesreče in Vrbe je zdaj v ječi. Pogum mora imeti, lahko da se zdaj vse pojasni. Upaš mora do kraja. Morda res dokaže njegovo nedolžnost in svoboden bo, ter bo skušal dobiti službo lovskega čuvaja in se poročiti.

Kako je tedaj srečen pospremil mladenko. Hotel ji je povedati, da mu je všeč, a spomnil se je, da je vse to prehitro, da si lahko s tem vse pokvari. Bal se je, da bi je ne užalil, če bi se ji nenadoma razodel.

Tonač pač ni vedel, da se je tudi Vera zagledala vanj, saj se ji je vedno bolj valjevala njegova slika, ki se je jo spodobna bala, saj se ji je zdel spomin na moškega nekaj grešnega. Skušala je divjega lovca izbrisati iz svojih misli, toda čim bolj se je trudila, tem jasnejšo sliko si je sama ustvarjala o njem, kakor bi brisala papirnat odlepnicke, ki nam šele potem ko jih brišemo, pokažejo resnično podobo.

In ko je šel z njo Tonač, je bila zelo sročna. A znala je skrivati svoja čustva, čeprav je bila še nezkušena. Bila je pač ženska, ki ji je marsikaj, kar moški smatrajo za izkustvo, je prirojeno.

Pod hribom, kjer sta se morala posloviti, je deklica pod grmom našla nekaj vijolice in jih vesela odtrgala. Rada bi jih dala fantu, pa ni skoraž ni upala.

Pa jo je Tonač sam opozoril in jo ljubečo zaprosil:

»Ali ne boš meni žrtvovala nobene cvetke? Tako rad bi imel spomin od tebe, spomin na to lepo nedeljo, ko sem s teboj sam v tej božji prirodi.«

Zardela je in mu zataknila v gumbnico tri vijolice:

»Ali veš, kaj pomenijo?«

»Ne, ne vem,« odvrne lovec.

»Vero v samega sebe, upanje v uspeh in boljšo bodočnost in ljubezen do Boga in do bližnjega,« je dihnil iz deklice, ki se je nato zasukala na petah in notela hitro oditi, da bi skrila svojo zadrego.

»Ha, ha, ha!« se je tedaj začel hripav glas. Oba sta se preplašena ozrla.

Izza gostega grmičja se stopil Vrba ves raztrgan in zanemarjen. Režal se je:

»Da, da, ljubezen naznanjajo tiste tvoje vijolice, saj vem, da me imaš rad!«

Tonač je prebledel kakor zid. Skočil je v cigana. Vedel je, da je bil Vrba močan, tudi on je iz dneva v dan postajal silnejši. Priroda ga je utrdila in zavedal se je svoje sile. Pograbil je Vrbo, ki je bil vsled stradanja oslabljen in ga treščil ob tla. Hotel ga je pretepati. Ko pa se je ozrl v njegove zlobne oči, ga je kar zaskalelo. Sunil ga je, da se je prevanil in ga pustil, ter samo zarentašil nad njim:

»Torej si se spet umaknil roki pravice in spet bom nosil še dalje tvoj greh na svojih ramah, čeprav sem nedolžen? Ubil bi te!«

»Le, kakor si ubil čuvaj!« je cigan nesramno zakričal in hotel pobegniti.

Tonač je zaškrtal z zobmi. Pograbila ga je besnost. Zaletel se je v cigana in ga podrl ter jel udrihati po njem.

Priskočila je Vera.

»Nehaj, ubil ga boš!«

Vstal je, postavil cigana na nogo in ga brenil:

»Pojdi! Glej pa, da mi ne prideš pred oči, steer ti bo slaba predla, kajti povsed no bo nje, da bi te branila.«

pa je imel zdravnika dr. Dereani predavanje o prehrani in vzgoji otrok. — Tudi naš g. dekan je razložil materam krščanska načela o materinstvu, kar je zelo važno za današnjo življenje žene.

Stara Loka. V Cragrobu bodo na božični praznik ob 6 zj. tri maše. Na praznik sv. Štefana bo v dekanijski cerkvi ob 9 slovesno opravilo z darovanjem. — Popolno ob pol 11 urih bo v Prosvetnem domu krasna ljudska spevoigr v 5. dejanjih »Materin blagoslov«. Stara Loka vabi vse okolico, zlasti še mešane, da pridejo v staroško dom, zvečer bomo pa obisk vrtilj. — Na Silvestrov večer bodo najbrž študentje pripravili komedijo v 3. dejanjih »Čvrček za pečec».

19. Prosvetno društvo priredi božičnico, ki bo v petek zvečer v dvorani. Videli boste igre v dveh dejanjih »Nova zapoved«, telovadne točke, petje božičnih pesmi ter zaobljubo društvene mladine ob novem društvenem praporu. Najprej obhajajte sv. večer doma po družinah, nato pa pridite v dvorano, ki bo zakurjena in odprta od 8 dalje do odhoda k polnočnici. Božičnica se prične okrog 9.

Ljudske igre: »Tlačanci«, »Crna ženica«, »Za grunc in »Carski selk naročajte na naslov: Ivan Redenšek, Domžale.

Sodražica. Dne 19. dec. je imela naša Kmečka zveza zborovanje, katerega so se udeležili člani in prijatelji v zelo velikem številu. Govornikoma smo hvaležni za njuna izvajenja in želimo, da bi se še večkrat tako domache razgovorili o naših strokovnih zadevah. Po zborovanju je takoj pristopilo nad 30 novih članov. Vse imete, ki pa še niso vključeni v Kmečki zvezi, vabimo, da pristopijo čimprej, da tako z združenimi močmi zahtevamo svoje kmečke pravice.

NAZNANILO

Darovalne vaje v Domu Device Mogočne bodo za dekleta od 20. do 30. decembra, za žene od 30. jan. do 3. febr. Pričetek prvi dan ob 8 zvečer, skipej zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 100 din. Prijavite se na predstojništvo Lichtenhurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

Sejmi

Gov. in kram. Radeče pri Zidancem mostu, kram. na Vrhniki 28. XII.; živ. in kram. Dob pri Kamniku 29. XII.; živ. in kram. Mirna peč in živ. Rakek 31. XII.; živ. in kram. Kočevje in Zagorje ob Savi.

Cigan je odšel v lea. Tonač je ostal v Vero sam. Spet mu je dvom legel v srce in trpko je dejal: »Moje upanje je znova pokopano! Mladenka ga je tolažila: »Ne smeš obupati! Čula sem, da je tedaj, ko je človek najbolj nesrečen, pomoč najbližja. Potlačaj se in ostani močan, pa boš videl, da bo enkrat bolje tudi zate!»

Ko sta se poslovila, je čutil, da ji je roka lahno trepetala in da so ji blestele solze v očeh. Kako hvaležen ji je bil za njeno sočutje in koliko ljubezni je bral v tem otočenem, milem pogledu. Vera je odšla sama v dolino, a on se je na potil spet višje v svoje planine. Kar zaželel si je, da bi še enkrat našel na Vrbo, ki se bo zdaj pač tudi sam skrivaj pred pravico.

Potem ga je kar obšla predrzna misel: »Čemu čakati na orožnike in odlašati? Vrbo poiščem sam in ga tiram pred sodnike. Naj zapro tudi mene, če hoče, a tudi on bo z menoj in nedolžnost se bo dokazala!»

Ko je šel dalje v brab, mu je ta misel vliha spet mir. Zatrudno je sklenil, da izvede ta svoj plan.

II. DEL.

Kake štiri ure oddaljeno od Jeriševe koče je živel v zapuščenih kolibi med pustim skalovjem star možiček, ki so ga kmetje krstili za puščavnikar Jošta. Možiček je bil čudak. Nekateri so trdili, da je učen človek, ker zna prerokovati in ljudem povedati vse, kar se bo z njimi zgodilo. Drugi so ga smatrali za norca. Tretji so trdili, da je v zvezi s samim rogam, da je študiral in se potem zvezel z vragom in mu zapisal dušo, da zdaj navidezno samotari v hribih, a v resnici se vozi na Klek s čarovnicami, ki prihajajo k njemu. Le nekateri so trdili, da je mož naveličan življenja in njegovih borb ter je zato prišel v to samoto, kjer moli in se post.

P I S A N O P O L J E

Babuška

(Po ruski legendi.)

Tisto noč je v Betlehemu prišlo na svet božje Dete. Nekje daleč od Njegovoga rojstnega kraja je sedela pri ognjaku v svoji kočici neka stara žena, ki ji je bilo ime Babuška. Zunaj je veter vrtilžil snežinke in žvižgal skozi dimnik, a Babuška je zaradi tega le še svetleje gorel ogenj v peči.

»Kako sem vesela, da sem lahko na toplem v svoji hišici!« je rekla, ko je držala roke nad žarkim plamenom.

Isnena da pa je zaslišala glasno trkanje na duri. Odprla je vrata in v svitu sveče zagledala tri stare može, ki so stali v snegu zunaj. Brade so jim bile bele kakor sneg in tako dolgo, da so jim segale do tal. Oči so so jim prijazen leskale in naročja so jim bila polna raznih dragocennih reči — skateli z dragulji, prijetno dišečimi olji in mazili.

»Od daleč smo dopotovali, Babuška,« so ji govorili, »in se ustavili pri tebi, da bi ti povedali, da se je nočjo v Betlehemu rodilo kraljevsko Dete. Prišlo je, da bo vladalo svet in ušilo ljudi ljubezni in rešnice. Nesemo mu darove. Pojdi z nami, Babuška!»

Babuška se je ozrla na sneženi metelj zunaj, pa spet na svojo prijetno zakurjeno izbo in praktajni ogenj. »Prepozno je, da bi šla z vami, dobri može,« je odgovorila, »sprehladno je zunaj. Stopila je nazaj v hišo in zaprla duri za seboj. Starci so brez nje odvrinili dalje proti Betlehemu. Babuška je sedla nazaj k ognjaku in zibala. In misli so ji romale k božjemu Detetu, kajli ljubila je vse otroke.

»Jutri pojdem in Ga poiščem,« je rekla sama pri sebi, »jutri, ko bo svetlo, in tudi darov Mu poneseš s seboj.«

Ko se je zdanilo, se je Babuška res oblekla v svoj dolgi stari plašč, vzela palico v roke in napolnila košaro s raznimi lepimi rečmi, ki jih imajo otroci tako radi; z zlatimi oblami, lesenimi igračkami in srebrnimi nitkami, pa se odpravila na pot, da bi našla dete Jezusa.

Alli, joj! Babuška je bila pozabila vprašati tiste tri može, kje je pot v Betlehem, a oni so

ponoči prišli že tako daleč, da jih nikakor ni mogla dohiteti. Hitela je in tekla, čez dno in strni, skozi mesto in vas, in vpraševala vsakogar, kogarkoli je srečala: »Dete božje grem iskati. Kje nekl leži? Lepe igrčke imam s seboj zaradi Njega.«

Toda nihče ji ni mogel povedati poti in vsakdo ji je rekel: »Le naprej, Babuška, kar naprej! In tako je potovala dalje in dalje, teden za tednom, leto za letom — a nikjer ni mogla najti deteta Jezusa.

Stara Babuška baje še danes roma po svetu in išče Otrko božjega. Na sveti večer, ko otroci že trdo spe, prisopiha nalahno preko sneženih poljan, oblečena v svoj dolgi plašč in o polno košaro igračk v roki. Rahtno potrka s svojo palico na duri, stopi v hišo in posveti s svojo spletim otrokom teli pred oči.

»Ali je tukaj?« vprašuje. Je dete Jezus tukaj?« In vsakokrat se žalostno obrne proč in zaostoka: »Le naprej, kar naprej! Preden pa oddide iz hiše, vzame iz košare kako igračo in jo položi otroku na blazino. »Zaradi Njega,« pravi tiho in spet odhiti in roma dalje leto za letom, da bi našla drago Dete božje.

DROBTINE

Študenti in hitlerjanski Nemčiji se morajo vladnim predpisom prav tako pokoravati, kakor ostali ljudje. V Heidelbergu so prvič nosili predpisano študentsko suktnjo. Je sive barve s temnosivimi gumbi. Nadalje odreja drug predpis, da je dvojeb med dijaki obvezen. Študenti so dobili poseben »častni kodeks«, iz katerega imajo posnemati, kdaj morajo svojo čast braniti z mečem v roki. Vlada je namreč mnenja, da bo z drobojem vzgojila viteški rod izobrazstva in dvignila dijaštvo na višino nekdanjih »buršev«. O du alte Burschenherrlichkeit!

Križ je preganjal. Holandski list »Maasbode« poroča sledeč dogodek iz nemške Westfalije: V mestu Soest je narodnosocialistični župan ukazal, da morajo odstraniti iz šolskih poslopjij vsa razpela in jih pometati v jez v dolini Möhne. Za to je dočel poseben dan. Dan

Zunaj je počasi udarjal dož in sivec uspeval, da je dremajoč kimal poleg mize.

Nenadoma so se vrata odprla na stečaj, no da bi kdo potrkal ali spregovoril.

Puščavec se je začuden okrenil. Njegove oči so se vprašujoče ozrle v prisleca, ki je vstopil moker ko miš in jezno mahal z rokama. Nekaj časa sta ni stala stolec in prislec molče nasproti. Prihajaj se bil — Vrba.

Jošt ga je gledal dolgo časa nepremično. Zavedal se je svoje magnetične sile in ni se bal, čeprav ga je pred ciganom nekaj zadrževal, kakor bi zasutil pretečo nevarnost.

Cigan ga je narahli: »Ne zijaj tako vame! Menda si res čarovnik, saj prekašaj s svojim prerokovanjem vsako ciganko. Prerokoval si tisti stari baburi, tisti ciganki, ki me je premotila s svojim denarjem, ki ga je menda nekje ukradla. Jaz je nisem maral, a vzal sem jo, ker je bila bogata. Zdaj prerokuj tudi meni, sicer bo po tebit!»

Cigan je kričal, vendar se mu je glas komaj zaznavno tresel, saj je imel tih strah pred tem samotarjem.

Jošt se je nasmehnil, se zazrl v Vrbo in pogledal skozi linico v kolibi. Njegov nasmeh je bil otroško nedolžen in vesel. Znova je prišel štiti v knjigi.

»Kaj se potvarjaš, prični vendar te rentališ eigen.

Jošt je zbral svoje misli. Vrba je postajal vedno bolj neuprten. Hotel se je otresti vplivu, ki ga je imel stolec nanj. Ker ni vedel, kaj stori, je silvilka pograbil in ga dvignil v zrak, da je zasepetal kot negodno dete in zajavkal.

Cigan ga je postavil nazaj na tla, lajal vpliv je popustil.

Jošt je vedel, da je trenutno premagan. Spet se je zagledal v ciganeve oči, strmeč v njegov nosni koren si je šepetal, da mora ostati sitnejši in močnejši kot človek, ki je ured njim. S po-

Nihče ne ve, kdo je imel prav. Res pa je, da je sivček marsikomu mnogo uganil o bodočnosti ter zato postal slaven. Stojč pred velikimi črnimi bukvami je opazoval vsakega dočleca a svojimi lazurnimi, skoraj prosojnimi očmi, bela, dolga brada mu je nalahno podhrtevala, razoran, okrogel kmetiški obraz brez plemenitejših potez je zrl radovedno in mirno, ko je pravil o bodočnosti in gledal v datjavo.

Zanimivo je tudi, da je govoril rad o ljudeh, ki jih ni nikoli videl. Zamislil se je in opisoval ter očrtal človeka, za katerega si ga vprašal. Opisal ti ga je tako, kot bi stal dotičnik pred njim, le da si mu od dotičnika prinesel kos blaga, morda staro srajco ali robec, ali kar že. Tudi o tem je govedal bodočnost in marsikoga razkrinkal za svetoblinca in hinavca ter si nakopal nasprotnike. Koliko je bilo v njegovem pripovedovanju resnice, pač nihče ne ve, saj ga je ljudska domišljija dvignila na svejniški prestol, ki ga možiček pač ni zaslužil, saj je mnogo tudi lagal, a sicer je bil dobrčina.

Pa tudi sicer so ga poznali kot dobrodelelnika. Od ljudi je sicer jemal darila, a nikomur ni ničesar računal. Kogar je spoznal za siromaka, ga je še sam obdaril in ga narahli, češ, naj si sam privoščil, ker ima on pač za sebe dovolj. Koliko darovanega si je privoščil sam, tudi nihče ni videl, ne vedel. Res pa je, da so ljudje, ki so živeli nekaj nižje v dolini, trdili, da so čisto videli pri njem siromake, ki so se mastili z dobrim jelom, dočim je on sedel pred kočo s kosom ovesnjaka in ga drobil tudi pitecam, ki so mu sedale na rame in glavje ter veselo cvrlokale. Da prosjaki niso o njem govorili, je poskrbel sam, ker jim je zabilil, da ne bo sprejel ne pogostil nobenega od tistih, ki bodo o njem kaj pripovedovali ali ga hvallili.

Nekoga dne je imel Jošt neljubega gosta. Bil je dočeven pust dan. Starec je sameval v svoji kolibi ter čital iz debele knjige.

poprej se je slučajno sam vozil v imenovani dolini, ko nenadoma odpove avtomobilova zavora in zdrvi voz z županovim vred v vodo. Kljub takojšnji pomoči so našli županovo truplo šele čez tri dni s polomljenimi rokani.

Radio-zvočniki že davno znani. Afriška plemena imajo že stoletja svoj radio. Na ogromne daljave sporočajo novice in navodila potom posebnih bobnov. Raziskovalci afriških predelov pripovedujejo, da so spet in spet čuli iz neznanih daljav zamoško bobnenje, potom katerega se je eno plemo pogovarjalo z drugim. Na avstralskih otokih pa se poslužujejo debelih izdolbenih hlobov, ki jih uravnajo v določeno smer in v določnem kotu. Poročevalec sede v hlobovo notranjščino in njegov močno ojačeni glas grmi po 100 kilometrov naokoli, kliče na boj, poziva k slavnosti, poroča novice i. dr.

Deček, ki venomer raste. V Newyorku je bil pred leti ucluzben na nekem igrišču deček, da je pobiral krogle. Nekoč ga je nek igralec zadel naravnost v glavo, da se je deček nezavesten zgrudil na tla. Spet se je osvestil, a bolečine je odslej čutil v vseh sklepih. Njegovo telo pa je začelo vidno rasti in raste še danes, četudi je star že 30 let. Za poskočbo je dobil odškodnine okrog 100.000 šilingov. S to veoto se lahko preživlja, hupati pa ima že ponudbe raznih cirkusov, naj bi se za denar kazal ljudem.

Budimpešta, slikovito glavno mesto ogrske dežele, nas vabi. Posebno evčanega eprejema bo deležen naš, bogato okrašen poseben vlak. Prijavite se takoj k našemu skupnemu potovanju, ki ga priredimo od 25. do 30. maja 1938. Cena nizka. Plašilo v obrokih. Pojasnila brezplačno za Tujsko-prometne inšpektorje Kluba Esperantistov, Ljubljana, Dvořakova ulica 8.

Katliški radio v Belgiji. Belgijska katoliška zveza radijskih poslušalcev ima okrog 800.000 članov, ki odločajo o programu raznih postaj. Krogi te organizacije so zelo pridno na delu in ne zamude nobene prilike, ki bi lahko služila pospeševanju katoliške radiofonije. Tako je ta zveza razpisala zdaj nagrado za najboljši katoliško zvočno igro v znesku 5000 belgijskih frankov. To je za 20 minutno delo kaj lepa nagrada.

Zaradi lobanje se kregajo. Leta 1898 je napovedal zamorski sultan Makaua vojno nemški državi. Nemčija je poslala v boj svoje kolonialne

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvia.

POMAGA pri arteriosklerozii in hemoroidih.

POLAJSUJE muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.

UBLAZUJE bolečine pri mesečnem perilu in meni.

ODSTRANJUJE motnje pri debelenju in napravi vitko.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Reg. št. br. 19.830/480

žete in sultanovo vojsko potokljala, sultan sam je v bitki padel in so mu nemški vojaki odrezali glavo, truplo pa vrnilo zamorcem. Celih 20 let so se zamorci potegovali za to, da bi jim izročili Nemci lobanjo padlega sultana. Po svetov. vojni so Nemci morali Angliji lobanjo vrniti in to so storili tako, da so poslali iz berlinskega muzeja v London kar tri lobanje, od katerih pa po mnenju zamorcev nobena ni prava. Tako zamorci še vedno pošiljajo deputacije k Angležem, naj vrnejo numificirano g.ivo njihovega sultana, in Angleži njihove želje pri najboljši volji ne morejo izpolniti.

Za dan 550, plačljivih v mesečnih obrokih po din 110, se lahko udeležite 6-dnevnega potovanja v Budimpešto. Upoštevana je vožnja s posebnim brzovlakom, prevoz v hotele, prenočišče, zajtrk, kolektivni pomni list, vizum in vodstvo. Zahtevajte brezplačna pojasnila od Tujsko-prometne sekcije Kluba Esperantistov, Ljubljana, Dvořakova ul. 8.

Enonadstropen brzovlak so zgradili v Nemčiji. Njegova posebnost je, da peha lokomotiva vozove pred seboj. Vlak ima samo en vagon, ki ima 300 sedežev. Dolg je vagon domala 50 metrov, visok nad 4 metre in 71.000 kg težak. Prostore grejejo s toplim zrakom, ki teče po kanalih. Razsvetljava je električna. Njegova zanimivost je še, da je

zgrajen na eno nadstropje, kjer so prav tako komodni sedeži za potnike. Vlak razvije v uri hitrost 120 km in vozi med Hamburgom in Büchenerjem.

Prve naše železnice. Leta 1844 je prisopihal prvi vlak iz Murske doline v Gradec, odkoder je odšel potem leta 1846 prvič dalje do Celja. Dne 13. julija 1843 je potem sledila prva trasacija v Ljubljani. Progo od Celja proti jugu so začeli graditi prav za prav šele l. 1845, od Ljubljane pa je vozil prvi slavnostni otvoritveni vlak l. 1849, naprej do Trsta pa l. 1857. Stransko progo od St. Petra na Krasu proti Rebi so otvorili l. 1873, od Zidanega mosta proti Zagrebu pa l. 1862. L. 1858 je država pri svojih finančnih težavah prodala južno železnico francoski delniški družbi, od katere so si po svetovni vojni nasledstvene države pridržale pravico do odkupa vsaka za svoj del proge. Proti koncu 19. stoletja se je potem zgradila večina ostalih železniških zvez na slovenskem ozemlju, in sicer nekatere kot državne, druge kot deželne železnice ali pa tudi z zasebnim kapitalom.

Naročate Slovenski dom!

nosno dvignjeno glavo je stopil pred Vrbo, vsa njegova sila se je zbrala trenutno v njegovih očeh, ki so kar zasijale. Prijel je cigana za roko in nejevoljno odkimel.

»Prišede že zlodeti stari! Kaj me držiš kakor na ražnju? Prišel sem, da mi poveš kaj lepega, kaj novega o vseh bodočnosti!«

Jošt je hladno dejal:
»Tisti si, ki sem že čakal dolge dneve in noči. Krivico si storil svoji ženi. Vrane vidim, ki se spreletavajo nad samotnim grobom. Divja poljana leži tam mrtva in sovražna. Oh reki je gomila in v nji leži tvoja umorjena starka.«

»Zakaj je bila tako ljubosumna, vranč stari?«
»Vsaka ljubezen je ljubosumna, čeprav je včasih tudi smešna kakor je bila ljubezen tvoje sive starke. Bedna sirota pač ni znala ločiti v sebi čustva, saj bi ti bila lahko mati in te ljubila kot sina, pa ti je hotela biti žena in se je sama upropastila. Toda ubiti je nisi imel pravice, ljubila te je. In če bi te tudi sovražila! Niti nad svojim življenjem nimaš pravice, še manj pa nad tujim! Drugi je, ki sodi in bo sodil, a mi ne smemo nikomur niti lasu skriviti, saj se krivica desetero maščuje.«

»Ne omenjaj babel! Da bi te besel! Zavoljo nje me je celo vest pekla, čeprav mi je bila v nadlego, saj je bila vedno za menoj kakor senca in če sem se le premaknil, sem moral poslušati njeno jadikovanje in tenče.«

»Morilec!«
Starce je vrgel besedo. Majhen in neznan je stal pred njim, a oči so mu kar žarele.

Vrba se je po mašče sključil in stegnil roke hoteč zgrabiti samotarja za vrat.

Sivec je obstal nepremičen. Kakor bi hotel preskušati svojo notranjo silo, se ni niti zganil in je le stremel v ciganove oči. Roke, ki so kakor grabežljivi kremplji segale po njem, je prezrl in ni niti trenil z očesom, ko se je žilava desnica že skoraj dotaknila njegovega vratu.

Vrba je odnehal.

Jošt se je spet mirno nasmehnil.

Vrba je divje udaril s pestjo po mizi:

»In vendar boš povedal vse, kar veš! Vem, da veš vse, zato pripoveduj, govori mi o moji bodočnosti, ker vem, da bo lepša kot preteklost in sedanost.«

Starce je zamodroval:

»Preko preteklosti gre prva pot v sedanost, a iz sedanosti vodi šele v nejasno bodočnost! Bodočnost se pač odkrije šele počasi v zrcalu preteklosti in v živi sedanosti, kajti bodočnost je mrtva sedanost in preteklost, ki sta most do naše lastne bodočnosti! To menda vendar razumeš?«

Vrba je molčal.

Sivec je spet prišel:

»Zakaj si umoril svojo ženo?«

Vrba je zdaj samo skomizgnil z ramama, a Jošt je neumljeno nadaljeval:

»Vidim lepega, čvrstega mladega kodrolasca, vitkega kot jelka ponosnega, zarjavelega obraza, rdečastorjavih oči. Ki veselo zro v svet in so polne upanja in življenja. Skozi jelkov gozd gre s puško na rami in živiža poskočno popevko.«

Daleč pred njim vidim v hosti pod zeleno strmino ciganski tabor. V taboru zrem ciganko Katarino, mlado temnolasko, ki sanja o njem, igra na svojo harfo in je vsa zamišljena in žalostna. Samo enkrat je videla mladeniča, pa ga je vzljubila. In on jo je srečal samo enkrat, pa se je zagledal vanjo. Sklenil jo je poročiti. Pregovoril jo je, da je bila pripravljena oditi k njegovi materi, ki bi jo oskrbela z vsem potrebnim ter jo spremenila v dostojno moževsko dekle.

Pa si ti lažil za njo, čeprav si vedel, da te ne mara. Neke noči si jo napadel na samem kakor zver. Vsega te je obgrizla in te tolkla, kolikor te je je mogla. Zato si se sklenil maščevati nad njegovim ljubljencem.«

»To ti je nekdo natvezel, tega ne veš ti sam!«
Cigan je divje zakričal v starca, ki je prebledel, saj ni hotel lagati, zato je molčal.

Nato je spet zbrun v svojih mislih nadaljeval:

»Vidim ga, ko gre skozi gozd proti ciganskemu taboru, a ti hitiš za njim. Hladnokrvno kakor vola ga zahrbtno ubiješ z gorjačo.«

Katarina žuje njegov zadnji kile, njeno srce ga sliši, svoj srce sliši več kot uho, ker vidi in čuti vse naenkrat! Že hiti po stazi. A ti zbežiš, ti Kajni, ti sin zlobe samete!

»Zadavim te, da zadavim te! Je hripav cigan, vendar je poslušal siveca, ko je nadaljeval:

»Mladenka je skoraj ob pamet. Le počasi se pomiri. Ti pa sam raztrošiš vest, da si opazil Tonača v bližini, da si dobro videl, kako je lopnil po čuvaju in ga ubil, češ, da je bil manj jezen, ker ga je vedno zasledoval zavoljo nastavljenih zanj. In tako si ubil mladeniču njegovo srečo, njegovo svobodo, njegovo mladost!«

Vrba si naši ušesa, obraz mu blede, znoji se mu čelo ko križi.

»Nehaj hudič stari, to je več ko preveč!«

Starce pa nadaljuje. Kakor bi užival v tem trganju ran mu je, oči so vesele, čeprav kar žare:

»In zdaj zažgeš kofo in se zabavaš v svoji zlobi, uživaš, ker si znetil bajto siromanišemu ogljarju. Ha, ha, ha! A zdaj bodočnost, da tvojo bodočnost!«

Jošt je trenutno umolknil. Čelo se mu je nagubilo, obraz je dobil nekaj mrtvaško belega, sluzastega. Potem je počasi začel:

»Kam pa, kam, ti ciganski junak? Mlad fant te žene na vrvi, hm, menda je prav tisti, ki si ga po nedolžnem obsodil, Toda ne vidim mu v obraz. Kakor vola te žene in se ti smeje. Ti stopaš z njim med ljudi, ki te obkrožijo.«

Zdaj vidim malo, ozko celico. Ječa bo. Kaj, da si naenkrat ves mehak in dober? Ljudem se ske-sano izpoveduješ. Jaz ti ne verjamem in bi ti tudi tedaj ne verjel, ker te poznam! A zdaj? Zdaj?«

Obrazil je, ki je znojno čelo in umolknil.

»Povej dalje, poslušam!« je ukazal cigan.

»Ne morem, ne smem! Ni mi dovoljeno pre-daleč segati v usodo!«

»Govori, sicer te ubijem!«

Mali oglasnik

Vseka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajeceev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kovaškega vajenca sprejemem. Prednost nekoliko izuženi. Hafner, Zabuca 1, Škofja Loka.

Svete kipe vseh velikosti po najnižjih cenah. Jaslice že od Din 2.— naprej. Trgovci znaten popust. Franc Konjeditz, keramik, pošta Strazišče pri Kranju.

Kostanjev les in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Šivane čevlje smučarske in drugovrstne, trpežno izdelane, nudi Jernej Jeraj, Zapoge Stev. 10, Smednik.

Kmečko dekle vedno, pridno, za vsa hišna dela sprejemem. Stefi Vičič, Obrtniška 14, Jesenec.

Klapca pridnega, sprejemam na kmetijo. Skalar, Crna vas 177, Ljubljana.

Prodam hišo z gospodarskim poslopjem in nekaj vrta, 10 minut od postaje. Naslov v upravi »Domoljuba« pod številko 19.982.

Kmečko dekle vajeno vseh del sprejemem. Klečnik, Zalog št. 38, p. D. M. v Polju.

Šivalna stroja Singer pogrežljiv, Din 2000.—, drugi Din 1000.—, na prodaj Gradaška 8, Ljubljana.

Dekle išče službo kuharice, vajena mestne in kmečke kuhe ter vseh hišnih opravil. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 19.718.

Reštarji, pozori Vse vrste obode, lesena in žična rešetka dna, nedosojljivo lepo in trpežno obična žimnata dna, pajteljne i. dr. priporočila tvrdka Štefan Lovšin, Sajevec št. 12 p. Ribnica.

Mizarskega vajenca kmetijskih starijev sprejemem Alojzij Tonkoti, mizar, Vižmarje 107 pošta št. Vid nad Ljubljano.

Klapca poštenega kmetijskega fanta za kmetijska dela sprejemem. Ant. Sojar, Vič 36, Ljubljana.

Gorenjci! Kupim originalno nožico gorenjskega pastirja ali tudi posamezne dele. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod »Pastirje« št. 19.934.

Lepa krava simendolka, prav dobra mlekarica, s teletom naprodaj. Vrtačnik, Vič 175, Ljubljana.

Siameseznico ročno, tudi vitelsko, prodam ali zamenjam za sekular ali šivalni stroj. — Jerala, Podreča 58, Smednik.

Singer in Pfaff skoraj popolnoma novi šivalni stroji, pogrežljivi in drugi popolnoma novi (konkurnega nakupa) po neverjetno nizkih cenah naprodaj samo pri »Prometu« (nasproti žižanske cerkve) v Ljubljani.

Mladenč 25 let a krajinim posevstvom, 10 glav živine, poroči mirno, značajno mladenko do 30 let, s primerno doto. Vdovec niso izključeni. — Ponudbe pod »Sreča« 1912/19.953

Klapca in dekle sprejemem na kmetijo. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 19.859

Posestvo na Gorenjskem, z živino, zasejano, z več stroji za poljedelstvo, se za več let odda v najem. Naslov v upravi pod št. 19.816.

Šobelnik Hobelabrichtmaschine, že rabljen, v dobrem stanju, z vdelanim motorjem ali tudi brez, kupim. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Stroje« 19.788.

Hišo enostanovanjsko, z malo njivo, 5 minut od farne cerkve, prodam za 32.000 din. Sestro št. 56.

Pastirja od 14 let naprej, sprejme takoj Hladnik, Kamnik, p. Preserje.

Vdovec brez otrok, star 50 let, drž. upokojenec, želi poročiti samsko ali vdovo, od 35 let naprej, ki ima lastno hišico. — Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Šifro« »Sreča« št. 20.083.

Starinske in druge predmete kupi ali vzame v komisijsko prodajo »pri Makedoncu«, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Kmečki fant se želi seznaniti v svrhu ženitve s kmečkim dekletom do 35 let. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »šifro« »Krojač« št. 20.079.

Klapca išče službo kuharice, vajena mestne in kmečke kuhe ter vseh hišnih opravil. Naslov v upravi »Domoljuba« pod številko 19.970.

Poročenemu krojaču ki ima, ali pa njegova žena, veselje do gostilne, oddam isto na račun. Ker je v hiši tudi manufakturna trgovina, mu je eksistenca zagotovljena. — Dopise listu pod »Gostilna na deželici« številka 19.341.

Lepe smreke 30—50 cm debele imam na prodaj. Jih je okrog 50 ali lahko tudi več. Poizve se pri Repovš, gostilna v št. Janžu na Dolenjskem.

Klapca pridnega in zaposljava, sprejemam za Novo leto. — Poizve se v upravi »Domoljuba« pod številko 19.850.

Dekle pridno in počestno, iz krščanske družine, od 20—30 let, sprejemam za prvo dekle na večje posestvo. Plača dobra. — Naslov: M. K., Kranj, Kokriško predmestje št. 6.

Biha pingaveca, rodovinskega krave, ocenjenega z 29 točkami, težak okrog 400 kg, star 19 mesecev, ugodno proda Ravnikar Franc, Drita, Moravče.

Posestvo v temenski dolini, obstoječe iz njiv, travnikov in gorsta ugodno na prodaj. Pri hiši je 4 m visok betoniran slap z vodnimi pravicami, pripraven tudi za turbino. Poizve se pri Duša Josip, Čagovše Stev. 5, št. Vid pri Stični.

Knjige slovenske predvojnne, časopise, starinske molitvenike kupim. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Zbirka« št. 20.049.

dine. Kdor jih želi kaj več (trgovine, trafike), jih lahko naroči pri tajništvu KA za dekleta, Ljubljana, Francišanska ul. 2 (gdč. Renata Sušnik).

Hormon proti izpadanju zob. V »Münchner Medizinische Wochenschrift« beremo, da z velikim uspehom uporabljajo nov hormon proti gnilobi in izpadanju zob ter tudi proti paradentozji, ki se javlja v ohlapnosti zobnega mesa, zaradi česar se zobje zrahljajo in izpadajo. Hormon udrži zobe, zobno meso se napne, ne krvavi več in dobi zopet normalno, bledorodečo barvo. Hormon obstoji iz čeljustnih kosti in iz zob; odslej hočejo torej proti boleznim zob in čeljusti nastopiti s hormonom, ki se ravno v njih nahaja, koje postopanje se v raznih panogah moderne medicine že dolgo uporablja.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO želi svojim odjemalcem
Frauc Babnik, usnar, Vernek, Kresnice

POVEČAVE
po vsaki sliki, pri fotografu
Jug — Kranj

Veselo božične praznike in srečno novo leto želi
JANEZ COF, modni krojač, VIRMASE,
podružnica Škofja Loka

Cenjenim gostom iz mesta in dežele želiva

66 VESEL BOŽIČ IN
PRAV SREČNO NOVO LETO 1938
Restavracija „Sestica“
Ana in Albin Izlakar

Vsem cenj. kmetovalcem se priporoča naš mlin, ki zamenja proti »akojšnji« zamenjavi žito za moko (vseh vrst). Potreba točna in dobra. Poskusite in boste zadovoljni. Želi vsem

vesele božične praznike in srečno novo leto
KREVSOV VALJCI MLIN
V ŠKOFJI LOKI

Konzumno društvo v Dobrniču želi vsem cenjeim odjemalcem veselo božične praznike in srečno Novo leto.

Spanje in živci živci mnogo prenesejo, a se končno vendarle utrudijo in zahtevajo odmor. Najboljši, najpopolnejši in najvažnejši odmor je nočno spanje, ko pada delovanje živcev akoraj na ničlo in se presnova zmanjša za tri četrtine. Če ne spimo dosti, smo za delo nesposobni, in trajno nespanje nas duševno in telesno popolnoma uniči. Poleg nočnega odmora so pa za živčevje potrebni tudi odmori med dnevom; s tem, da menjamo delo, se odpočijejo živci drug za drugim. Menjavanje je najvažnejše odpočitveno in krepilno sredstvo možganov. Ena prvih nalog dobrega učitelja ali govornika je, da ne govori predolgo o istem predmetu, temveč da predmete menja in na ta način razbremeni vrsto živcev na drugo.

Pošljite naročnino!

Ženinom in nevestam
priporoča tvrdka

I. F. Goričar - Ljubljana

v svojih dveh trgovinah na
Sv. Petra cesti 29 in 30

veliko izbiro blaga na primer:

platno za rjube in kapne, dvojna širina od 14.— do 25.—
belo in rujavo kontenino . . . od 5.— do 10.—
gradl in cvilj za postelje . . . od 15.— do 30.—
klotaste odeje (kovtre) s fino vato . . . od 110.— do 150.—
polsvilene in sv. lene odeje od 180.— do 290.—
posteljne garniture (3 kom.) od 240.— do 380.—
posteljne flanelaste deke najnovejši vzorci od 33.— do 75.—, za zastore za okna vse vrste rožasto in šipkasto od 8.— naprej, tepihe in preproge za pod mizo in pred posteljo od 15.— naprej blago za blazine, perje, morsko travo, žimo, volno itd. Na zalogi tudi veliko izbiro lepih in poceni črnih in modnih stofov za poročne obleke, za moške in ženske površne, zamet, pliš, svilo, sviene rute in šerpe, moške pranje srajce, kravate itd. vse po najnižjih cenah. Pri nas imate v obeh trgovinah ogromno izbiro in debite vse kar rabite, ter vam ni potreba iz trgovine v trgovino hoditi.

Kdor nakupi nad Din 100.— dobi lep robček, nad Din 500.— lepo brisačo, nad Din 1000.— namizno garnituro za 6 oseb.

Opozorite na to trgovino tudi svoje znanec!

Božične razglednice Katoliške akcije za dekleta so izšle že pred nekaj tedni ter jih zdaj prodajajo poverjenice po naših vaseh in mestih. Opozarjamo nanje zlasti še te zadnje dni pred božičem in priporočamo, da se jih poslužujete pri svojih božičnih pozdravih. — Razglednice predstavljajo Marijo z Detetom na sneženi poljani ter pot k polnočnici, ko ljudi spremljajo angeli v obliki sveetilnih zvezd repatic. Razglednice so izvirno umetniško delo akad. slikarice Bare Remčeve ter so že zato — kot moderno umetniško delo — vredne priporočila. Opozarjamo nanje in jih priporočamo, saj gre čisti dobček za podporo Katoliške akcije za dekleta, ki skrbi za duhovno vzgojo in poglobitev slovenske ženske mlade.

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

Klavirsko
harmoniko
od Din 480/-

Zahtevajte
brezplačni
katalog!

MEINEL & HEROLD, Maribor št. 107

Brzoparilnik „GAMA“

domač proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad potovico cenejšo izdeluje

Čisti Podrži, ig pri Ljubljani!

10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Brinje novo oddaja po ugodni cen!

Ivan Jecić, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Se tako temeljito pečenje z naravoslovnimi vedami nas ne more ovirati, da ne bi ostali bogobojci! (Lyster.)

Kupujemo domače **hrastove hlode**

v debelinah nad 25 cm in dolžinah na 5 m. Ponudbe staviti na: **HRMBC - Co.**, lesna industrija, tovarna parketov, **DUPLKA** pri Kamniku

Zelo lahko je ugotoviti duševno obolenje, zelo težko pa duševno ozdravljenje. (Štramsky.)

Veliko izbiro usnja

dobite v novo odprti trgovini pri

Merhar-ju - Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 22.

Protj trahomu, egiptski očesni bolezni, učinkuje izborno čebelni piki. To spoznanje je porabil Seroterapevtski zavod na Dunaju in zdravi razne trahomske komplikacije z vbrizgavanjem čebelnega strupa.

Brinje in fige prvovrstno blago

dobite pri tvrdki **FRAN POGAČNIK d. z o. z., LJUBLJANA**

Tyrševa (Dunajska) c. 33. Javna skladišča (Balkan)

Nezavadne oči ima kondonski uradnik z imenom Teodor Kolbe. Mož lahko čita z zavezanimi očmi knjige, lahko z zavezanimi očmi hodi in šofira. Skratka: njegove oči vidijo skozi platno, papir in tanjši les. Zdravniki so imenja, da delujejo njegove oči na način rentgenskega aparata, s pomočjo katerega ugotavljajo notranje telesne bolezni. Kolbe-ju pa je njegova rastoča alava nerodna in bi rad še naprej živel preprosto življenje bančnega uradnika in pošteno preživljal svojo družino.

Beli zobje. Da si ohraniš blek zob, jih odgrni enkrat ali dvakrat na teden s citronovim sokom, ki ima tudi to dobro lastnost, da zobia meso zdravilno vleče skupaj. V isto svrhu moreš izpirati usta z vodo, ki ji je primešan vodikov superoksid.

Trajno eksistenco in samostalnost

dosežete, ako prevzamete skladišče blaga. Starost, poklic in prebivališče ne igra vloge. Delo je lahko, prijetno, po navodih cenilca, primerno za mesto in deželo (tudi kot posrarski zaslužek!). Brez rizika! Mesečni zaslužek do Din 4000/- in več! Dopisovanje tudi v slovenščini! Obširna in brezplačna pojasnila dobite pod št. 1052 Postfach 123, Basel 5, Švica. Frankirajte pravilno!

ZAHTEVAJTE POVSOD »DOMOLJUBA«!

Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabe prebave želodca, čestih omotič, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezen so vsled mraza zopet izkazovale pojavljajo

splošno in prehitre debeljenje,

hemoroidi in zaprtje,

motnje v želodcu,

črevesna obolenja,

glavobol, nespečnost,

napetost telesa,

omotica in zastrupljenje.

Posebno zrejšjo in starejšo osebo so tem nadlogam podvržena.

PLANINKA ČAJ

čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje.

Zahtevajte v apotekah izrecno te »Planinkac čaj« Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana,
Kongresni trg 12. S. br. 5550/35

Pozor! Kmetovalci! Trgovci!

Ali že veste, da so univerzalni **TURFAN** mlinci najboljši vseh? Zakaj? Zato ker s **TURFAN** mlinom čisto prahno in zeta. Melejo vse vrste žitna zrna v sol ubno fino krasno moko, katero pšenični in koruzni zdrob (aris). Navoese pa je, da se s mlinom i deluje tudi zaprti in kelo. Za počen mlina zaostaja vsaka pogonska moč, ki stoji za pot: n drugih gospodarskih strojev. Zato je **TURFAN** mlin za kmeta trgovca neprecenljivo vredna i ker vsak razumni gospodar bo godel na to, da postane to prejšnjolik **TURFAN** mlin, le s nakupom tega mlina posane neodvisen in popoln gospodar svojih žitnih pridelkov — samoprodaja

TURFAN - LJUBLJANA

poštni predal 85

Najmajšnje živo bitje na svetu je uničevalec bakterij, ki je dobil ime po kanadekem znanstveniku de Herellu. To bitje je tako neznanako majceno, da ga človeško oko ne more zaslediti niti z najboljšim drobnogledom. Herell ga je spoznal le po njegovem udejetovanju. Opazil je, da mu njegove bakterije, ki jih umetno vzreja, preganja nek neviden sovražnik. Z bistroumim poizkusom je dognal, da ne gre pri tem za kak strup, marveč za bitje, ki žre bakterije kot svojo hrano.

Hranilne knjižice vse, tudi podeželske, **3% obveznice** za likvid. kmetkih dolgov, **vrednostne papirje** stalno kupujem po najvišji ceni in proti takojšnjemu izplačilu.

AL. PLANINŠEK — Ljubljana

trgovska agentura bunčnih poslov

Beethovnova ul. 14/1 - Telefon 35-10

Pridobivanje zlata. Glede na to ni Evropa na zadnjem mestu, marveč se je v poslednjih letih povzpela na tretje mesto svetovnega pridobivanja zlata. Največ ga pridobiva Rusija. Na vsem svetu ga ima Afrika 45 odstotkov, Amerika 27, Evropa 16, Azija in Avstralija 5 odstotkov.

Največja izbira in vendar najcenejši nakup!

Prepričajte se sami, oglejte si brez vsake obveze mojo zalogo vsakovrstnega blaga. Na ta način si prihranite mnogo denarja in časa, ker ne precenjujem blaga.

Zahvaljujem se vsem cenj. odjemalcem za dosedanje nak. onjenost ter s priporočilom za nadaljnje zaupanje želim vsem

vesele Božične praznike in srečno Novo leto!

IVAN MEDIC, trgovec
NOVO MESTO

Kislo zelje v Ameriki. Amerika je že od nekdaj dežela kislega zelja in prirejajo v nekaterih državah kar tekme, kdo ga bo več pojedel. Kousum kislega zelja se je v zadnjih letih izredno pomnožil. Zdravniki ga še prav posebno priporočajo, ker je odlično sredstvo proti raznim želodčnim težavam.